

Täysistunto

Torstai 13.11.2025 klo 16.00—21.14

Täysistunto alkoi klo 16.00. Täysistunto päättyi klo 21.14.

Puhetta johtivat puhemies Jussi Halla-aho (16.00—18.00 ja 20.00—21.14) ja toinen varapuhemies Tarja Filatov (18.00—20.00).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Suullinen kyselytunti

Vastaamassa olivat seuraavat ministerit
pääministeri Petteri Orpo
sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen
puolustusministeri Antti Häkkänen
maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah
ulkoministeri Elina Valtonen
oikeusministeri Leena Meri
ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala
liikenne- ja viestintäministeri Lulu Ranne
sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso
kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen
sisäministeri Mari Rantanen
eurooppa- ja omistajaohjausministeri Joakim Strand
tiede- ja kulttuuriministeri Mari-Leena Talvitie
työministeri Matias Marttinen
liikunta-, urheilu- ja nuorisoministeri Mika Poutala

Puhemies Jussi Halla-aho: Päiväjärjestyksen 2. asiana on suullinen kyselytunti.

Pyydän paikalla olevia ministereitä siirtymään ministeriaitioon. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksen paikalla olevalle ministerille, ilmoittautumaan painamalla P-painiketta ja nousemalla seisomaan. On toivottavaa, että kukin kysymys on osoitettu yhdelle paikalla olevista ministereistä.

Ministereille esitettiin seuraavat kysymykset:

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

2.1. Suullinen kysymys yritysten investointimahdollisuuksista (Joona Räsänen sd)

Suullinen kysymys SKT 176/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Joona Räsänen, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.01 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Suomen taloudella on pitkään mennyt huonosti. Kasvu mataba, työllisyys kyntää, ja sitä myötä julkinen velkaantuminen sen kuin kiihtyy. Myönteisiäkin merkkejä toki on paljon ilmassa. Ihmisten ostovoima on vahvistumassa, yritysten taseet ovat vahvassa kunnossa, ja paljon erilaisia investointiaikeita on kyllä viireillä.

Mutta jostain syystä kasvu ei kuitenkaan näytä käynnistyvän. Suurin syy on varmaan tämä epävarmuus, joka vaivaa niin kuluttajia kuin yrityksiä, ja tästä pitäisi päästä eroon, koska lapio ja kuokka on saatava maahan, jotta saadaan investoinnit liikkeelle ja ihmisille töitä. Hallituksen vastaus on aina ollut se, että syy on jonkun muun — joko edellisen hallituksen, nykyisen opposition, maailmanpolitiikan suhdanteiden tai ties kenen tahansa, mutta ei koskaan hallituksen itsensä. Mutta eri alojen yritykset ovat nyt yhä enenevässä määrin todenneet, että syy epävarmuuteen on itse asiassa hallituksen tempoilevassa politiikassa. Arvoisa pääministeri Orpo, miten arvioitte, että hallituksen aiheuttama epävarmuus on vaikuttanut yritysten investointihalukkuuteen?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.02 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aloitetaan siitä, että ei hallituksen politiikka taloudessa ole ollut tempoilevaa. Me tehtiin hallitusohjelma, ja me olemme noudattaneet sitä hallitusohjelmaa, vieneet määrätietoisesti eteenpäin niitä uudistuksia, joita tämä maa on tarvinnut, joita suomalaiset yritykset ovat tarvinneet. Me ollaan vahvistettu kilpailukykyä, parannettu yrittämisen edellytyksiä, työn tarjonnan ja kysynnän lisäämistä. Tästä on tullut erittäin paljon kiitoksia laajasti yrittäjäkentältä, laajasti pienistä yrityksistä suuriin yrityksiin.

Vaikka nyt maalasittekin tässä alussa näin, että syitä etsitään jostain, niin ehkä taloustieteilijänä voin kuitenkin todeta, että on aivan ilmiselvää, että Venäjän hyökkäyssota on vaikuttanut eniten Euroopassa Suomen talouteen ja se vaikuttaa edelleen. Valitettavasti se epävarmuus tulee rajojemme ulkopuolelta, mutta me olemme osaltamme laittaneet kilpailukykyä kuntoon. Meidän kone on valmiina, kun kasvu lähtee liikkeelle.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää tähän aiheeseen liittyvän lisäkysymyksen, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Räsänen, Joona, olkaa hyvä.

16.03 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän tässä nyt on käynyt osin niin, että investointiympäristön vakaudessa hallitus on kyllä ajoittain ollut itse itsensä pahin vihollinen. Käydään muutama esimerkki läpi: Esimerkiksi tuossa kevät-

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

talvella elintarviketeollisuuden investoinnit te saitte jäihin omalla päätöksellänne. Sitten, kun te peruitte tämän päätöksen, te juhlitte sitä suurena voittona. Seuraavaksi siirsitte tämän epävarmuuden konesali-investointeihin ja jälleen kävitte liput liehuen taistoon omaa päätöstänne vastaan. Ja nyt hallitus kuumeisesti pohtii, mitä se tekee, kun se on saanut kaivosteollisuudenkin miljardi-investoinnit jumiin: millä se pystyisi taas perumaan itse itsensä aiheuttaman ongelman? Arvoisa pääministeri, kyllähän te tällä tempoilulla olette tehneet tähän itsellenne sellaisen kasvujarrun, joka hidastaa Suomen lähtemistä kasvuun.

Arvoisa pääministeri, en nyt pyydä paljoo, mutta voisitteko te ainakin olla itse heikentämättä Suomen tilannetta ja investointiympäristöä, jotta ihmisille saataisiin töitä ja [Puhemies koputtaa] investoinnit saataisiin liikkeelle?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.05 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä iloitsen Fazerin investoinnista Lahteen. Olen todella iloinen siitä, ja minusta on järkevää ylipäänsä, kun tarkemmin asioita valmistellaan, jos tulee perusteltuja syitä, että on myöskin joustavuutta ja kykyä tehdä uutta harkintaa. Oletteko tästä eri mieltä? En usko. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Ei olla!] Ollaan iloisia Fazerin investoinnista. Se saatiin näiden keskustelujen myötä liikkeelle.

Mitä datatalouteen tulee, me haluamme varmistaa, että tässä valtavassa datakeskusbuu- missa, joka Suomeen kohdistuu, mikä on hieno asia — eri puolilla Suomea kymmeniä miljardiluokan hankkeita on liikkeellä — ne ovat kestäviä. Ja siksi tästä veropäätöksestä pidetään kiinni, mutta me valmistelemme tukimallia, jolla varmistetaan, että nimenomaan ne hyvät datakeskukset lähtevät liikkeelle ja ne saadaan Suomeen. Minä tulen iloitsemaan niistäkin, aivan jokaisesta, ja toivottavasti myöskin sosiaalidemokraattinen kansanliike.

No, te luettelitte näitä epäonnistumisiksi määrittelemiänne asioita, mutta puhutaanpa sitten vaikka jäänmurtajista. [Puhemies koputtaa] Puhutaan jäänmurtajista tai risteilijöistä tai niistä investoinneista, [Puhemies koputtaa] mitä tehdään tällä hetkellä vaikka tuulivoimaan.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mäkynen, olkaa hyvä.

16.06 Matias Mäkynen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri, mainitsitte nimenomaan tuulivoiman, ja tuulivoima on ollut merkittävä investointien lähde niin meillä Vaasan vaalipiirissä ja Pohjanmaalla kuin muuallakin Suomessa. Tällä hetkellä tuulivoimaan kohdistuu merkittävää epävarmuutta teidän hallituksenne toimesta, koska olette säättämässä turvaetäisyyden, tai miksikä sitä pitäisi kutsua. Oletteko ajamassa edelleen tätä turvaetäisyyttä ja hidastamassa myöskin näitä tuulivoimainvestointeja, jotka meille tuovat työtä, vai aiotteko luopua tästä esityksestä?

Edustaja Bergin kanssa kun kierrämme Vaasan vaalipiirin kaikki kunnat joka vuosi — tänäkin vuonna — niin tällä hetkellä toinen kritiikki, joka yrityksiltä tulee, on se, että pankkirahoitusta ei ole saatavilla. Toisaalta Suomen Pankista ja Finanssivalvonnasta sanotaan, että mikään ei ole sääntelyssä muuttunut. Pankit syyttävät sääntelijöitä. Voisitteko pääministerinä ottaa vastuun siitä, että voisimme saada tämän tilanteen selkiytymään ja rahoitusta yrityksille, jotta kasvuinvestoinnit voisivat kaikilla toimialoilla lähteä liikkeelle? [Timo Harakka: Ei näköjään halua pääministeri ottaa!]

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Multala, olkaa hyvä.

16.07 Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala (vastauspuheenvuoro): Vastaan nyt siltä osin kuin kysymys on tästä energiapuolesta eli tuulivoiman osalta.

Tästä todellakin meillä on vahva tahtotila, että Suomesta rakentuu ja on jo oikeastaan rakentunut puhtaan energian suurvalta. Meidän sähköntuotannostamme 95 prosenttia on jo tuotettu ei-fossiilisilla tuotantomuodoilla, [Vasemmalta: Kiitos Marinin!] ja tätä kehitystä tietysti haluamme jatkaa. Tällä hetkellä ehkä merkittävin este sille, että meillä ei juurikaan synny uusia investointeja tuotantoon, on se, että kulutuspuoli myöskin on vielä pyörimässä siellä, eli ei vielä ole selkeitä esimerkkejä siitä, että meillä olisi suuri tarve sille uudelle sähkönkulutukselle. Nämä kulkevat käsi kädessä, ja me pyrimme nyt edesauttamaan molempien investointipuolien edistämistä erilaisilla kasvutoimilla, muun muassa näillä verohyvytyksillä, suorilla tuilla, joita me hallituksessa olemme päättäneet. Sen lisäksi tietenkin haluamme tehdä sellaista lainsäädäntöä, jolla nämä investoinnit eivät esty. Yksi etu meillä tällä hetkellä tässä maassa on myöskin edullinen sähkön hinta, ja se on yksi syy sille, miksi monet sähköntuotantoinvestoinnit tällä hetkellä eivät vielä käynnisty, ennen kuin on se selvä kysyntäpuoli siellä tulossa. Eli tämä asia kyllä etenee Suomessa jatkossakin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harakka, olkaa hyvä.

16.08 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri, jälleen rehvastelitte sillä, kuinka olette panneet yritysten toimintaedellytyksiä kuntoon, mutta todellisuus on aivan toinen. Tänä vuonna tehdään synkkä ennätys konkurssien suhteen, joita pantiin vireille, ja edellinen ennätys on sekin teidän hallituksenne ajalta viime vuodelta. Joka päivä pannaan vireille kymmenen konkurssia. Olette saaneet aikaan syöksykierteen. Ennätystyöttömyys aiheuttaa työttömyyden pelkoa joka perheessä. Rahat pannaan säästöön mieluummin kuin kulutukseen, vaikka kuinka määräätte. Kun kuluttajien luottamus on nollassa, kauppa ei käy ja yritykset menevät nurin ja konkurssit aiheuttavat lisää työttömyyttä ja niin edelleen. Tässä on kierre. En oikeastaan halua kysyä teiltä, pääministeri, yhtään mitään, koska varoitin tästä asiasta jo kutakuinkin tasan vuosi sitten, [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä] mutta kysyn nyt kuitenkin: teettekö ennen joulua vielä jotakin, että tämä synkkä konkurssiennätys ei toistu?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.10 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei puuttunut enää kuin heinäsiirikkaparvet tästä kysymyksestä. [Naurua perussuomalaisten ryhmästä — Timo Harakka: Jos ette te usko tilastoja!] Mitä varoitteluun tulee, niin taisimme varoittaa kuusi vuotta sitten teitäkin, ministeri Harakka, että olisiko aika pistää taloutta kuntoon ja painaa sitä velkaantumisen jarrua. Silloin jäivät uudistukset tekemättä, ja asiat hoidettiin velalla.

No, niitä on nyt todellakin laitettu kuntoon. [Välihuutoja oikealta — Puhemies koputtaa] Ja kun minä en usko tähän negatiiviseen puheeseen. Minä näen edelleenkin paljon hyviä merkkejä Suomen taloudessa. Minä näen, miten suomalaiset yritykset myöskin samaan aikaan menestyvät. He uskovat tulevaisuuteen. Uskokaa tekin. He tekevät joka päivä tekoja, jotta yritykset pärjäävät ja voivat pitää työntekijöistään kiinni tässä ajassa, missä ai-

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

dosti meidän keskeiset vientimarkkinat ovat epävarmuuden tilassa. [Timo Harakka: Tosi-asiat ovat tilastoissa!] Me olemme aidosti pistäneet asioita kuntoon, ja nyt me teemme yksi kerrallaan tekoja, sillä teot ovat toivoa, sellaisia asioita, joilla me saadaan Suomeen investointeja.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.2. Suullinen kysymys toimeentulotuen leikkaamisesta (Aino-Kaisa Pekonen vas)

Suullinen kysymys SKT 177/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Pekonen, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.11 Aino-Kaisa Pekonen vas: Arvoisa herra puhemies! Oikeistohallitus on antamassa jättimäisen veronalennuksen kaikkein rikkaimmille ja suuryrityksille. Samaan aikaan köyhimpien suomalaisten viimesijaisesta turvasta, toimeentulotuesta, leikataan 70 miljoonaa euroa. Kyse on köyhistä lapsiperheistä ja usein myös työkyvyttömistä ja pitkäaikaissairaista. Me olemme saaneet vasemmistoliiton eduskuntaryhmässä valtavan määrän viestejä pienituloisilta kansalaisilta, jotka pelkäävät toimeentulonsa puolesta, ja luen teille niistä nyt yhden: ”Tällä hetkellä olen työkyvyttömyyseläkkeellä ja avopuolisoni saa vain toimeentulotukea. Joudumme vammaisina ja sairaina kehtämään muun muassa lääkäri-, lääke- ja matkakuluja, joiden takia elämme jo nyt niin tiukoilla, ettei esimerkiksi ruokaan ole usein varaa.” Arvoisa pääministeri, te puhutte paljon toivosta. Löytyykö teiltä lainkaan empatiaa näille ihmisille? Onko todella niin, että tämä 70 miljoonan euron leikkaus on välttämätön, [Puhemies koputtaa] kun samalla miljonääreille kuitenkin rahaa riittää?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Grahn-Laasonen, olkaa hyvä.

16.12 Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä on Suomessa hyvinvointivaltio ja vahvat turvaverkot myös tästä eteenpäin, ja siitä syystä nimenomaan niitä veroja maksetaan Suomessa, että meillä pystytään ylläpitämään palveluita ja viimesijaistakin toimeentulon turvaa jokaiselle. Tästä hallitus pitää vahvasti kiinni. Olkoonkin kuitenkin niin, että meidän täytyy tehdä myös julkiseen talouteen säästöpäätöksiä. Se on ihan välttämätöntä, ja täällä salissa kaikki puolueet ovat sitoutuneet tähän velkajarruun, jolla hillitään tätä holtitonta velkaantumistahtia, joka Suomessa on viime vuosina kiihtynyt. [Perussuomalaisten ryhmästä: Melkein kaikki!] Kasvu on tietysti se, mitä ennen kaikkea tarvitaan, ja työpaikkoja, niin että saadaan nostettua Suomea jaloilleen ja autettua myöskin ihmisiä ja tuotua toimeentulon turvaa.

Toimeentulotuen kokonaisuudistuksen säästötavoite on 70 miljoonaa euroa, mutta tavoitteena on sen lisäksi myöskin vähentää nuorten syrjäytymistä ja pitkäaikaista riippuvuutta toimeentulotuesta ja painottaa myös ensisijaisia etuuksia ja niiden hakemista ja kannusteita ja mahdollisuuksia siihen, että erityisesti nuorten pitkäaikaista toimeentulotuki-riippuvuutta voidaan vähentää.

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

16.13 Oras Tynkkynen vihr (vastauspuheenvuoro): Kiitos, puhemies! Pääministeri Orpo, te sanoitte, että hallituksen politiikka ei ole ollut poukkoilevaa, mutta niin kuin tässä edellä jo viitattiin, ensin hallitus kaavaili makeisveroa, perääntyi siitä yritysten painostuksesta, sitten kaavaili datakeskusten sähköverohuojennuksen poistamista, sitten rakenteli yritysten painostuksesta siihen uuden tuen, ja nyt sitten kaivosveron ympärillä ilmeisesti käydään hallituksen sisällä keskustelua, pitäisikö siitäkin yritysten painostuksesta mahdollisesti luopua. Mutta mitä hallitus ei ole perunut? Hallitus ei ole perunut leikkauksiaan työttömiltä, pitkäaikaissairailta, lapsilta ja nuorilta, pienituloisilta, eläkeläisiltä ja opiskelijoilta. Pääministeri Orpo, haluaisin kysyä teiltä: miksi teille tuntuu olevan niin vaikeaa karsia suuryritysten tukia ja ottaa käyttöön haittaveroja, ja suhteessa niin paljon helpompaa leikata suomalaisten perusturvasta ja palveluista?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.14 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En nyt muista tarkkoja lukuja, mutta jotenkin minulla on sellainen olo, että hallituksemme on muun muassa yritystukia leikannut enemmän kuin se hallitus, jossa te olitte neljä vuotta, [Perussuomalaisten ryhmästä: Oho!] ja me ollaan myöskin kiristetty haittaveroja.

Sitten haluan myöskin sen sanoa, että kun minä katson näitä investointisuunnitelmia Suomeen, niin minä näen siellä työpaikkoja ja potentiaalisia työpaikkoja. Niiden puolesta olen valmis ja olemme valmiit tarkentamaan meidän ehdotuksiamme, jos niitä saadaan aikaan. Tässä mainitsitte makeisveron. Mielestäni tässä tilanteessa oli paljon arvokkaampaa se, että Fazerin, sinivalkoisen suomalaisen yhtiön, investointi saatiin Lahteen, satoja työpaikkoja kymmeniksi vuosiksi suomalaisille. Minusta se on erinomainen asia.

Ja mitä tulee tähän ikään kuin välittämiseen, niin minä uskon oikeasti siihen, että vain sitä kautta, että me saadaan näitä investointeja Suomeen ja me saadaan työpaikkoja Suomeen, syntyy toivoa myös niille ihmisille, jotka ovat vähempiosaisia, niille ihmisille, joilla ei ole tänään töitä, niille isille ja äideille, joilla ei ole työpaikkaa, jotka ovat pienituloisia. Vain työpaikkojen kautta tämä kääntyy, ja sitä työtä me olemme tehneet. [Puhemies koputtaa] Ja me todellakin jatkamme sitä emmekä anna periksi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

16.15 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Taitaa oppositiossa osa jo nukkuakin huonosti, kun pelottaa, että se talouskasvu sieltä kuitenkin tulee. [Hälinää] Tällaista synkistelyä olemme täällä saaneet kuunnella jo pitkään, mutta toivoa on näkyvissä. Talouskasvu on käynnistymässä ja vauhdittumassa. Pehmeät mittarit, yrittäjien luottamus ja kuluttajien luottamus, ovat kohentuneet. Yritykset eivät enää, arvoisa oppositio, teidän tapaanne synkistele. Kyselyt ja tunnelmat ovat näitä pehmeitä mittareita, [Suna Kymäläinen] mutta kovissa mittareissa esimerkiksi bkt:ssä, joka mittaa toki aina menneytttä, nyt elokuun muutos oli kyllä positiivinen viesti. Se näytti jo parempaa tälle syksylle ja tulevalle vuodelle. Ostovoima korjaantuu edellisen hallituksen montusta, ja työn verotusta kevennetään ensi vuonna historiallisella tavalla painottaen pieni- ja keskituloisia. [Sheikki Laakso: Juuri näin!]

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

Kysyisin työministeri Marttiselta: Minkälaisena te näette meidän työllisyyden tulevaisuuden? Onko siellä jo toivoa näkyvissä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Marttinen, olkaa hyvä.

16.17 Työministeri Matias Marttinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia edustajalle tästä kysymyksestä. Minä kyllä mietin sitä, kun suomalaiset katsovat näitä meidän eduskunnan keskusteluita, onko todella niin, että Suomen lasi on puoliksi tyhjä vai puoliksi täynnä. Jos on kyse oppositiosta, niin tällä pelottelulla, hyvät kansanedustajat, se kasvu ei kyllä taatusti lähde liikkeelle. [Timo Harakan välihuuto]

Mutta jos me katsomme taas, edustaja Harakka, kuitenkin faktoja, me tiedämme sen, että ostovoima kehittyy tällä hetkellä erittäin merkittävällä tavalla. Verotuksen keventäminen tukee sitä. Se antaa taas vastaavasti mahdollisuutta ja laajentaa sitä, että esimerkiksi palvelusektoreille voi syntyä taas uusia työpaikkoja. Pk-kentän näkymä tulevaisuuteen on vahvistunut, ja se taas indikoi sitä, että yhä useammat yritykset haluavat investoida tähän maahan. Me teemme kaiken voitavan, jolla helpotetaan vaikka rahoituksen saatavuutta, me uudistetaan työmarkkinoita, kevennetään normitusta, jotta taas vastaavasti kaikki yritykset voivat kehittää toimintaansa tässä maassa. Tätä viestiä ja tätä työtä me jatkamme. [Timo Heinonen: Toivoa on selkeästi!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

16.18 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvä hallitus, luottamus on talouden paras valuutta, [Jani Mäkelä: Miksi te rikotte sen?] ja sitä nyt Suomi kaipaa. Se on myös edellytys sille, että tulee niitä kasvuja ja tulee niitä investointeja, joista varmasti jokaisesta ilo tässä salissa, hyvä pääministeri, uskallan arvata, on yhteinen. [Sheikki Laakso: Ei näytä siltä!]

Nyt kun olen paljon keskustellut elinkeinoelämän, sijoittajien kanssa, niin kyllä sieltä tulee vähän huolta, että tämä hallituksen poukkoilu vaikkapa makeisvero- tai datakeskusasiassa tai vaikkapa tässä tuulivoiman rakentamisen vaikeuttamisessa nyt vähentää sitä luottamusta, jota tarvittaisiin, jotta yritykset saadaan investoimaan.

Toisaalta luottamuksen puute näkyy siinä, että suomalaiset säästävät tileille tällä hetkellä erittäin paljon. Meidän kotitalouksien tili- ja rahoitusvarallisuus on ennätyksellinen, yli 200 miljardia.

Teenpä nyt tässä ehdotuksen, tein sen tänään Talouselämässä — taas uusi ehdotus kasvurahoituksen pullonkaulojen purkamiseksi. Kelpaisiko ajatus siitä, [Puhemies koputtaa] että näihin listaamattomiin yrityksiin sijoittavien kasvurahastojen verokohtelu [Puhemies koputtaa] tuotaisiin lähemmäksi normaaleja sijoitusrahastoja, jotta saataisiin suomalaisten kotitalouksien, piensijoittajien varat tukemaan paremmin Suomen kasvua?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pyydän, että kaikki edustajat kunnioittavat minuutin aikarajaa. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.19 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kaikki ehdotukset käydään läpi, niin kuin on tehty tähänkin asti. Mitä tulee yritysten kasvun rahoitukseen, niin jo hallitusohjelmavaiheessa me päätettiin siitä, että valtion työvälineet kerä-

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

tään yhteen, jotta me pystytään tehokkaammin toimimaan. Me ollaan pääomitettu ja me ollaan sitouduttu pääomittamaan Teollisuussijoitusta, jolla me pystytään merkittävästi antamaan kasvun rahoitusta suomalaisille yrityksille. Me teemme tätä koko ajan.

Me tehdään myöskin veropuolella ratkaisuja ja myöskin selvityksiä siitä, mitä me voimme tehdä vielä enemmän, koska siinä te olette aivan oikeassa, että rahoituksen saaminen on varmistettava. Hyvälle suomalaiselle yritykselle, joka haluaa investoida, pitää löytyä rahoitusta. Valtion osalta me teemme tätä täysillä. Me käymme tällä hetkellä keskustelua finanssialan kanssa, suomalaisten pankkien kanssa, että he myöskin osallistuisivat vielä enemmän, ehkä vähän isommalla riskillä suomalaisten yritysten rahoittamiseen eri puolilla Suomea. Tämä on aivan ydinkysymys, olen tästä samaa mieltä. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Hyvä!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kaikkonen, olkaa hyvä.

16.21 Antti Kaikkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kaksi ja puoli vuotta on hallituskautta mennyt. Ei sinä aikana kasvua ole kovastikaan näkynyt. Työttömyys on kyllä kasvanut hälyttävän korkealle tasolle. Mutta kyllä me todellakin keskustas-
sa toivomme, että se lähtisi käyntiin, siitä se ei ole kiinni. Olemme tässä hengessä mukana.

Te olette aikeissa laittaa aika paljon paukkuja yhteisöveron alentamiseen, mikä kyllä ekonomistien mukaan ei välttämättä ole paras keino kasvun aikaansaamiseksi. Se hyödyttää lähinnä suuryrityksiä, jos niitäkään, ja aika hitaasti. Me panostaisimme mieluummin pieniin ja keski-suuriin yrityksiin. Näemme, että erilaiset verokannusteet kannattaisi suunnata sinne. Siellä olisi isompi ja nopeampi kasvupotentiaali.

Samoin, mitä tulee tuloveroon, kyllähän te olette kohdistamassa niille kansalaisille, joilla on kaikista suurimmat tulot — yli kymppitonni kuussa — suurimmat tuloveron kevennykset. Heille tulee eniten massia käteen. Me katsomme, että isompi tarve olisi siellä ihan tavallisissa työtä tekevissä keskituloisissa suomalaisissa, tavallisissa palkansaajissa. Oleteko, arvoisa hallitus, miettineet nämä painopistevalintanne nyt varmasti ihan loppuun saakka? Kysyn tämän mieluiten pääministeriltä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.22 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin jälleen kerran tähän veropolitiikkaan: Tästä noin puolentoista miljardin kokonaisrahasta, jolla kevennetään suomalaisen palkansaajan verotusta, yli miljardi suunnataan pieni- ja keskituloisille. Mutta minä puolustan, niin kuin olen tehnyt ennenkin, myöskin sitä, että tätä maailman kovinta progressiota, joka Suomessa on, pitää pystyä laskemaan. Meille on esimerkiksi Kansainvälinen valuuttarahasto suositellut vielä paljon alempaa kuin mihin me nyt laskemme nämä ylimmät marginaalit. Suomen pitää olla maa, jossa kannattaa opiskella, kehittää itseään, yrittää, voi pärjätä, voi menestyä, koska vain sillä meillä on myöskin hyvätulaisia, niitä veronmaksajia.

Jos nytkin katsotaan eilisen päivän saldoa, niin ne hyvätulaiset maksavat karhunosan suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan veroista. Mutta me tarvitaan heitä enemmän. Ja minä uskallan puolustaa sitä, että matalampi progressio — kun meillä edelleen on progressio, joka tasaa niin, että hyvätuloinen maksaa enemmän — [Puhemies koputtaa] tuo Suomeen yrittäjyyttä, ahkeruutta ja enemmän verotuloja.

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Virta, olkaa hyvä.

16.23 Sofia Virta vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi on pieni mutta sitkeä maa ja varmasti nousee näistäkin vaikeuksista — tekoja se kuitenkin vaatii. Se vaatii myös rohkeutta katsoa sinne, missä kasvupotentiaali todella on. Sen sijaan, että me tekohengitetään supistuvia aloja, on oltava rohkeutta tasata kilpailukenttää ja avata markkinoita sinne, missä potentiaali lepää: cleantech-teknologia, luovat alat, biotalous, kiertotalous, startupit. Haitallisia yritystykä leikkaamalla voidaan poistaa tuottavuuden esteitä, ja toisin kuin täällä väitettiin, käsitykseni kyllä on, että viime hallitus karsi näitä tukia tätä hallitusta enemmän. Onneksi teillä on vielä hallituksessa aikaa muuttaa suuntaa, sillä meistä kukaan ei varmasti halua, että Suomi on tulevaisuuden banaanivaltio, joka vie sellua tai halpoja turkiksia ulkomaille.

Me haluamme korkean tason innovaatioita, korkean jalostusarvon tuotteita, sitä, että tässä maassa koulutukseen panostamalla turvataan osaamista jokaiselle riippumatta siitä, mihin perheeseen sattuu syntymään, ja että heikoimmista voidaan aina pitää huolta. Kysynkin pääministeriltä: onko teidän hallituksenne valmis ja rohkea tekemään sen peliliikkeen, että laitetaan katse sinne kasvualoihin ja kasvustrategiaan ja lopetetaan niiden joka tapauksessa supistuvien alojen tekohengittäminen?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.24 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sanotaan nyt ensimmäiseksi, että iso sellainen tuki, jota te varmaan tarkoitate, on sähköistämisen tuki, joka päättyy siis nyt vuodenvaihteeseen [Sofia Virta: Niin!] — erittäin iso päätös. Edellinen hallitus taisi ottaa sen käyttöön. [Perussuomalaisten ryhmästä: Oho!]

Mutta muuten, juuri näin, biotalous, digitalous, 6G, kvanttiteknologia, tekoäly, digitalisaatio kaikkineen. Juuri tähän hallitus panostaa. Me ollaan yhdessä parlamentaarisesti viime kaudella päätetty t&k-panosten nostamisesta neljään prosenttiin. Tältä pohjalta me laitamme miljardi euroa tutkimukseen ja kehitystoimintaan, juuri näihin asioihin. Ne ovat hallituksen strategian ytimessä, ja me nähdään, että se toimii. Näille aloille Suomessa syntyy uusia yrityksiä ja syntyy investointeja. Tämä on juuri sitä, mitä me teemme, ja tehdään sitäkin asiaa yhdessä. — Kiitos puheenvuorosta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

16.25 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kerta toisensa jälkeen suomalaisille on vakuutettu, että kyllä se kasvu kohta alkaa, mutta kasvua ei ole näkynyt. Ja kyllä, pitäisi niitä positiivisia merkkejä alkaa jo olla, koska moni tekijä puhuu sen puolesta. Korot ovat tulleet alas, inflaatio on kurissa ja reaalitytulot ovat kasvaneet, mutta syystä tai toisesta kasvua vaan ei näy. Jokainen hallitus saa leiviskänsä, mutta vaikuttaa siltä, että tämä hallitus on kyllä leiviskänsä haudannut ja aika usein sortuu syyttämään edellistä hallitusta, kansainvälistä tilannetta tai kansainvälistä suhdannetta, koska kasvua ei Suomessa näy.

Pääministeri Orpo, on kuitenkin niin, että yritykset itse nimeävät hallituksen poukkoilevan politiikan yhdeksi syyksi sille, että investointeja ei tehdä, sillä toimintaympäristön enustettavuus on yrityksille yksi kaikkein keskeisin luottamusta rakentava tekijä. Pääminis-

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

teri Orpo, eikö teillä siis ole mitään tekemistä tämän yritysten epävarmuuden kanssa? Pesettekö te täysin kätenne siitä, että Suomessa talouskasvua [Puhemies koputtaa] ei vain näy?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.27 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Minulta on täällä moneen kertaan tivattu aina näitä faktaperusteluja, ja nyt minä toivoisin näkeväni sen tutkimuksen, jossa kerrotaan, että suomalaiset yritykset syyttävät hallituksen politiikkaa. [Tytti Tuppurainen: Makeisvero!] — On varmasti selvää, että makeisveroon tuli kritiikkiä. Te juuri sanoitte, että yritykset ovat painostaneet hallitusta muun muassa makeisveroasiasa. Niin kuin minä sanoin, me halusimme sen investoinnin ja me haluttiin varmistaa se. Oliko siinä jokin väärin? Olisitteko jättäneet sen makeisveropäätöksen voimaan, ja sitä investointia ei olisi tullut? [Timo Harakka: Miksi teitte sen päätöksen?] Halu on löytää makeisveroratkaisu, mutta se on yhtä vaikeaa kuin se oli viime vaalikaudellakin.

Mutta, edustaja Tuppurainen, te luettelitte juuri niitä asioita, mistä ollaan monta kertaa puhuttu, miten meillä se perusta on laitettu kuntoon. Me ollaan tehty niitä uudistuksia. Unohditte mainita työmarkkinauudistukset ja paikallisen sopimisen, joka on esimerkiksi aivan loistava suomalaisille yrityksille. Mutta kyllä se vaan on totta, se ei ole kenenkään syyttelyä, että turvallisuuspoliittinen tilanne vaikuttaa Suomessa ilmapiiriin, se vaikuttaa koteihin. Minä tiedän, minullekin tulee postia, [Puhemies koputtaa] miten epävarmuus jäyttää suomalaisia. Minä haluan edelleenkin antaa toivoa: [Puhemies koputtaa] Suomessa ovat asiat hyvin, meillä on perusta kunnossa. [Puhemies koputtaa] Nyt on hyvä aika investoida, [Puhemies: Kiitoksia, pääministeri Orpo!] vaihtaa asuntoa, remontoida, lähteä liikkeelle. [Vasemmalta: Ei tullut vastausta!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Muistutan minuutin aikarajasta.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.3. Suullinen kysymys kansalaisten ostovoimasta (Sheikki Laakso ps)

Suullinen kysymys SKT 178/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Laakso, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.28 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Kansalaisten ostovoima on vahvistunut koko tämän hallituskauden ajan. Vertailun vuoksi edellisen hallituksen vahtivuorolla se romahti, ja siitä nähdään myös nämä konkurssit, mitä nytten tulee. [Timo Harakka: Ennätystyöllisyys!]

Ostovoima jatkaa kasvuaan ensi vuonna, kun työn verotusta kevennetään noin miljardilla eurolla. Erityisesti lapsiperheet hyötyvät, kun nyt tuplataan työtulovähennyksen lapsiko-

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

rotus, elikkä kolmilapsinen perhe maksaa jopa 600 euroa vähemmän veroja ensi vuonna. Hallitus tekee lapsimyönteistä politiikkaa.

Perussuomalaisille on myös tärkeää, [Hälinää — Puhemies koputtaa] että hallitus on tehnyt lukuisia päätöksiä, joilla bensan hintaa ja autoilun kustannuksia on vähennetty ja näitäkin toimia on vahvistettu. Suomessa pitää pystyä asumaan myös punavihreiden kuplien ulkopuolella.

Arvoisa pääministeri Orpo, kuinka paljon kansalaisten ostovoima olisi laskenut edellisen hallituksen politiikalla?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.29 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ehkä on parempi kehua meidän hyvän hallituksemme päätöksiä keventää ansiotulojen verotusta. Me ollaan tehty töitä sen eteen, että Suomessa on inflaatio saatu kuriin muun muassa ratkaisulla polttonesteisiin, jotka mainitsitte. Me ollaan aidosti kiinnitetty kaikissa ratkaisuisissa huomiota siihen, että kansalaisten ostovoima säilyy.

Me ollaan kiinnitetty samalla huomiota siihen, että yrittämisen ja työn teettämisen ja vastaanottamisen verotusta ei kiristetä, että investointeja ei tehdä mahdottomaksi uusilla päätöksillä.

Tämä on hallituksen selkeä linja. Huolehditaan kansalaisten ostovoimasta. Sitä kautta pyritään saamaan talouden rattaat pyörimään.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Yrttiaho, olkaa hyvä.

16.30 Johannes Yrttiaho vas (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Valtion haltuun syyskuussa otettu Valmet Automotive ilmoitti tiistaina irtisanovansa jopa 235 työntekijää Uudenkaupungin autotehtaalta ja panevansa lähes 900 pakkolomalle. Yli tuhannelta loppuu työ. Valtio-omistaja on vastuussa. Uusia tilauksia ei ole kuulunut. Aiesopimus Patria-yhteistyöstä ei paljoa lupaa, jos lupaa mitään. Patrian johdon mukaan sen nykyinenkin kapasiteetti kyllä riittää, ja panssariajoneuvotilaukset sitä paitsi tehdään yleensä kohdemaassa.

Kysymyksiä Valmet Automotiven tulevaisuudesta on omiaan herättämään myös se, että tämän vuoden kolmannessa lisätalousarviossa hallitus hakee valtuuksia Valmet Automotiven kaikkien osakkeiden myyntiin. Hallituksen mukaan yhtiön omistamiseen liittyykin nyt ainoastaan finanssi-intressi. Ensin valtio siis ostaa yhtiön, satsaa järjestelyyn 120 miljoonaa pelastaen samalla sijoittajat. Sitten yhtiö pannaankin myyntiin. Pääministeri Orpo, voitteko valaista, mitä peliä te ihmisten työpaikoilla oikein pelaatte?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Strand, olkaa hyvä.

16.31 Eurooppa- ja omistajaohjausministeri Joakim Strand (vastauspuheenvuoro):

Arvoisa puhemies! Teiltäkin tuli kiitosta silloin, kun menimme siihen järjestelyyn mukaan ja turvattiin tämä osaaminen Suomessa. On selvää, että valtion Valmet Automotiven strategia on tarjota jatkossa osaamistaan autoteollisuuden lisäksi myös muille teollisuudenaloille, muun muassa puolustusteollisuuteen, joten annetaan nyt heille hieman aikaa tästä eteenpäin.

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

Se, että kyse on lomautuksista, on yleensä merkki siitä, että on myös valoa tunnelin päässä: ei massiivisesti irtisanomisia vaan lomautuksia.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.4. Suullinen kysymys datakeskuksista (Harry Harkimo liik)

Suullinen kysymys SKT 179/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Harkimo, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.32 **Harry Harkimo liik:** Arvoisa puhemies, ärade talman! Datakeskuksista on ollut paljon puhetta tänään. Datakeskuksia on Suomeen suunnitteilla noin 200 kappaletta, ja syy siihen, miksi ne haluavat Suomeen, on se, että Suomessa on melkein halvin sähkö koko EU-maissa. Sen lisäksi annetaan vielä tukia näihin datakeskuksiin, jotta niitä rakennettaisiin. Kun datakeskuksia rakennetaan, niin se on monessa noin miljardin kustannus, ja se antaa työtä ihmisille, jotka ovat rakennusteollisuudessa, mutta mitä tapahtuu sen jälkeen, kun datakeskukset ovat valmiita? Onko meillä tarpeeksi sähköä näihin datakeskuksiin? Yksi alue on jo ilmoittanut, että ihmisten sähkö nousee. Oulun yliopisto teki tutkimuksen, jossa sanottiin, että Suomi ei ole omavarainen vielä kymmenen vuodeen kuluttua sähkössä, mikä todistaa sen, että jos datakeskukset imevät kaikki nämä sähköt, mitä kuluttaja joutuu maksamaan.

Sitten toinen kysymys, pääministeri Orpo: Kun te kehutte näitä datakeskuksia, niin kerotkaa minulle: [Puhemies koputtaa] Työllistävätkö ne enemmän kuin koiran ja vahtimestarin silloin kun ne ovat valmiita? Kuinka monta ne työllistävät?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.33 **Pääministeri Petteri Orpo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toivottavasti energiaministeri voi vastata tähän sähkökysymykseen. — Datakeskukset työllistävät kyllä valmistuttuaankin. [Harry Harkimo: Kuinka monta?] Esimerkiksi olen nähnyt Kouvolan osalta lukuja, että puhutaan noin paristasadasta vakituisesta työpaikasta. Minusta se on paljon Kouvolan kokoiseen kaupunkiin. Rakennusaikana puhutaan eri puolille Suomea jopa kymmenistä tuhansista työpaikoista vuosien periodilla näiden rakentamisen aikana. Kannattaa perehtyä, kun hallitus teetti selvityshenkilöllä raportin datataloudesta. Siellä käydään läpi tämän sähköön riittävyys. Me haluamme varmistaa sen, että kansalaisille ja yrityksille riittää kohtuuhintaista sähköä Suomessa. Siellä käydään läpi nämä datakeskusten työllisyysvaikutukset ja pohditaan sitä, miten siihen ympärille voitaisiin rakentaa datataloutta enemmän, niitä datakeskuksia hyödyntävää työllisyyttä. Meillä on loistavia mahdollisuuksia. Me ollaan tekoälyssä ja monissa muissa asioissa aivan huippua maailmassa. [Puhemies koputtaa] Minä ja hallitus näemme aidosti mahdollisuuksia kymmenilletuhansille työpaikoille rakennusaikana, mutta myös vielä sen jälkeen tuhansissa työpaikoissa eri puolille Suomea. [Timo Harakka: Näin on, hyvä!]

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Ojala-Niemelä, olkaa hyvä.

16.35 Johanna Ojala-Niemelä sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Yritysten toimintaedellytysten parantaminen ja yritystoiminnan uudistuminen ovat avainasemassa talouskasvun lisäämiseksi Suomessa. Erityisesti uusien yritysten menestys perustuu suurelta osin riittävään rahoituksen saatavuuteen. Nyt yrittäjiltä tulee toistuvasti viestiä siitä, että rahoitusta ei järkeviinkään hankkeisiin saada, tai jos lainaa myönnetään, niin ehdot ovat kovat. Vaaditaan suurta omarahoitusosuutta, korkeita korkoja, lyhyttä laina-aikaa tai kiinteistöjä vakuudeksi savupiippua myöten.

Eilen vietettiin veropäivää, ja parasta tulosta olivat tehneet meidän pankkien liikelaitokset ja rahoituslaitokset. Vaikka varaa lainoittaa hankkeita on, pankkien nyörit pysyvät tiukasti kiinni. Pankkien sääntely olisi perattava, ja edustaja Mäkynen tässä kysyikin asiaa jo etukäteen, mutta siihen vastausta saamatta, jotta lainansaanti helpottuisi ja talous lähtisi nousuun. Arvoisa ministeri, onko tältä osin tulossa toimia?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Marttinen, olkaa hyvä.

16.36 Työministeri Matias Marttinen (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa herra puhemies! Ja kiitoksia edustajalle erittäin tärkeästä kysymyksestä, sillä tämä sama asia tulee varmasti meille kaikille vastaan eri puolilla Suomea, ja kun itsekin paljon olen kentällä ja kierrän tapaamassa yrittäjiä, niin kyllä se tuska on melkoinen siinä.

On samalla myös todettava niin, että kun katsotaan meidän pankkien tilannetta, niin meidän koko pankkisektorihan on EU:n mittakaavassa erittäin hyvässä kunnossa, hyvin keskittynyt, ja samalla myös luottotappiot ovat hyvin pieniä, eliikkä kyllähän tässä nyt jostain mätää on selvästi olemassa. Elinkeinoministeri Sakari Puisto on myös tässä salissa todennut jo aikaisemmin, että tätä pankkisääntelyä nyt arvioidaan, ja meillä on kyllä vahva tahtotila löytää nyt myös omin kotimaisin toimin uusia työkaluja siihen, että kun yrittäjä kävelee siitä pankin tuulikaapista sisälle, niin häntä ei sieltä taas käännytetä takaisin ulos vaan hän pääsee tiskille, hänen kanssaan neuvotellaan, sovitaan asioista, ja hän saa rahoitusta niitä hankkeitaan varten, koska nehän luovat kestävästi työpaikkoja joka puolelle Suomea ja uusia työpaikkoja. Me olemme tähän työhön täysin sitoutuneita.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kumpula-Natri, olkaa hyvä.

16.37 Miapetra Kumpula-Natri sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta on tärkeää, että me tätä kasvua haemme yhdessä ja koetamme löytää todellisia ratkaisuja. Pääministeri, teidän tehtävänne on optimismin luominen, mutta myös konkreettisin teoin. Menee niin, että kun saamme investointeja, me saamme työpaikkoja ja kun yritykset pystyvät toimimaan, niitten ei tarvitse irtisanoa, ja kasvusta ei tule mitään ilman rahoituksen hakemista. Siitä viestiä on tullut todella paljon, että sitä ei löydy.

Teillä on nyt mahdollisuus suorassa lähetyksessä myös näyttää vähän lämmintä sydäntä niille konkurssia hakemaan joutuville yrittäjille. Niitä on yksin vaikka suomalaisella vaatesektorilla satoja. Sanoitte äsken, aikaisemmin, kun tästä keskusteltiin, että te ette usko lukuja, vai mitä kuulin siinä, kun edustaja Harakka sanoi, että meillä on ennätysmäärät koko tällä vuosituhatnalla konkurssseja. Myös sinne on mahdollisuus saada.

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

Ja toinen: teillä on mahdollisuus suorassa lähetyksessä myös poistaa epävarmuutta, johon ei tullut vastausta aikaisemmin. Milloin poistuu tämä hihasta vedetty tuulivoiman etäisyyssääntelyriski, [Puhemies koputtaa] joka tarkoittaa rakennuspaikkojen vähenemistä esimerkiksi Etelä-, Länsi- ja Itä-Suomessa [Puhemies koputtaa] 75—100 prosenttia joidenkin arvioiden mukaan? Milloin tämä epävarmuus poistuu?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, edustaja. — Ministeri Multala, olkaa hyvä.

16.39 Ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multala (vastauspuheenvuoro): Puhemies! On täysin selvää, että konkurssi on aina todella valitettava asia. Samaan aikaan kuitenkin tähän pitää huomauttaa, että meillä syntyy myös jatkuvasti valtavasti uusia yrityksiä, ja se on tietenkin aina positiivista. [Välihuutoja vasemmalta]

Tuulivoiman etäisyyssääntelystä: Olen samaa mieltä siitä, että meillä on paljon paikkakuntia, missä tällä hetkellä haluttaisiin luoda edellytyksiä sille tuulivoiman syntymiselle ja sitä pyritään luomaan esimerkiksi maakuntakaavoittamalla niitä paikkoja. Tällä hetkellä itse asiassa suurin syy epävarmuuteen, mikä liittyy tähän, ei ole suinkaan tämä meidän lainsäädäntömme tässä kohdin, vaan se, että siellä on tehty muun muassa erilaisia tulkin-toja metsäpeuran suhteen, jotka haastavat sitä kaavoituksen eteenpäinviemistä. Noudatetaan erityistä varovaisuutta metsäpeuran suhteen, ja tätä ongelmaakin me haluamme ratkoa.

Mutta totta kai me haluamme myös luoda edellytykset sille, että jatkossakin tuulivoiman rakentaminen Suomessa on erityisen mahdollista samaan aikaan, kun huolehditaan siitä, [Hälinää — Puhemies koputtaa] että kuntien rajat ylittävät haitat pystytään minimoimaan ja asukkaiden kuuleminen myöskin parhaalla mahdollisella tavalla huomioimaan. Tätähän me ratkomme alueidenkäyttölaissa, ja ratkaisu tulee varmasti aivan lähiaikoina.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Wickström, varsågod.

16.40 Henrik Wickström r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade talman! On pakko todeta, että tämän kahden ja puolen vuoden aikana hallitus on tehnyt poikkeuksellisen paljon toimia ja tuonut läpi tänne eduskuntaan lakeja, joilla on haluttu edistää Suomen kilpailukykyä ja kasvua. Mainittakoon tässä muutama.

Aloitetaan vaikkapa työmarkkinauudistuksista: paikallinen sopimus on toteutettu, ja tämän lisäksi myöskin on tehty yritykselle helpommaksi palkata se ensimmäinen työntekijä, mikä yleensä on yksi iso pullonkaula, kun yritys lähtee kehittymään. Tämän lisäksi luvitusta on sujuvoitettu. Olen itse kotoisin Länsi-Uudeltamaalta, jossa on paljon puhtaan siirtymän hankkeita liikenteessä, ja on ollut mahtavaa kuulla, että enää ei se hallinto-oikeuden käsittely kestä puoltatoista vuotta, vaan se voi kestää 6—8 kuukautta. Tällä on tosi iso merkitys sille, että me saadaan investointeja Suomeen. Sen lisäksi työn ja yrittämisen kannusteita on myöskin kaikin keinoin parannettu, muun muassa veroporkkanoin. Tähän haluan tuoda esiin ja kompata myöskin sosiaalidemokraattien esiin tuomaa huolta tästä rahoituksen tilanteesta, koska kun keskustellaan pk-yritysten kanssa, niin itse saan jatkuvasti myöskin sitä viestiä, että se suurin pullonkaula liittyy rahoitukseen, ja tämän eteen ja tämän ratkaisemiseksi hallitus tekee myöskin toimia.

Itse olisin kysynyt työministeri Marttiselta, joka valmistelee tällä hetkellä hankintalain uudistusta, jonka avulla halutaan myöskin vahvistaa kasvua: millä tavalla uskotte ministe-

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

rinä, [Puhemies koputtaa] että hankintalain uudistus tulee vahvistamaan ennen kaikkea pk-yritysten toiminta- ja kasvuedellytyksiä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Marttinen, olkaa hyvä

16.41 Työministeri Matias Marttinen (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, herra puhemies! Kiitoksia myös erittäin hyvästä kysymyksestä. Kun Suomessa meidän kunnat, kaupungit, hyvinvointialueet ja muut julkiset organisaatiot tekevät vuositason kymmenillä miljardeilla euroilla julkisia hankintoja, siis veronmaksajien rahalla, niin totta kaihan meidän yhteinen tehtävämme on huolehtia siitä, että ne hankinnat tehdään kustannustehokkaasti ja vielä niin, että myös pienemmät yritykset pääsevät niihin julkisiin hankintoihin kiinni. Tässä meillä on ollut tiettyjä ongelmia myös lainsäädännössä, ja nyt tässä hankintalain uudistuksessa on nimenomaan tarkoitus tehdä muutoksia, joissa tullaan velvoittamaan jakamaan näitä hankintoja myös pienempiin osiin ja toisaalta taas turvaamaan se, että myös pk-yritykset, pk-kenttä, ympäri Suomea pääsevät tarjoamaan omia tuotteitaan ja omia palveluitaan näissä julkisissa hankinnoissa. Tässä oikeastaan näen, herra puhemies, että tähän on aivan yhteistä työtä, sillä totta kai vaikka Iisalmessa tai Kuopiossa, Kittilässä, missä päin Suomea ollaankin, kuntapäättäjien ja viranhaltijoiden etu on se, että mahdollisimman suuri osa niistä julkisista hankinnoista jää sinne omalle kotiseudulle, jolloin myös se työllisyysvaikutus [Puhemies koputtaa] on kaikkein suurin siellä paikallisella tasolla.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Viimeinen lisäkysymys tähän aiheeseen liittyen. Edustaja Joona Räsänen, olkaa hyvä.

16.43 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Totta kai me kaikki täällä varmasti toivomme, että kasvu lähtee liikkeelle, koska jos se ei lähde, niin emme me selviä. Näin yksinkertaista se on. Mutta, arvoisa pääministeri, ei se taida ihan vain pelkästään hurskailla toiveilla lähteä. Jos se kasvun liikkeelle lähteminen on kiinni siitä, että täällä pitää sulkea silmät, olla hiljaa epäkohdista, niin tehdään sitten niin joka päivä: kokoonnutaan piiriin ja taputellaan toisiamme selkään ja lauletaan Kumbaya'ta, [Naurua] jos se sillä sitten lähtee liikkeelle. Mutta varmasti tässä tarvitaan myös aktiivisia politiikkatoimia ja ainakin sellaisia toimia, ettei itse mennä vaikeuttamaan sen kasvun liikkeelle lähtemistä.

Arvoisa puhemies! Arvoisa pääministeri, arvostan sitä, että suhtaudutte rakentavasti tähän ehdotukseen siitä, että yritysten rahoitus voitaisiin varmistaa ja varsinkin kasvuyritysten rahoitus voitaisiin varmistaa sillä, että saataisiin paremmin piensijoittajat mukaan tähän yritysten kasvun rahoittamiseen. Voisitko tässä kyselytunnin päätteeksi todeta, että olette valmis tuomaan tästä vielä hallituksen esityksen eduskunnan käsittelyyn?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

16.44 Pääministeri Petteri Orpo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oli taas hauskat rytmit edustajan kysymyksessä, mutta nyt kuitenkin haluan sanoa sen, että me ollaan todella tehty paljon näitä uudistuksia, mutta sen lisäksi kädet savessa koko ajan tehdään töitä, jotta investoinnit etenevät, jotta kauppiaita syntyy: jäänmurtajat, Meyerin tela-

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

kan jättikaupat kymmeneksi vuodeksi, datataloutta, datakeskuksia, joka päivä eri puolilla maata edistetään, tämä Fazerin investointi, tuulivoimahankkeita.

Mitä autotehtaaseen tulee, niin sen ongelmat johtuvat ennen kaikkea eurooppalaisen autoteollisuuden suuresta kriisistä. Kapasiteettia on liikaa, kysyntä alhaalla. Teemme kaikemme, jotta sinne löytyy lisää autoja. Autetaan, jotta he saavat lisää autoja valmistettavaksi. Ja se, mitä me voimme valtiona tehdä, on etsiä sinne myöskin puolustusteollisuuden valmistusta.

Nämä ovat hyviä esimerkkejä siitä, mitä me tehdään. Me emme lauleskele Kumbaya'ta, vaan me teemme töitä, me haemme Suomeen investointeja, me autamme yrittäjiä, investoreita.

On kiva kuulla, että teilläkin on yksi idea, millä saadaan ihmiset sijoittamaan. [Naurua] Katsokaa, mitä hallitus on tehnyt, kun minä en halua tätä silmänkääntötemppeä, [Puhemies koputtaa] että hämätään yhdellä pikku-uudistuksella ja haukutaan kaikki ne todelliset uudistukset, [Puhemies koputtaa] mitä hallitus on tehnyt. Mutta tervetulleena otetaan tämäkin ehdotus vastaan, mutta älkää hämätkö.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.5. Suullinen kysymys viljelijöiden ahdingosta (Mauri Kontu kesk)

Suullinen kysymys SKT 180/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Seuraava kysymys. Edustaja Kontu, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.45 Mauri Kontu kesk: Arvoisa puhemies! Viime viikolla Varsinais-Suomen Somerolla järjestettiin kriisikokous. Sali oli täynnä suomalaisia ruuantuottajia, 800 viljelijää, ja tunnelma oli vakava. Viljelijät tuottavat meille kaikille ruuan. Ei voi olla niin, että kauppa ja teollisuus vievät leijonanosan ja viljelijät jäävät nuolemaan näppejään. Kriisitilannetta ei kerta kaikkiaan voi enää vain seurata sivusta.

Viljelijöiltä lähti vahva vetoomus hallitukselle. Ennen kaikkea kyse on reilusta tulonjaosta. Ministeri Essayah, valitettavasti teillä oli este, ette päässyt sinne paikalle. Siksi kysyn teiltä: Miten vastaatte Somerolla esitettyyn viljelijöiden vetoomukseen? Aiotteko te — ja millä keinoin — ryhtyä tätä kurimusta ratkaisemaan?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Essayah, olkaa hyvä.

16.46 Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Aivan oikein, kuten edustaja totesi, olin tosiaankin ministerineuvoston kokouksessa, jossa Suomea aina edustaa ministeri, eli en pystynyt osallistumaan silloin tuonne Someron kokoukseen. Mutta kokouksessa kyllä ilmaistiin erittäin tärkeä ja vakavasti otettava huoli. Elikkä meillä erityisesti kasvinviljelijät, viljanviljelijät ovat tällä hetkellä tilanteessa, että takana on ennätysmäisen hyvä sato ja myöskin määrällisesti yksi suu-

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

rimpia satoja, mikä sitten valitettavasti tarkoittaa sitä, että viljan hinta laskee, kun tavaraa on paljon markkinoilla.

Oikeastaan tästä viljan hinnasta voisi todeta, että kun katsotaan tilastoja taaksepäin, niin meillä markkinahinnan lasku on ollut noin 19 prosenttia lähtien edellisen EU-kauden elikkä vuoden 2014 taitteesta. Siinä mielessä, kun katsoo taas sitten esimerkiksi tukipolitiikkaa, sillä puolella keskimäärin tukien nousu on ollut noin kolme prosenttia. Jokainen ymmärtää, että tuo yhtälö on kestävä. Silloin on katsottava, millä tavalla pystytään markkinasta saamaan parempi hinta. Hallitushan on juuri antanut lausunnoille elintarvikemarkkinallain toisen osan, [Puhemies koputtaa] jossa lähdetään hakemaan elintarvikemarkkinaketjuun sitä tasapainoa, [Puhemies koputtaa] jota meidän tuottajat tarvitsevat, parempaa hintaa meidän tuottajille, jotta voidaan [Puhemies koputtaa] varmistaa viljantuotanto myös Suomessa jatkossa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, ministeri. — Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää tähän aiheeseen liittyviä lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Oinas-Panuma, olkaa hyvä.

16.48 Olga Oinas-Panuma kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ministeri Essayah, te kirjoititte pari vuotta sitten teidän Instagramiinne: ”Joka päivä 2—3 maatilaa pistää ovet säppiin, samalla kun kauppa ja pankit tahkoavat ennätystuloksia. Viljelijät eivät kaipaa tuekseen uusia hankkeita vaan reilun korvauksen työstään! Hallituksen kriisipaketilla on nyt kiire ja kaikenlainen vitkastelu on vastuutonta.” Olen hyvin samaa mieltä. Samassa päivityksessä vaadittiin myös näitä reilumpia elintarvikemarkkinoita.

Te tosiaan aioitte laittaa kaupan kuriin, mutta nyt vaalikausi on yli puolessavälissä ja ihan hirveän hyvää uutista ei sieltä kentältä tule, että tämä tilanne olisi nyt ratkaistu. Maatalouteen piti tulla suunnanmuutos. No, onhan se toki suunnanmuutos, että jauheliha loppuu kaupan hyllyiltä, mutta se on suunnanmuutos väärään suuntaan. Se on hyvin harmillista. Ja kyllä sitä kriisipakettiakin voitaisiin tarvita nyt.

Me tarvitaan oikeasti ratkaisuita sinne maatalouteen, ei vain sitä sympatiseerausta. Joten, arvoisa ministeri Essayah, milloin se kauppa alkaa maksaa sitä todellista, oikeaa hintaa meidän tuottajille?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Essayah, olkaa hyvä.

16.49 Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Tämä hallitus on sitoutunut siihen, että kun parlamentaarinen työryhmä teki viime kaudella työtä, jossa katsottiin niitä toimenpiteitä, joilla lähdetään nimenomaisesti sitä tuottajan asemaa siellä elintarvikeketjussa parantamaan, niin niitä toimenpiteitä tämä hallitus on tehnyt. Ja vielä lisäksi on muistettava se, että tämä hallitus ei ole tehnyt, huolimatta vaikeista taloudellisista ajoista, laisinkaan leikkauksia ruokaa tuottavaan maatalouteen. Me olemme olleet tuottajan asialla, koska me ymmärrämme sen, että viime kädessä kotimainen ruuantuotanto on meidän omavaraisuuden, meidän huoltovarmuuden ja viime kädessä meidän turvallisuuspolitiikan ydintä.

Tosiaankin tällä kaudella olemme antaneet jo elintarvikemarkkinallain ensimmäisen osan, joka eduskunnassa hyväksyttiin ja joka antaa elintarvikemarkkinavaltuutetulle paremmat mahdollisuudet tiedonsaantiin. Siinä yhteydessä teimme myöskin muutoksia kil-

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

pailulakiin, ja nyt tämä elintarvikemarkkinalain kakkososa lähtee juuri siitä, että meillä on oltava sellaiset kauppatavat tässä Suomenmaassa, että tuottaja pärjää siinä ketjussa. Se tarkoittaa sitä, että esimerkiksi erilaisia kostotoimenpiteitä ei voida osoittaa tuottajaa kohtaan. [Puhemies koputtaa] Kaupan omat merkit on myöskin huomioitava sillä tavoin, [Puhemies koputtaa] että niissä kaupankäynnin on oltava reilua.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kalmari, olkaa hyvä.

16.50 Anne Kalmari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Viljelijöillä on ennennäkemätön kannattavuuskriisi, kuten Someron kokous osoitti. Viljantuotanto on tappiollista jo kolmatta vuotta peräkkäin, kotieläintuotannon tuottajahinnat ovat Euroopan alhaisimmalla tasolla, vaikka tuotantokustannukset ovat Euroopan korkeimpia, tuet vähenyvät, ja maksatukset viivästyvät. Missä on hätätilaksi julistaminen? Miksi maataloutta ei vapauteta kiinteistöverosta, vaikka keskusta näytti mallin, miten toimia? Miksi korotettua energiaveron palautusta ei tule, vaikka sitä Somerolla vaadittiin? Miksi oikeudenmukainen hinta viljelijälle ei tapahdu edelleenkään, vaikka sanoitte sitoutuvan parlamentaarisen ryhmän työhön? Milloin aiotte avata kilpailulain? Missä on Makeran pääomittaminen kymmenellä miljoonalla? Ja miksi valtioneuvoston periaatepäätös suomalaisista ruokahankinnoista julkisissa palveluissa ei enää päde? [Juho Eerola: Ja kuka oli edellisessä hallituksessa?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Essayah, olkaa hyvä.

16.52 Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Nyt täytyy muistuttaa edustajaa siitä, että meillä tällä hetkellä jos katsotaan maataloustuotantoa, on aika erilainen tilanne riippuen vähän siitä, mikä tuotantosuunta on kyseessä. Meillä nimenomaisesti tällä hetkellä sekä lihan että maidon tuottajahinnat nousevat, eli sillä puolella ei ole tätä kannattavuusongelmaa, mitä edustaja kuvasi. Siellä viljantuotantopuolella se pitää paikkansa, ja sanoin, että tämä kehitys siellä viljapuolella on jatkunut viimeiset voi sanoa kahdeksan yhdeksän vuotta, eli 19 prosenttia ollaan tultu viljan hinnoissa alas.

Sen sijaan edustaja pyysi kymmentä miljoonaa Makeraan. No, hallitus on laittanut 20 miljoonaa sinne takauksiin. Eli me korotamme 20 miljoonaa Makeran takaukset, eli olemme tulonneet siitä, mitä edustaja tässä vaati.

Tosiaankin on huomioitava se, että kun me katsomme sitä tuottajan pärjäämistä, niin yhtä lailla tärkeää, ja vielä tärkeämpää, on saada oikea hinta sieltä markkinoilta, kuin että katsomme, mitkä ovat ne tuet. [Välihuutoja — Puhemies koputtaa] Niin kuin totesin, tukienkin kohdalla tämä hallitus on pystynyt välttämään kaikki leikkaukset ruokaa tuottavaan maatalouteen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Viimeinen lisäkysymys tähän aiheeseen liittyen, edustaja Viljanen, olkaa hyvä.

16.53 Eerikki Viljanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomalaista ruokaa ei ole ilman kannattavaa suomalaista maataloutta. Nyt tilojen määrä vähenee, vil-

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

viljelijät väsyvät hallinnon, markkinoiden ja yhteiskunnan aiheuttamien paineiden alla. Nuoria viljelijöitä tulee alalle liian vähän alan tulevaisuuden turvaamisen takaamiseksi.

Lähes kaikkiin maataloutta vaivaaviin ongelmiin lääke on kannattavuuden parantaminen. Tämä hallitus lupasi aloittaessaan täyskäännöksen parempaan, sitä ei ole nähty. [Antti Kurvinen: Näin se on!] Viljelijät eivät kaipa enää yhtään strategiaa, ohjelmaa tai kauniita juhlapuheita alan tärkeydestä. Viljelijät kaipaavat konkreettisia toimia ja niitten tuomia lisäeuroja. Kysynkin arvoisalta ministeriltä: koska nämä kauniit puheet konkretisoituvat toimiksi ja etenkin koska ne lisäeurot, jotka on luvattu, ovat viljelijöiden käytettävissä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Essayah, olkaa hyvä.

16.54 Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Täytyy todeta, että kyllä kahdeksan keskustalaisen maatalousministerin vuoden jäljiltä on ollut tehtävää. [Perussuomalaisten ryhmästä: Oho! — Hälinää — Puhemies koputtaa] Nyt on hyvä huomata, että kaksi... [Hälinää — Puhemies koputtaa] Tällä hallituskaudella me olemme nähneet tämän käänteen tapahtuvan. Eli meillähän oli tavoitteena 250 sukupolvenvaihdosta, ja meidän yllätykseksi tehtiin lähestulkoon 300 sukupolvenvaihdosta, eli nuoret ovat löytäneet maatalouden uudelleen, kun hallitus on antanut politiikallaan uskoa siihen maatalouden tulevaisuuteen. Tänä vuonna todennäköisesti 350, eli koko ajan nousee näitten sukupolvenvaihdosten määrä. Nuoret ovat löytäneet maatalouden, koska he uskovat, että tämä hallitus on pystynyt palauttamaan myöskin sen tulevaisuudenuskon maataloustuotantoon. [Ritva Elomaa: Oikein!]

Me olemme nuoren tuottajan aloitustukia pystyneet korottamaan. Olemme myöskin suunnanneet erityisesti korvauskelpoisuutta nuorille tuottajille ympäri Suomea, eli sellainen tuottaja, jolla on hallussaan korvauskelvottomia pelloja, tulee saamaan korvauskelpoisuuden. Se on monilla tiloilla useita tuhansia euroja. [Puhemies koputtaa] Siinä mielessä kyllä maatalouden suunnanmuutos on tapahtunut, [Puhemies koputtaa] ja olen siitä todella iloinen. Tämä hallitus on tehnyt hyvää työtä.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.6. Suullinen kysymys kertakäyttökulutuksesta (Tiina Elo vihr)

Suullinen kysymys SKT 181/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Seuraava kysymys. Edustaja Elo, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.56 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Kiinalaiset krääsäverkkokaupat ovat lisänneet myyntiään viime vuosina räjähdysmäisesti. Tullin arvion mukaan Suomeen lennätetään tänä vuonna 50 miljoonaa alle 150 euron pakettia. Näiden verkkokauppojen aggressiivinen mainonta on moraalitonta ja toiminta täysin piittaamatonta niin ympäristöstä ja ihmis-oikeuksista kuin kuluttajien turvallisuudesta ja terveydestä. Se on myös epäreilua vastuul-

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

lisesti toimiville kotimaisille yrityksille. Tälle järjettömälle pakettirallille on saatava loppu. Sitä vaativat myös yli 50 000 Krääsätalous kuriin -kansalaisaloitteen allekirjoittajaa.

On hyvä, että EU on ottamassa käyttöön tullimaksut pienille paketeille, mutta tämä ei riitä. Myös kansalliset keinot on otettava viipymättä käyttöön. Kysynkin asiasta vastaavalta ministeriltä: onko hallitus valmis kieltämään krääsäverkkokauppojen mainonnan ja etsimään keinot suitsia krääsätaloutta verotuksen keinoin?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Työministeri Marttinen, olkaa hyvä.

16.57 Työministeri Matias Marttinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia edustajalle erittäin hyvästä ja myös ajankohtaisesta kysymyksestä. Kuten edustaja tässä totesi, niin erityisesti Kiinasta tulevien verkkokauppatilausten ja pakettien lukumäärä on kasvanut jopa räjähdysmäisesti, puhutaan kolmenumeroisista kasvuprosenteista tältä osin. Totta kai on niin, että EU:n sisämarkkinassa pitää voida kilpailla, mutta silloin myös kaikkien ehtojen täytyy olla kaikille samat. Ei voi olla myöskään niin, että meille tulee valtava määrä jopa hyvin halpaa, jopa suorastaan roskaa EU-sisämarkkinaa, ja se ei myöskään noudata mitään esimerkiksi tuoteturvallisuuteen liittyviä velvoitteita, jotka taas koskevat kaikkia EU-sisämarkkinassa toimivia ja myös suomalaisia verkkokauppoja ja meidän yrityksiä. Tämän vuoksi olen päättänyt perustaa tästä nyt nopealla aikataululla virkamiestyöryhmän, joka valmistelee nyt näitä keinoja ja uusia toimenpiteitä, jotta me voimme käydä läpi sen, mitä toimenpiteitä voimme taas tehdä sen lisäksi, mitä jo suunnitellaan EU-tasolla.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.7. Suullinen kysymys diabeteshoidoista (Päivi Räsänen kd)

Suullinen kysymys SKT 182/2025 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Jussi Halla-aho: Seuraava kysymys. Edustaja Päivi Räsänen, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.58 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Huomenna vietetään kansainvälistä diabetespäivää. Diabeteshän on lisääntyvä kansantauti, jonka liitännäissairaudet tuovat suurimmat kustannukset palveluihin. Kysyn: millä tavoin hallitus aikoo edistää kustannus—hyöty-suhteeltaan modernien hoitokeinojen saatavuutta, esimerkiksi älypumppuja, sensoreita, tehokkaita lääkkeitä, samoin pätevien diabeteslääkäreiden ja hoitajien saatavuutta? Kun lisäksi tarvitaan kotipalveluita ja myös tasapuolisesti eri hyvinvointialueille omaishoitaja-asemaa diabeteslasten vanhemmille, joista valtaosa, yli 80 prosenttia, hiljattain tehdyn tutkimuksen mukaan on huolestuttavan uupuneita tämän ympärivuorokautisen hoitokuorman vuoksi, niin kysyn: millä tavoin hallitus aikoo diabetespotilaiden asemaa olla edistämässä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Juuso, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

16.59 **Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja tietää hyvin kaikki huonosti hoidetun diabeteksen kalliit jälkisairaudet, epäinhimilliset seuraukset potilaille, joiden verensokeri ei ole tasapainossa. Tärkein tehtävä, mitä tämä hallitus tekee, on ennakoiminen, eli meidän tulee saada kiinni ne potilaat, joilla on kakkostyyppin diabeteksen riski, ja me pilotoimme tällä hetkellä tekoälyä. Olemme tuoneet hallitukselle myöskin lakiesityksen, jonka perusteella voimme ennakkollisesti haravoida asiakas- ja potilastietokannoista niitä potilaita, joilla on riski nimenomaan kakkostyyppin diabetekseen, jotta voimme tarjota heille jo ennaltaehkäiseviä palveluja. Sanoisin, että tämä on se suurin ja tärkein asia, mitä me voimme tehdä, nimenomaan ennaltaehkäisy, ja se on erinomainen käyttöaihe myöskin tekoälylle, ja tämä me tullaan tekemään. Millä tavalla diabeetikkoja sitten siellä hyvinvointialueilla hoidetaan, siitä vastuu on pääasiassa hyvinvointialueilla, mutta uskon, [Puhemies koputtaa] että tässä vaiheessa on jo hyvä tietoisuus siitä, minkälaisista riskeistä me puhumme.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vuoden 2026 tuloveroasteikosta ja tuloverolain muuttamisesta sekä eräiksi muiksi verolaeiksi

Hallituksen esitys HE 98/2025 vp

Lakialoite LA 27/2023 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 13/2025 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 13/2025 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Edustaja Valkonen, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.01 **Ville Valkonen kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on hallituksen esitys ensi vuoden tuloveroasteikosta, tuloverolaista ja eräistä niihin liittyvistä laeista, ja tätä tuloverolakipakettia voi kuvailla ensi vuoden osalta historialliseksi. Tämän hallituksen esityksen myötä työnteon kannustavuus paranee huomattavasti Suomessa. Meneillään on työnteon kunnianpalautus. Todennäköisesti, ainakin tällä vuosituohannella, kyseessä on suurin yksittäinen vuosialennus ansiotuloverotukseen.

Työtulovähennystä, joka kohdistuu siis kaikille palkansaajille, korotetaan 100 miljoonalla. Yhteensä hallituskauden aikana korotus nousee yli 400 miljoonaan. Ja suurimpana rakennemuutoksena marginaaliverotus lasketaan 52 prosenttiin. Edelleen vouti ottaa ylimillä tuloilla lisäeurosta yli puolet, mutta tuleva taso vuoden alusta on paljon kohtuullisempi kuin nykyinen lähes 60 prosenttia. Taloustieteellinen kirjallisuus viittaa voimakkaasti siihen, että tämän toimenpiteen iterahoitustaste valtiolle on erittäin korkea, varsinkin vähänkään pidemmällä aikavälillä. Suomen tulee olla maa, jossa kannattaa opiskella,

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

ahkeroida, edetä uralla, ottaa vastaan lisätyötä, ja tämä muutos huomattavasti parantaa kaikkia näitä kannustimia.

Yhteensä päätösperäisesti työn verotusta kevennetään yli miljardilla, siis 1 088 miljoonalla eurolla, ja sitten nimellisesti vielä inflaatiotarkastukset päälle, 680 miljoonaa. Lisäksi tehdään muutamia pienempiä, erittäin tervetulleita veromuutoksia. Työtulovähennyksen lapsikorotusta nostetaan 100 miljoonalla eurolla, eli se tuplataan. Se paranee siis 50 eurosta 105 euroon per lapsi per huoltaja, mikä helpottaa lapsiperheiden arkea ja parantaa vanhempien työnteon kannustimia.

Ulkomaisten avainhenkilölain piirissä olevien osaajien lähdeverotus muuttuu entistä houkuttelevammaksi. Se laskee 25 prosenttiin, ja tämän lähdeveron piiriin pääsevät jatkossa myös suomalaiset palaavat erityisosaajat. Tämä on erittäin merkittävä toimenpide saada niitä suomalaisia, jotka ovat lähteneet ympäri maailman tekemään vaativia työtehtäviä, palaamaan Suomeen rakentamaan yhteiskuntaa.

Näitä mittavia veronkevennyksiä rahoitetaan muutamilla veronkiristyksillä, ennen kaikkea verovähennysoikeuksien poistolla, eli veropohjaa laajennetaan, jotta verokantaa pysytään laskemaan. Suurimpana näistä työmarkkinajärjestöjen, sekä työnantajien että työntekijöiden, jäsenmaksujen verovähennysoikeus poistuu, työsuhdepolkupyörien verovähennysoikeus poistuu ja kaavamainen työhuonevähennys poistuu. Edelleen muun muassa freelancerit saavat todellisista työhuonekuluista verovähennykset tehdä.

Lisäksi pienempänä nostona paketissa korjataan tietynlainen nykyinen verorakenteen virhe siitä, että työnantajan maksamat oikeudellisen neuvonnan kustannukset ovat tulevaisuudessa verovähennyskelpoisia. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Joona Räsänen, olkaa hyvä.

17.05 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Vielä meillä on todella käsittelyssä ensi vuoden ehkä tärkeimmät verolait täällä eduskunnassa. Kun tuossa verojaoston puheenjohtaja tämän mietinnön sisällön esitteli, on ehkä paikallaan tuoda tähän hieman toisenlainen näkökulma siitä, että toisenlaisilla arvovalinnoilla ja painotuksilla tästä paketista olisi itse asiassa saatu huomattavasti parempi ja tällä kyettäisiin palauttamaan suomalaisten kuluttajien luottamusta huomiseen huomattavasti paremmin kuin tällä hallituksen esityksellä, joka täällä tietenkin valiokunnan mietinnössä sitten enemmistön toimesta ollaan siunaa-massa.

Jos hieman konkretisoi tätä eroa hallituksen ja sosiaalidemokraattien välillä, niin se on se, että hallituksen esityksellä suurimmat hyötyjät näistä kaikista veronkevennyksistä, joita hallitus tekee, ovat sellaiset henkilöt, jotka tienaa- vat kuukaudessa yli 9 000 euroa. Tosi-asiassa näistä hallituksen veronalennuksista hyötyvät kaikista eniten henkilöt, jotka tienaa- vat kuukaudessa yli 9 000 euroa. Sosiaalidemokraattien linja on toinen. Nyt tavallisten suomalaisten vuoro veronkevennyksissä. Senpä takia sosiaalidemokraattien esityksillä suurimmat hyödyt menevät heille, jotka tienaa- vat alle 9 000 euroa kuukaudessa. Sosiaali- demokraatit käyttäisivät tämän veronkevennysvaran nyt kokonaisuudessaan vahvista- maan suomalaisten pieni- ja keskituloisten ostovoimaa, sitä kautta palauttamaan luotta- muksen talouteen ja sitä kautta saamaan myös kulutuskysynnän liikkeelle, jotta myös Suo- men talouskasvu voisi piristyä.

Arvoisa puhemies! Jos hieman konkretisoi vielä, mitä siellä veronmaksajien lompakois- sa tosiasiallisesti tapahtuu, niin otetaan muutamilla henkilöillä esimerkki. Jos tienaat 2 000

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

euroa kuukaudessa, niin näillä hallituksen esityksillä ensi vuoden osalta verorasitus kiristyy. Siis miettikää. Toista miljardia jaetaan veronkevennyksiä, ja tällaisten pienituloisten henkilöiden, esimerkiksi ahkerien myyjien, verorasitus kiristyy. Aika outo valinta. [Pia Viitanen: Outo valinta!]

Toinen esimerkki: 4 000 euroa kuukaudessa palkkaa saava opettaja. Jos hän kuuluu ammattiliittoon, niin hän ei valitettavasti hyödy näistä hallituksen veronkevennyksistä ollenkaan. [Pia Viitanen: Outo valinta sekin!] Kun toisella kädellä hallitus keventää veroja, niin toisella kädellä se kiristää tällaisen henkilön osalta.

Tai sitten otetaan esimerkiksi ahkera insinööri, jonka palkka on kuukaudessa vaikka 6 000 euroa. No, mitenäs hänen osaltaan ensi vuoden verotuksen osalta käy? Hänenkään verotuksensa ei kevene yhtään näiden hallituksen veronkevennysten johdosta. On se aika kummallinen valinta.

Mutta sitten, kun me menemme tänne yli 9 000 euroon, niin siellä kyllä kevennykset alkavat näkyä. Kun me katsomme henkilöitä, jotka ovat sellaisilla kuukausituloilla kuin vaikkapa täällä ministeriaitiossa istutaan, ministerien tuloluokissa, niin sinne kyllä veronkevennyksiä tulee tuhansia euroja vuodessa. Tai jos menemme vielä siitä ylöspäin ja puhumme henkilöistä, jotka sitten sattumoisesti tienaa vaikka miljoonan vuodessa ansiotuloina, niin keskimääräinen veronkevennys tällaisille henkilöille näillä hallituksen esityksillä on yli 100 000 euroa.

Meistä tämä on kyllä väärä linja. Nyt on veronkevennyksissä oltava tavallisten suomalaisten vuoro, ja sen takia sosiaalidemokraatit ovat tehneet tähän hallituksen esitykseen laajat muutosesitykset, joilla todella päästään siihen, että koko veronkevennysvara käytetään pieni- ja keskituloisten ostovoiman vahvistamiseen ja Suomen talouden kannalta sen keskeisimmän ongelman ratkaisemiseen, joka liittyy nyt tähän luottamuspuolaan, niin että palautetaan tavallisten suomalaisten luottamus Suomen talouteen, kuluttamiseen ja päästään tästä kituvasta kasvusta eroon.

Siksimä, arvoisa puhemies, esitän, että käsittelyn pohjaksi otetaan sosiaalidemokraattien vastalause, jossa todella veropolitiikkaakin voi tehdä reilummin. [Timo Heinonen: Yleensä demarit verottaa reilusti!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viitanen, olkaa hyvä.

17.10 Pia Viitanen sd: Arvoisa herra puhemies! Kannatan tätä Joona Räsänen esitystä. Se on hyvä esitys. SDP on tässä esityksessään nimenomaan tavallisen suomalaisen asialla, tavallisen pieni- ja keskituloisen suomalaisen asialla. Me ohjaisimme tämän veronkevennysvaran pieni- ja keskituloisille. Kyllä vuorineuvokset ja ne miljonäärit ja se ministeriaitionkin tulotason väki voivat hieman tässä taloustilanteessa odottaa.

Tämä on siinä mielessä hyvin outo arvovalinta hallitukselta, mitä edustaja Räsänen tuossa kuvasi, että toden totta, jos tienaat semmoisen 2 000, olet pienituloinen, niin verotus kiristyy, ja toden totta, jos olet keskituloinen, niin jää joko hitusia tai sitten nollilla ollaan, ja tämä ei ole kyllä mielestäni oikein. Tämä johtuu siitä, että toisaalla tehdään kiristyksiä, toisaalla työhuonevähennys poistuu ja järjestäytyneen palkansaajan osalta tulee tämä ylimääräinen verosanktio, joka sitten syö monen, monen ihmisen veronkevennykset lähestulkoon kokonaan.

Tämän lisäksi hallituksen huonosta työllisyyden hoidon johdosta työttömyysvakuutusmaksut nousevat, ja silloin se, mitä sinne lompakkoon jää, on hyvin laiha siivu, se, mitä

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

siellä lompakossa näiden hallituksen mainitsemien isojen veronkevennysten jälkeen on. Tämä on tosiasia, ja tosiasia on myöskin se, että näistä hyötyvät siellä lompakonkin puolella nimenomaan vain ne kaikkein rikkaimmat ja hyvätuloisimmat.

Puhemies! Tässä meidän vastalauseessamme, mitä me esitämme käsittelyn pohjaksi, on myös muita tiettyjä yksityiskohtia. Otan tässä yhden esimerkin. Hallitushan heikensi kotitalousvähennystä, ja meidän mielestämme tämä ei ole tässä tilanteessa oikein. Tämähän esimerkiksi lyö naisvaltaista yrittäjyyttä, pieniä yrityksiä. Me esitämme tässä omassa vastalauseessamme, että hoito- ja hoivatyön kotitalousvähennystä sekä kotitalousavun kotitalousvähennystä parannetaan. Tämähän mahdollistaisi esimerkiksi ikäihmisille mahdollisuuden asua kotona pidempään, ja samalla tällä konkreettisesti tuettaisiin niitä pieniä yrittäjiä. Toivoisin, että hallitus vaikkapa näistä voisi ottaa koppiiä. Tuossa kyselytunnilla äsken puhuimme paljon yrittäjyydestä, ja siksipä olisi hyvä näitä naisvaltaisia yrittäjiä tämän kotitalousvähennyksen parannuksen mukaan tukea.

Puhemies! Tähän loppuun vielä esitämme muutaman ponnen. Toisessa me esitämme kotitalousvähennyksen laajentamista myös rivi- ja kerrostalojen remonteihin. Nythän omakotitaloremontit ovat mahdollisia, mutta asunto-osakeyhtiöiden osalta tämä ei ole mahdollista, ja olisi reilua tukea myös rivi- ja kerrostaloasunnoissa asuvien suomalaisten kotien remontointia. Muun muassa tällainen lausuma meillä tässä, puhemies, on.

Toinen lausumamme koskee oikeudenmukaisempaa verotusta niin, että myös täällä huojennettujen osinkojen puolella voitaisiin tehdä valtiovarainministeriön esittämät korjaukset.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

17.13 Juha Hänninen erk: Arvoisa puhemies! Puhumme nyt historiallisesta askeleesta kohti hallitusohjelman mukaista työn ja yrittäjyyden verotuksen keventämistä. Kyse ei ole yksittäisestä muutoksesta vaan kokoaan suuremmasta suunnanmuutoksesta. Kyse on siitä, että työstä ja ahkeruudesta jää suomalaiselle enemmän käteen. Me teemme nyt sen, mitä olemme luvanneet: työnteon verotusta kevennetään ja työn vastaanottamisen kannustimia vahvistetaan.

Arvoisa puhemies! Valtiovarainvaliokunta on puoltanut esitystä ja korostanut sen vaikutuksia työnteon kannattavuuden ja ostovoiman vahvistamiseen. Erityisen merkittävää on työtulovähennyksen korottaminen ja lapsikorotuksen kasvattaminen. Nämä toimet tukevat pieni- ja keskituloisia perheitä, siis heitä, jotka pyörittävät arkea ja pitävät tämän maan pyörät liikkeessä. Työ, yrittäjyys ja osaaminen ovat Suomen kasvun lähteet, ei velka eivätkä jatkuvat veronkiristykset.

Valiokunnan mietinnössä todetaan aivan oikein, että työn verotuksen keventämisellä vahvistetaan pitkän aikavälin kasvuedellytyksiä. Tämä on vastuullista talouspolitiikkaa, joka rakentaa perustaa vahvemmalle Suomelle.

Arvoisa puhemies! Turvallinen ja vakaa yhteiskunta rakentuu myös taloudellisesta turvallisuudesta, kun työntekeä kannattaa, julkinen talous vahvistuu ja hyvinvointiyhteiskunnan rahoitus turvataan. Tämän hallituksen linja on selvä: vain työ luo kestävästä kasvua, ja kasvu luo turvaa. Työtä ei voida ostaa velaksi, vaan työpaikkojen on synnyttävä innovaatioista ja yrittämisestä. Turvallisuus ja talous kulkevat käsi kädessä. Tämä esitys on yksi osoitus siitä. Työlle ja yrittämiselle annetaan arvo. Suomalaisille annetaan uskoa tulevai-

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

suuteen. Kasvu on jo käynnistymässä, eivätkä korkeat tuloverot saa olla sen hidasteena. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kallio, olkaa hyvä.

17.17 Vesa Kallio kesk: Arvoisa herra puhemies! Tämä hallituksen leikkuriin joutuva kotitalousvähennys on ollut erinomainen kannustin kodeissa tehtäville korjauksille sekä erilaisille arkea helpottaville toimille. Erityisesti se on ollut sitä ikääntyville ihmisille ja sairaille, jotka ovat voineet pidentää omassa kodissa asumistaan ja vähennyksen ansiosta ovat voineet hankkia muun muassa siivouspalveluja, joita he eivät olisi kyenneet itse tekemään. Tämä on nostanut iäkkäiden ja sairaiden elämänlaatua, mikä olisi ilman kotitalousvähennystä jäänyt merkittävästi alhaisemmaksi. Kun hallituksen muiden päätösten seurauksena yhä useampi vanhus joutuu yhä pidempään tulemaan toimeen omillaan, olisi kotitalousvähennys edes pieni kädenojennus heidän suuntaansa, samoin erityisesti yksinyrittäjien ja naisyrittäjien suuntaan, jotka näitä palveluja tarjoavat.

Arvoisa puhemies! Keskusta ei hyväksy hallituksen leikkausta kotitalousvähennykseen. Säilyttäisimme sen vuoden 2024 tasoisena, ja lisäksi esitämme, että yksin asuvien kotitalousvähennystä korotettaisiin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Sarkkinen, olkaa hyvä.

17.18 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Verotuksen tehtävänä on turvata hyvinvointivaltion rahoitus, tasata varallisuus- ja tuloeroja ja ohjata ihmisten käyttäytymistä. Vasemmistoliiton mielestä verotuksen peruslähtökohta on, että veroa tulee maksaa maksukyvyyn mukaan. Valitettavasti yhdessä sosiaaliturvaan tehtyjen leikkausten kanssa hallituksen tekemät muutokset verotukseen ovat tehneet Suomesta eriarvoisemman maan. Hallituksen verolinja antaa herkut niille, keillä jo on ennestään paljon, ja jättää muruset pienituloisille. Eniten hallituksen verolinjasta hyötyvät suurituloiset, kaikista eniten miljonäärit, jotka hyötyvät yli satatuhatta euroa vuodessa.

Orpon hallitus on vähentänyt verojärjestelmän progressiivisuutta. Sen takia vasemmisto peruisi suurituloisille kohdennetut veronkevennykset ja vahvistaisi tuloverotuksen progressiivisuutta. Emme hyväksy suurituloisille kohdennettuja marginaaliverojen ja solidarisuusveron kevennyksiä.

Vasemmistoliitto myös parantaisi pieni- ja keskituloisten työntekijöiden ostovoimaa siirtämällä niin sanotut kiky-maksut työnantajan maksettavaksi. Vuoden 2016 kilpailukykyopimuksessa siirrettiin palkan sivukulut työnantajilta enemmän palkansaajien maksettavaksi. Vasemmistoliitto vahvistaisi työntekijöiden ostovoimaa palauttamalla nämä palkan sivukulut takaisin työnantajien maksettavaksi. Siirto tukisi myös talouskasvua, sillä riittämätön kulutuskysyntä on tällä hetkellä merkittävin kasvun este Suomessa.

Kokonaisuudessaan esittämämme muutokset verotukseen ja palkan sivukuluihin vahvistaisivat pieni- ja keskituloisten ostovoimaa enemmän kuin hallituksen talousarvioesitys. Vasemmistoliitto ei kannata hallituksen esittämää avainhenkilöiden lähdeveron alenamista ja huojennusta Suomeen palaaville. Esitys heikentäisi verotuksen progressiota osaltaan.

Arvoisa puhemies! Emme poistaisi työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksujen verovähennysoikeutta. Ammattiyhdistysjäsenmaksujen verovähennysoikeuden poiston seurauksena

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

joidenkin palkansaajien verotus jopa kiristyy. Tulonhankkimismenot ovat verotuksessa normaalisti vähennyskelpoisia, ja on hyvin poikkeuksellista säätää tulonhankkimismenoja vähennyskeltottomiksi. Työmarkkinajärjestöt neuvottelevat jäsentensä tulonmuodostukseen ja työehtoihin liittyvistä kysymyksistä, joilla on suoraa vaikutusta jäsenten tulon hankkimisen ja säilyttämisen kannalta. Palkansaajien näkökulmasta ammattiliiton jäsenmaksun verovähennysoikeuden poistaminen voi johtaa heikompaan palkka- ja tuottavuuskehitykseen kansantaloudessa, jos se heikentää järjestäytymisasteita. Tämä ei olisi myöskään julkisen talouden etu. Mikäli järjestäytyminen ja työehtosopimusten yleissitovuus heikkenevät, se voi pidemmällä tähtäimellä johtaa tuloerojen kasvuun, heikompaan palkakehitykseen ja siten myös heikompaan verotulokehitykseen.

Arvoisa puhemies! Käyttäisimme verotuksen lapsivähennyksen kasvattamiseen suunnatut rahat mieluummin lapsilisien korotukseen. Lapsivähennyksestä eivät hyödy pienituloiset, joten lapsilisän korottaminen olisi tasa-arvoisempi toimi, joka hyödyttäisi myös pienituloisimpia lapsiperheitä.

Säilyttäisimme työsuhdepolkupyörien veroedun, sillä se kannustaa työntekijöitä ilmastoon ja terveyden kannalta suotuisaan käyttäytymiseen.

Emme poistaisi työntekijöiden mahdollisuutta tehdä verotuksessa työhuonevähennystä.

Arvoisa puhemies! Edellä mainituilla perusteilla ehdotan, että käsittelyn pohjaksi otetaan vasemmiston vastalauseeseen 4 sisältyvät lakiehdotukset. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lohi, olkaa hyvä.

17.22 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Valtiovarainvaliokunnan verojaoston puheenjohtaja, edustaja Valkonen tämän keskustelun alussa esittelypuheenvuorossaan perusteli, että hallitus tekee nyt historialliset veronalennuspäätökset. Tämä pitää paikkansa kyllä siinä mielessä, että koskaan aikaisemmin ei ole tehty näin merkittäviä veronalennuksia yli 100 000 euroa ansiotuloa tienaa-ville suomalaisille. Ne ovat erittäin merkittäviä ja, voi sanoa, historiallisen suuria.

Me ymmärrämme keskustassa marginaaliverotuksen ongelmatkin. Olisi hyvä, että meillä kaikilla jäisi riittävästi, myös suurituloisilla, käteen siitä palkasta, jotta se kannustaisi tekemään vähän enemmän vielä töitä. Perustelen nyten, miksi keskustan vastalause tai miksi me yleensä jätimme vastalauseen tähän ja mitä se vastalause sisältää, eli miksi me suunnaisimme nyt veronalennukset eri tavalla ja itse asiassa vielä voimakkaammin tekisimme sen kuin mitä hallitus on tekemässä? Meidän kohderyhmämme on tässä tavalliset keskituloiset suomalaiset palkansaajat, ne, jotka tienaa-avat 2 500—6 000 euroa kuukaudessa, valtaosa suomalaisista. Kuten täällä edellä edustaja Räsänenkin on puheenvuorossaan todennut, tässä hallituksen mallissa he eivät juuri hyödy tästä veronalennuksesta.

Miksi tässä taloustilanteessa on tärkeää, että veronalennukset kohdistettaisiin juuri heihin? Sen takia, että he ovat se ryhmä, joka pyrkii elämään omalla palkkatyöllään ansaitsemilla tuloilla. Heillä ei enää tule juuri tukea muualta. He alkavat pikkuhiljaa maksaa, jos on lapsiperhe, täydet päivähoidotmaksut, ja he yrittävät pärjätä arjessa kohonneissa kustannuksissa. Heillä on myös kulutustarpeita. Ja kun katsomme ja vertaamme Suomen palkkatulojen verotusta Ruotsiin, niin missä on suurin ero? Se on niissä, jotka tienaa-avat reilu 4 000 euroa kuukaudessa. Opettajilla, joilla alkaa olla ikälisät, ero Ruotsiin on 6,6 prosenttiyksikköä, niinkin suuri. Keskusta kuroisi tätä eroa umpeen, koska he ovat niitä, joilla on kulutustarpeita.

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

Mikä on tämän hetken Suomen talouden yksi suurimmista ongelmista, kun se ei kasva? Se on se, että meillä ei ole kotimaista kulutusta riittävästi. Ne, joilla olisi varaa nyt kuluttaa, eivät kuluta. Tästä on esimerkkinä: Hyvätuloiset, jotka tienaa paljon ja joilla ei ole tarpeita kuluttaa, voivat sijoittaa rahoja, ja viime kuussa rahastosijoitukset olivat ennätystasolla Suomessa. Mutta niillä keskituloisilla, työtä tekevillä suomalaisilla, joille me suunnaisimme nyt veronalennukset, on kulutustarpeita, ja kun me heille annamme useamman satasen enemmän vuodessa rahaa, se menee kulutukseen suoraan. Sillä ostetaan harrastusvälineitä lapsille tai tehdään vaikka kotimaassa perheen lomamatka ja saadaan Suomen talouden pyörät pyörimään. Tämän takia kannattaa tässä taloustilanteessa nytten ohjata veronalennukset ja voimistaa niitä veronalennuksia vielä voimakkaammin tavallisille suomalaisille keskituloisille, ja näin keskusta tekisi.

Me myös palauttaisimme kotitalousvähennyksen sille tasolle, mitä se oli ennen hallituksen jättileikkauksia, jotta me saisimme yritystoimintaa ja kasvua Suomeen luotua. Se aiheutti paljon työttömyyttä. Olen tavannut monta yrittäjää, jotka ovat kertoneet, kuinka he joutuivat useamman työntekijän irtisanomaan, kun enää kysyntä ei käynyt.

Ja kotitalousvähennyshän on merkittävä rakennusosalalle. Uudisrakentaminen on meillä historian alhaisimmalla tasolla, ja korjausrakentaminen: kahdeksan vuosineljänneestä peräkkäin korjausrakentaminen on Suomessa laskenut. Nyt tarvitaan voimakas paketti, jolla saadaan rakentaminen Suomessa liikkeelle, suomalaisille töitä, aktiviteettia ja tulevaisuudenuskoa.

Arvoisa puhemies! Keskusta näkee, että tämä pieni verotuki, joka on annettu työsuhdepolkupyöriin, on saanut ison pyörän pyörimään, ei pelkästään polkupyörät, vaan talouden pyörät, ja se on aiheuttanut sen, että tutkimustenkin mukaan niillä, jotka työmatkat pyöräilevät, on useampi sairauslomapäivä vuodessa vähemmän kuin niillä, jotka ajelevat autolla. Nyt kannattaa katsoa koko kansantaloutta ja edistää työsuhdepyöräilyä. Tämä pieni tuki kannattaisi jättää. Sillä ei ole isoa merkitystä, mutta se kertoisi selkeän viestin kansalaisille: kannattaa liikkua, kannattaa pyöräillä työmatkat. Moni ostaa arvokkaan pyörän tai on ostanut työsuhde-edulla, ja silloin kun ostetaan semmoinen, sitä myös käytetään.

Arvoisa puhemies! Meillä on täällä vaihtoehtoinen ratkaisu, parempi ratkaisu, keskustan vaihtoehto verolinjaukseksi, josta hyötyisi enemmistö suomalaisista. Ehdotan, että käsittelyn pohjaksi otetaan vastalauseeseen 2 sisältyvät lakiehdotukset.

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

17.28 Timo Heinonen kok: Arvoisa puhemies! Hyvät edustajakollegat ja muut täysistuntoa seuraavat! Tällä viikolla kuopukseni opiskeli synonyymejä. Kävin isänä niitä hänen kanssaan läpi, ja oli myös sana ”reilummin” esillä, ja tänään mielenkiintoisella tavalla sosiaalidemokraatit puhuivat verotuksesta, ja aiemmin he ovat käyttäneet ”reilummin”-sanaa ihan toisenlaisessa merkityksessä. Se on tarkoittanut sosiaalidemokraattien verolinjassa ”enemmän”, ja näin se on silloin, kun he todellisesti ovat päätöksiä päässeet tekemään.

Mutta tässä esityksessä, joka meillä tänään on käsittelyssä, nimenomaan tehdään reilumpia valintoja siitä näkökulmasta, että me kohdennamme nämä veronkevennykset isommalta osin pieni- ja keskituloisille. Työn verotus kevenee yhdellä miljardilla. Pieni- ja keskituloisten työtulovähennystä kevennetään 620 miljoonalla ja lapsikorotusta 100 miljoonalla. Ensi vuoden veronkevennyksistä kaksi kolmasosaa kohdentuu pieni- ja keskituloisille — kaksi kolmasosaa kohdentuu pieni- ja keskituloisille.

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

Niin kuin tässä mietinnössämme toteamme, käydään läpi laajasti tätä ensi vuoden veroratkaisua ja sen painotuksia, joihin jo tuossa alussa viittasin. Jäin miettimään, kun tässä keskustelussa nyt sai sellaisen kuvan, että meillä eivät suurituloiset osallistuisi millään tavalla tämän hyvinvointiyhteiskunnan rahoittamiseen, niin eihän se pidä millään tavalla paikkaansa. Suomalaisista niin sanottu suurituloisin viidennes, eli 50 000 euroa tai sitä enemmän vuodessa tienaa, maksaa kaikista tuloveroista jo 60 prosenttia. Suomalaisista itse asiassa vain 3,5 prosenttia kuuluu joukkoon, joka tienaa yli 100 000 euroa vuodessa, mutta tältä joukolta me keräämme lähes neljänneksen, 25 prosenttia, meidän kaikista tuloveroistamme. Eli kyllä hyvätuloiset osallistuvat yhteiskunnan talkoisiin ja tekevät sen kyllä, arvoisa vihervasemmisto-oppositio, aika reilusti.

Alle 30 000 euroa tienavia suomalaisia on yli puolet suomalaisista. Heidän osuutensa verotuloista on reilu kymmenesosa, ja itse asiassa noin 20 000 euroa vuodessa tienavat eivät maksa järjestelmässämme lainkaan tuloveroa. Kuntaveron alaraja taitaa olla noin 1 800 eurossa kuukaudessa. Eli progressio Suomessa toimii kyllä erittäin kovasti. Hyvinvointiyhteiskunnan rahoituksesta leijonanosan kantavat hyvätuloiset, ja minunkin mielestäni tämä on aivan oikein, niin kuin tässä meidän mallissamme tapahtuu.

Mitä sitten me esitämme? Me esitämme, että me ylimmässä tuloluokassa teemme tämän muutoksen, jonka itse asiassa Ruotsissa demarit tekivät vielä rajummin vuonna 2020. Siellä yli 65 000 euroa vuodessa tienavilta kevennettiin verotusta viisi prosenttiyksikköä, ja siellä ei tullut tällaista huutoa, kun sen muutoksen teki sosiaalidemokraatit. Nyt 4—5 vuotta tuon päätöksen jälkeen Ruotsissa tehtiin laaja selvitys siitä, mitä tapahtui. Tämä muutos rahoitti itsensä 120-prosenttisesti, eli tulot lisääntyivät, kun Ruotsin demarit tekivät tämän muutoksen. No, tästä voi tulla siihen johtopäätökseen, että Ruotsissa on paremmat demaritkin.

Autoveron Ruotsi poisti yli 25 vuotta sitten, perintöveron yli 20 vuotta sitten, ja niissäkin pääarkkitehtina oli sosiaalidemokraatit, ja taitaa olla, että niissäkin isolta osin on saavutettu samanlaisia dynaamisia vaikutuksia esimerkiksi perintöveron kohdalla. No, me emme voineet perintöveroa poistaa. Sitä selvitettiin. Meidän Taloustilanteemme ei siihen mahdollisuuksia antanut, vaikka se itse itsensä tulisi rahoittamaan luovutusvoittoveron kautta joidenkin vuosien päästä. Mutta se alun lovi on sen verran jyrkkä, että se ei tässä ollut mahdollista, mutta me nostamme alarajaa 20 000:sta 30 000 euroon.

Tässä esityksessä käydään läpi omalta osaltaan ulkomailta tulevien palkansaajien lähdeverotus ja siihen tehtävät muutokset. Tällä muutoksella tavoitellaan sitä, että ulkomailla asuvien erityisasiantuntemusta omaavien henkilöiden tuloa Suomeen voitaisiin edesauttaa. Ehdotettujen muutosten tavoitteena on edelleen lain alkuperäinen tarkoitus eli houkutella Suomeen erityisosaamista omaavia asiantuntijoita tuotannon, elinkeinoelämän, tutkimuksen kehittämiseksi. Lisäksi tarkoituksena on ollut saada Suomeen osaamista, jota Suomessa ei ennestään ole ollut. Tämä yhtenä muutoksena tässä esityksessä, kokonaisuudessa on.

Arvoisa puhemies! Niin kuin puheenvuoroni aloitin: ensi vuoden veronkevennyksistä kaksi kolmasosaa kohdennetaan pieni- ja keskituloisiin. [Pia Viitanen: Mitä jää lompakkoon?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Vastauspuheenvuoro, edustaja Lohi, yksi minuutti, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

17.34 **Markus Lohi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan edustaja Heinosen puheenvuoroon vastata sillä tavalla, että minulla on tässä edessä hallituksen veromuutoksien taulukko siitä, mitä se tarkoittaa ilman että otetaan huomioon näitä tiettyjä vähennyksien poistoja eri tuloluokissa. Tästä käy ilmi, että jos tienaat 2 000 euroa kuukaudessa, joudut maksamaan ensi vuonna näitten veromuutosten takia 30 euroa enemmän veroa. Jos tienaat 5 000 euroa kuukaudessa, saat 60 euron veroalennuksen vuositasolla. Jos tienaat 6 000 euroa — olet jo asiantuntijatehtävissä — on tilanne nolla, plus miinus nolla. Mutta jos tienaat 9 000 euroa, saatkin hyötyä 1 130 euroa vuodessa, tai jos mennään huippujohtajiin, 20 000 kuukaudessa, niin saat 8 500 euroa veroalennusta vuodessa. Minusta tässä on pieni ristiriita siihen, mitä edustaja Heinonen sanoi, että nyt me annamme pieni- ja keskituloisille veroalennuksen, kun 20 tonnia kuussa tienaa saa 8 500 euroa vuodessa veroalennusta, 1 600 tienaa nollan ja kaksi tonnia kuussa tienaa joutuu maksamaan lisää veroja. Mihin ne alennukset pieni- ja keskituloisilta hävisivät? Ne hävisivät juhlapuheisiin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Muistutan edustaja Lohta ja kaikkia muitakin minuutin aikarajasta, kun vastauspuheenvuoroista on kyse. — Edustaja Viitanen, vastauspuheenvuoro, yksi minuutti.

17.35 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Nimenomaan tässä pitäisi nyt katsoa, mitä sinne lompakkoon jää, ja sitä samaa minäkin ihmettelen, että mitä sen pieni- ja keskituloisen lompakkoon tällä hallituksen politiikalla jää. Hyvin valitettavaa, puhemies, on se, että nämä luvut puhuvat puolestaan. Sinne jää joko miinusmerkki, pyöreä nolla tai sitten vain murusia, korkeintaan muutamia kymppäjä, pieni- ja keskituloisille.

Edustaja Heinonen, minä tässä nyt ihmettelen, näettekö ollenkaan tätä arvovalintaa tässä tilanteessa, kun samaan aikaan sitten ministeriäitioon tulee useita tuhansia, miljonääreille on varaa antaa veronkevennys, oikein tuntuva sellainen, ja samaan aikaan te aloititte teidän hallitustaipaleenne sillä, että te leikkasitte rajusti pienituloisten etuuksia, sosiaaliturvaa. Nyt te annatte pienituloisille ja keskituloisille tuskin mitään veronkevennyksiä. Näettekö te, edustaja Heinonen, mitään ristiriitaa näissä teidän arvovalinnoissanne?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja vastauspuheenvuoro, edustaja Heinonen, yksi minuutti.

17.37 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Niin kuin tuossa edellä kerroin, Ruotsissa sosiaalidemokraatit poistivat tuon ylimmän veroluokan yli 65 000 tienaaavilta. Ja miten kävikään? Se rahoitti itsensä 120-prosenttisesti. [Joona Räsänen välihuuto] Ruotsin valtio sai enemmän rahaa käytettäväksi oman hyvinvointiyhteiskuntansa rahoittamiseen kuin siinä tilanteessa, että tämä verotus oli siellä päällä.

Niin kuin totesin, se on koruton tosiasia, että pieni- ja keskituloisille kohdentuu kaksi kolmasosaa niistä ensi vuoden veronkevennyksistä, joista maamme hallitus on päättämässä. Se on totta, että joku kunta nostaa omaa kuntaveroaan, se vaikuttaa siihen, jollain on sähköpyörä tai työsuhdevähennys siinä, se voi vaikuttaa siihen, on erilaisia vaikutuksia, mutta näistä veronkevennyksistä kaksi kolmasosaa menevät pieni- ja keskituloisille.

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

Ja mikä oleellista, edustaja Viitanen, teidän vahtivuorollanne ostovoima Suomessa romahti. [Pia Viitasen välihuuto] Nyt se korjaantuu. Olemme tulossa samalle tasolle, missä se oli huippuvuosina.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Sitten palaamme puhujalistalle. — Edustaja Kivelä, olkaa hyvä.

17.38 Mai Kivelä vas: Arvoisa puhemies! Köyhiltä otetaan ja samaan aikaan rikkaille ja suuryrityksille annetaan. Kyllä se niin on, että tämä on hallituksen talouspolitiikan suuri linja, ja se linja on epäoikeudenmukainen. Nämä ensi vuodelle esitetyt veromuutokset jatkavat tätä samaa logiikkaa, eikä sitä voi kannattaa. Vasemmisto ei voi tietenkään tukea sellaista veropolitiikkaa, jolla tietoisesti ja entisestään kasvatetaan tuloeroja Suomessa.

Edustaja Sarkkinen piti hyvän puheen, jossa näitä muutoksia ja vasemmistoliiton linjoja esiteltiin kattavasti. Tämän hallituksen politiikan syvän epäoikeudenmukaisuuden lisäksi haluan vielä nostaa esille, että en voi myöskään kannattaa näitä työmarkkinajärjestöjen verovähennysoikeuden poistoja. Niin kuin kuultiin, se tulee tarkoittamaan sitten myös miinusmerkkejä tavallisille työntekijöille. Ajattelen, että se on jälleen yksi tapa, jolla hallitus heikentää työntekijän asemaa ja toimii täällä työnantajan etujen ajajana. Tämähän siis vain entisestään lisää sitä epätasapainoa, joka jo valmiiksi vallitsee työntekijän ja työnantajan välillä.

Sitten vielä viimeisenä haluan sanoa, että tämä työsuhtepolkupyörien veroedun poistaminen on mielestäni erittäin typerä teko. Se on typerää niin kestävän liikkumisen, terveyden kuin ilmaston kannalta, ja on surullista, että hallitus halusi myös romuttaa tämän alan, joka nimenomaan edistäisi näitä hyviä tavoitteita, joita meilläkin täällä on.

Eli lopuksi: siksi kannatan edustaja Sarkkisen esitystä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hyrkkö, olkaa hyvä.

17.40 Saara Hyrkkö vihr: Arvoisa puhemies! Vihreän veropolitiikan pitkäaikainen tavoite on vihreä verouudistus, jossa ympäristöhaittoille asetetaan asiallinen hintalappu ja vastaavasti työn ja toimeliaisuuden verotusta voidaan keventää. Ajatellaan, että nämä viime vuosien päätökset keventää pieni- ja keskituloisten ansiotuloverotusta ovat tästä näkökulmasta oikeansuuntaisia, mutta haastavassa taloustilanteessa sosiaaliturvaleikkausten ja kasvavan lapsiperheköyhyyden keskellä nämä suurituloisten mittavat veroalet ovat kerta kaikkiaan ylimitoitettuja.

Kukaan ei ole täällä väittänyt, että suurituloiset eivät osallistuisi hyvinvointivaltion rahoittamiseen. Tietenkin osallistuvat, mutta tosiasia on, että juuri suurituloisten lompakkoon tämä hallitus sujauttaa suurimmat setelit samalla, kun köyhimmiltä leikataan. Se ei kerta kaikkiaan ole oikeudenmukaista eikä kokonaisuutena tarkastellen myöskään järkevää tilanteessa, jossa kaikki tulisi pitää samassa veneessä.

Suurituloisimpien verojen alentaminen ei ole perusteltua myöskään talouskasvun näkökulmasta. Suomen talouden kasvua hidastaa erityisesti heikko kotimainen kysyntä, ja tiedämme kuitenkin, että kaikkein varakkaimmat kuluttavat pienemmän osan tuloistaan kuin pieni- ja keskituloiset. Vihreät kohdistaisivat hallitusta suuremmat veronalennukset pieni- ja keskituloisille, mutta emme toteuttaisi kokonaisuudessaan yhtä suurta ansiotuloverotuksen keventämistä.

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

No, sitten näihin muutamiin muihin aiheisiin. Työnantajan maksamien oikeudenkäyntikustannusten verovapauden turvaamisesta kiitän, sitä olen itsekin esittänyt. Sen sijaan työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksujen verovähennysoikeuden poistamiselle ei vihreiden mielestä ole perusteita. Se näyttäytyy osana tätä hallituksen yksipuolista ja epäreilua työmarkkinakokonaisuutta, joka on luonut poikkeuksellisen määrän epäluottamusta suomalaiseen työelämään. Työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksut ovat luonteeltaan tulojen hankkimista ja säilyttämistä aiheuttavia menoja, ja Suomessa verotuksen keskeinen periaate on ollut, että tulosta saadaan vähentää sen hankkimiseen liittyvät menot ennen sen veron perumista ja nyt hallitus esittää tähän periaatteeseen aivan olennaista poikkeusta.

No, mitä tulee tähän työsuhdepolkupyörien verovapauden poistamiseen, sitä esitystä vihreät niin ikään vastustavat. Tämä työsuhdepolkupyörien verovapaus on ollut itse asiassa yllättävänkin toimiva kannustin pyöräilyn lisäämiseen. Kun viime kaudella sitä esitimme ja sen toteutimme, niin ajattelimme, että sillä on positiivisia vaikutuksia, mutta ne ovat olleet itse asiassa vielä parempia kuin mitä uskalsimme odottaa. Siksi tämä päätös poistaa tämä verovähennys tuntuu erityisen lyhytnäköiseltä. Työsuhdepyörien käyttäjistä 45 prosenttia on ilmoittanut korvanneensa pyöräilyllä autoilua ja 79 prosenttia on lisännyt pyöräilyään. Pyöräilyn lisääminen on perusteltua paitsi ilmaston myös kansanterveyden näkökulmasta. Niitä hyötyjä kertyy esimerkiksi vähenevien sairauspoissaolojen ja työkyvyn ylläpidon muodossa. Tämän erittäin hyvin alkaneen kehityksen kamppailminen on täysin ristiriidassa myös hallituksen omien liikuntapuheidensa kanssa. Kaikkein parasta liikuntapolitiikkaahan on luoda puitteita ja kannustimia sille arkiliikkumiselle.

Hallituksen päätös on kova isku myöskin alan yrityksille. Tämä muutos on aiheuttanut ennennäkemättömän markkinahäiriön ja ajanut alan yritykset suhteettoman epävarmuuden tilaan ja suuriin vaikeuksiin. Verovapauden poistaminen näin nopeassa tahdissa edustaa poukkoilevaa veropolitiikkaa, joka on yritysten toiminnan kannalta kaikkein myrkyllisintä.

Työsuhdepolkupyörien verovapauden poistamisen sijaan hallitus olisi voinut puuttua mittaluokaltaan paljon suurempiin sekä talouden kannalta haitallisiin ja säilyttäviin tukiin. Esimerkiksi teollisen mittakaavan puunpolton verovapauden hinta on valtiolle yli 400 miljoonaa euroa vuodessa, kun taas tämän työsuhdepolkupyörien verovapauden poistamisen arvioidaan kerryttävän verotuloja vain noin 30 miljoonaa euroa sitten pitkässä juoksussa.

No, näillä perusteilla, arvoisa puhemies, esitän, että käsittelyn pohjaksi otetaan vihreiden vastalauseeseen 3 sisältyvät lakiehdotukset.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Furuholm, olkaa hyvä.

17.44 Timo Furuholm vas: Arvoisa puhemies! Vuoden 2026 veromuutokset vievät maamme siihen suuntaan, jonka hallituksemme on jo alkumetreillään valinnut, eli tuloerot kasvavat ja verotuksen peruseriaate, maksukykyyn suhteutettu verotus, heikkenee. Hallituksen esittämät veronkevennykset kohdistuvat ennen kaikkea suurituloisille samalla, kun pienituloisilta leikataan palveluista ja etuuksista. Toiset saavat sirottimella, toiset kauhalla.

Tässä tilanteessa olisi tärkeää toimia päinvastaisella tavalla ja vahvistaa verotuksen progressiota, kohdistaa helpotuksia niille, jotka niitä eniten tarvitsevat ja jotka euronsa kuluttavat kysyntää kasvattaen. Yksi tapa, jota vasemmistoliitto on jo pidempään ajanut, olisi siirtää kiky-maksut takaisin työnantajille. Näin vahvistaisimme pieni- ja keskituloisten os-

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

toivoimaa ja kotimaista kysyntää, juuri sitä, mikä talouskasvua tällä hetkellä eniten jarruttaa.

Arvoisa puhemies! Vastustan myös tätä työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksujen verovähennysoikeuden poistamista. Kyse on täysin normaalista tulonhankkimismenosta, eikä sen rajaaminen ole millään tapaa perusteltua. Vähennyksen poistamisen tavoitteena on heikentää järjestäytymistä erityisesti matalapalkkaisilla aloilla. Yhtäkään varsinaista ongelmaa tällä ideologisella ay-jahdilla ei korjata, mutta pitkällä aikavälillä järjestäytymisen heikentäminen voi kyllä johtaa heikompaan palkkakehitykseen sekä kasvaviin tuloeroihin. Nämäkin tuottavat yhteiskunnalle lopulta ongelmia. Kyse on myös verotuksen osaoptimoinnista ja sumutuksesta. Pienituloisen kohdalla toisaalla tulee pieni helpotus mutta toisaalla taas kiristys. Lopulta käteen jää murusia tai ei yhtään sen enempää kuin aiemminkaan, kun verorasite kasvaa.

Arvoisa puhemies! Lapsiperheet on huomioitu esityksessä lapsivähennyksen korotuksella, mutta vallitsevassa tilanteessa, jossa on arvioitu jopa 31 000 uuden lapsen ajautuvan köyhyyteen, tarvitaan laajempia toimia lapsiperheiden auttamiseksi. Vastalauseessamme ehdotammekin panostuksia lapsilisiin, jotta tukea kohdistuisi sinne, missä tilanne on vaikein. Itse ihmettelen suuresti tätä hallituksen välinpitämättömyyttä näitä edellä mainittuja arvioita kohtaan.

Arvoisa puhemies! Lopuksi totean, että verojärjestelmän tulee tukea myös kustannustehokkaasti terveyttä ja ilmastotavoitteita sekä suomalaisia yrityksiä, jotka niitä edistävät. Työsuhdepolkupyörien veroetu on ollut järkevä ja kustannustehokas ohjauskeino, eikä sitä tulisi poistaa. Olen tästä jättänyt aiemmin kirjallisen kysymyksenkin, ja vielä tähän päivään mennessä ei ole selvinnyt, mikä on veroedun poiston tosiasiallinen vaikutus valtiontalouteen. Alan yritysten kaatumiselle ja sen vaikutuksille on varmaan laskettavissa jonkunäköinen hintalappu, joka ei tätä päätöstä tue.

Arvoisa puhemies! Tämä maa tarvitsee oikeudenmukaista ja taloudellisesti vaikuttavaa veropolitiikkaa. Hallituksen esitys ei sitä tarjoa, vasemmistoliiton vaihtoehto tarjoaa. Siksi kannatan edustaja Sarkkisen tekemää ehdotusta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rostila, olkaa hyvä.

17.48 Onni Rostila ps: Arvoisa puhemies! Syntyvyyden romahdus on valtava ongelma. Se ei koske vain Suomea, vaan syntyvyys laskee globaalisti. Ilman lapsia valtion budjetilta ja eläkejärjestelmältä putoaa pohja. Moni on silti nostanut kädet pystyyn ongelman edessä. Ratkaisuksi tarjotaan villejä ideoita maahanmuutosta. Esimerkiksi SDP:ssä on puhuttu 40 000 vuosittaisesta tulijasta, työnantajajärjestöissä jopa 50 000:sta.

Eräs tutkija kirjoitti Ylen kolumnissa, kuinka vauvapulasta valitetaan turhaan, kuinka nuoret aikuiset eivät enää halua lapsia siinä määrin kuin aiemmin ja että koska emme voi, eikä meidän ehkä pidäkään, vaikuttaa laskevaan syntyvyyteen, on etsittävä kehityksestä valoisia puolia. Mikä voisikaan olla tuo valoisa puoli? ”Meille mahtuu nyt paljon lisää maahanmuuttajia. Oikeastaan meidän on pakko saada lisää maahanmuuttajia. Tilanteen seurauksena Suomesta voi tulla paljon nykyistä kansainvälisempi ja jännittävämpi paikka.”

Ensinnäkin tarjottu selitys syntyvyyden laskulle on puolittomuus. Väestöliiton mukaan nollan lapsen ihanteen kasvu selittää vain pienen osan siitä, miksi niin moni suomalainen

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

on lapseton. Suurin osa lapsettomista toivoisi tai olisi toivonut lapsia. Lisäksi ihmisten toiveiden ja toteutuvan lapsiluvun välille on vakiintunut huomattava vaje.

Syntyvyys on Suomessa ollut selvästi alle väestön uusiutumistason koko 2000-luvun, mutta päättäjät nukahtivat rattiin. Marinin hallituskin seisoj tumpu suorana, vaikka rahaa kyllä riitti kaikenlaiseen. Viime töikseen se poisti verotuksen lapsivähennyksen.

Tämä hallitus kohdentaa veronalennuksia työssäkäyville lapsiperheille. Palautimme lapsivähennyksen ja nyt tuplaamme sen. Muiden veronalennusten kanssa vaikutus on selvä.

Silti syntyvyyskriisi vaatii järeämpiä toimia. Lähitulevaisuudessa lapsivähennys tulisi-kin moninkertaistaa. Se lähettäisi viestin siitä, että valtio sitoutuu lapsiperheiden tukeen.

Valitettavasti syntyvyyskeskustelua ohjaa hätäinen johtopäätös. Koska syntyvyyden nostamista ei pidä kuulemma edes yrittää, tarjotaan ainoaksi vaihtoehdoksi maahanmuuttoa.

Palataan ideaan 50 000 vuosittaisesta tulijasta. Se tarkoittaisi 500 000:ta ulkomaalaista kymmenessä vuodessa, miljoonaa 20 vuodessa, pakkautuen kaiketi etelän kasvukeskukseen, kuten tähänkin asti. Samaan aikaan kantasuomalaisten määrä ja osuus putoaisivat dramaattisesti. Suomi muuttuisi niin nopeasti niin paljon, että on kysyttävä, mihin kulttuuriin tulijat edes teoriassa integroituisivat. Mitä tämä tekisi yhteiskunnan vakaudelle, kun tähänastinenkin kehitys repii raitoja?

Maahanmuuttajat muuten ikääntyvät siinä missä suomalaisetkin. Se tarkoittaa, että ehdotus massasiirtolaisuudesta sisältää tietynlaisen pyramidihuijauksen. Maahanmuuton on jatkuttava aina vain, jotta väestön ikärakenne ei lähtisi uudestaan luisuun. Syntyvyyden ulkoistaminen onkin pikavippi, jonka ehtoja saa tihrustaa pienestä printistä.

Kukaan ei vastaa kysymykseen, mistä työllistyvät tulijat olisi tarkoitus repiä. Monissa väkirikkaissa ja korkean syntyvyyden kulttuureiksi mielletyissä maissa syntyvyys on jo nyt alle uusiutumistason: Kiina, Intia, Brasilia, Iran, Thaimaa, Indonesia, Vietnam, Turkki, Filippiinit ja niin edelleen. Vielä useampi alittaa uusiutumistason, jos laskeva trendi ei muutu. Toisin sanoen mitään tarpeisiimme soveltuvaa muun maailman ylijäämäväestöä ei ole eikä tule. Samalla jatkuvasti kasvava joukko maita on osaavimpien tulijoiden perässä.

Ainoa kestävä ratkaisu on panostaa kotimaiseen syntyvyyteen. Siinä otamme nyt vauvanaskelia, kuten amerikkalaiset sanoisivat.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki, olkaa hyvä.

17.53 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies! Käsitlemme hallituksen esitystä eduskunnalle laeiksi vuoden 2026 tuloveroasteikosta ja tuloverolain muuttamisesta sekä eräiksi muiksi laeiksi. Työn verotusta kevennetään ensi vuonna peräti noin miljardilla eurolla painottuen pieni- ja keskituloihin, [Pia Viitanen: Paljonko jää lompakkoon?] mutta myös suuremmat tuloluokat saavat osansa, kun ylimpiä marginaaliveroja lasketaan ja vuoden 2025 väliaikainen ylin porras poistetaan.

Näitä kovimpien tulojen veronkevennyksiä suomalainen vasemmisto tyylilleen uskollisesti pitää joinakin rikkaiden lahjomisina. Tässä kohtaa on hyvä muistaa, että kovatuloisimmat maksavat jatkossakin suuresti veroja ja marginaaliverojen kevennysten jälkeenkin jokaisesta ansaitusta lisäeurosta menee yli puolet verottajalle. Ei se kannusta esimerkiksi lääkärin tulotasolla kovin paljon lisätöihin, vaikka tarvetta varmasti paikoin olisikin.

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

Yleisesti ottaen marginaaliverojen kevennys on kasvutoimi, joka voi rahoittaa itsensä parhaimmassa tapauksessa jopa kokonaan takaisin parempana toimeliaisuutena. Tämän aika näyttää, mutta näistä on ulkomailla aivan hyviä kokemuksia.

Arvoisa puhemies! Kaikkiaan hallitus keventää työn verotusta jopa 1,8 miljardilla eurolla. Työnteosta tulee siis kannattavampaa kaikissa tuloluokissa. Tämä on oikea suunta. Palkansaajien ostovoimaa on entisestään tuettava, ja palkasta on jätävä enemmän käteen työtä tekeville.

Työtulovähennyksen lapsikorotusta nostetaan 105 euroon per lapsi, mikä on tärkeä kädenojennus lapsiperheille. Kun nykyinen hallitus aloitti työnsä, lapsivähennys oli pyöreä nolla — siis pyöreä nolla. On siis helppo todeta hallituksen veropolitiikan olevan lapsiperhemyönteistä, ja ainakin itse toivoisin syntyvyyskriisissä olevassa maassamme entistäkin suurempaa lapsivähennystä tulevaisuudessa. Suunta tässäkin on kuitenkin juuri oikea. Tämän lain ansiostahan kolmilapsinen perhe maksaa yhteensä yli 600 euroa vähemmän veroja vuodessa.

Arvoisa puhemies! Jonkin verran kritiikkiä on tullut myös työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksujen verovähennyskelpoisuuden poistosta, mutta vähemmälle huomiolle on jäänyt se, että näin tapahtuu sekä työntekijöiden että työnantajien puolelta ja työttömyyskassojen jäsenmaksu säilyy vähennettävänä tulevaisuudessakin. Opposition vastalauseet ottavat kantaa aika paljonkin erilaisiin verovähennyksiin. Ne kuitenkin tekevät sinänsä jo verojärjestelmästä monimutkaisemman ja byrokraattisemman, minkä vuoksi vähäisempi määrä erilaisia vähennyksiä tarkoittaa myös selkeämpää verotusta kansalaisille. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rasinkangas, olkaa hyvä.

17.57 Merja Rasinkangas ps: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä olevalla hallituksen esityksellä kevennämme vuoden 2026 ansiotuloverotusta painottuen pieni- ja keskituloiisiin. Lisäksi tulee vielä erillinen veronalennus lapsiperheille. Ostovoima on jo nyt kasvanut, ja näiden hallituksen päätösten ansiosta ostovoima tulee entisestään kasvamaan. Kolmen lapsen perheessä pelkästään työtulovähennyksen lapsikorotuksen myötä palkasta jää 630 euroa enemmän käteen. Tähän päälle vielä lisätään työn verotuksen vähennykset. Veronalennukset tulevat näkymään merkittävästi tavallista työtä tekevän suomalaisen lompakossa, erityisesti vielä lapsiperheiden lompakoissa. Työntekijä on palkkansa ansainnut, ja tämän lain myötä hän saa omasta palkastaan isomman siivun itselleen. Se on oikein. Samalla saadaan myös Suomen talouteen piristysruiske.

Arvoisa puhemies! Tämän hallituskauden aikana kevennämme työn verotusta yhteensä liki 1,8 miljardilla eurolla painottuen pieni- ja keskituloiisiin. Esityksen myötä vuonna 2026 verotus kevenee noin miljardilla eurolla. Esitys on hyvä ja kannatettava. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Krista Mikkonen, olkaa hyvä.

17.58 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Ihan ensimmäiseksi kannatan edustaja Saara Hyrkön tekemää esitystä.

Todellakin tämä hallituksen esitys on meidän vihreiden mielestä siinä mielessä hyvin epätasapainoinen, että tässä todellakin kaikkein varakkaimmat saavat kaikkein suurimman veronalennuksen, eivät ainoastaan absoluuttisesti vaan myös suhteellisesti. Samanaikaisesti hallituksen politiikan vuoksi valtavien menoleikkauksien takia, jotka kohdistuvat eri-

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

tyisesti lapsiin ja nuoriin sekä jo valmiiksi heikoimmassa asemassa oleviin, STM:n vaikutusarvion mukaan näillä päätöksillä jopa 31 000 lasta sysätään köyhyysrajan alapuolelle. Me muistamme varmasti 90-luvulta ne ajat ja sen lapsiperheköyhyyden ja ne nuoret, joista valitettavasti moni ei näiden lamavuosien jälkeen saanut elämästä kiinni, ja nyt tätä samaa virhettä ollaan toistamassa.

Hallitus perustelee näitä veronalennuksia sillä, että halutaan lisätä kotimaista kulutusta. Mutta sen takia tietysti veronalennuksia tulisi ennen kaikkea suunnata niille kaikkein pienituloisimmille, koska juuri heidän rahoistaan menee melkein kaikki suoraan kotimaiseen kulutukseen. Sen sijaan nämä veronalennukset kaikkein rikkaimmille eivät kanavoidu samalla tavalla kotimaiseen kulutukseen.

Sanotaan usein niin, että sitä tulee verottaa enemmän, mitä halutaan vähemmän. Sitä, mitä halutaan vähemmän, tulisi verottaa enemmän. Näin me vihreät ajattelemme. Me ajattelemme, että verotuksessa tulisi ennen kaikkea verottaa niitä haittoja, mitä syntyy yhteiskunnalle, esimerkiksi ympäristöhaittoja tai terveyshaittoja, ja sen lisäksi ajattelemme, että työntekeä ja yrittämistä sinänsä tulisi verottaa kevyemmin. Tämä niin sanottu vihreä verouudistus olisi se, jossa pitäisi päästä eteenpäin, mutta valitettavasti tällä hallituskaudella siinä on pikemminkin pakitettu, kun esimerkiksi fossiilisten verotusta on kevennetty.

Sitten tietysti mielenkiintoista tässä keskustelussa on ollut se, että tässä on kovasti vaikuteltu, että kaksi kolmasosaa ansioveron alennuksista kohdistuu pieni- ja keskituloisille. No, tietysti se on näin, kun katsotaan sitä, kuinka paljon julkista rahaa, valtion rahaa, näihin veronkevennyksiin laitetaan. Mutta kun katsomme sitä, kenen verotus aidosti kevenee, niin he eivät suinkaan ole eniten tai jopa kaksi kolmasosaa -suhteessa nämä pieni- ja keskituloiset, vaan he ovat todella ne kaikkein hyvätuloisimmat. Sen takia tietysti, kun pieni- ja keskituloisia on niin paljon, tästä valtion potista tavallaan kaksi kolmasosaakin kohdistuu tähän veronalennukseen, mutta todellakaan siellä lompakossa tämä ei näin näy, vaan se näkyy päinvastaisesti. Kaikkein hyvätuloisimmat saavat kaikkein eniten veronalennuksia niin suhteellisesti kuin myös absoluuttisesti.

Me emme myöskään kannata työmarkkinajärjestöjen verovähennysoikeuden poistoa. Suomi on Kansainvälisen työjärjestön, ILO:n, jäsenenä sitoutunut edistämään työmarkkinaosapuolten järjestäytymistä. Kyllähän tämä esitetty verovähennysoikeuden poisto on omiaan heikentämään työntekijöiden järjestäytymisastetta, joten siinäkin mielessä tämä esitys on Suomen sitoumusten kanssa ilmeisessä ristiriidassa.

Hallitus poistaa myös muuntyyppisiä verovähennyksiä. Tässä todellakin on jo tullut esille esimerkiksi tämä työsuhdepolkupyörien verovähennyksen poisto, joka on varsin typerää politiikkaa monelta kantilta. Se on toisaalta typerää sen takia, että meidän pitäisi saada ihmisiä liikkumaan ja tämä etu on ollut sellainen, että ihmiset todellakin ovat innostuneet pyöräilemään sen myötä. Toisaalta me ollaan nähty, että tällä on ollut myös merkittävää taloudellista vaikutusta, koska tämä on valtavasti piristänyt polkupyöräkauppaa ja sitä kautta maksanut itsensä milteipä takaisin. Tämä on ollut, niin kuin edustaja Hyrkkö tuossa edellä kertoi, niin, että silloin, kun tämä vähennys luotiin viime hallituskaudella, tämä verovähennyksen taloudellinen puoli ja sen vaikutukset toteutuivat paljon paremmin kuin silloin osattiin edes ajatella. Senkin takia tämä on taloudenkin näkökulmasta tyhmää politiikkaa.

Todellakin tietysti kukin hallitus tekee aina oman näköistänsä politiikkaa. Kyllä tässä nyt näkee sen, että tämänhetkinen hallitus ei halua huolehtia kaikkein pienituloisimmista vaan se haluaa suunnata kaikkein suurimmat veronkevennykset kaikkein hyvätuloisimmille.

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

Itse ajattelen, että tässä tilanteessa, kun taloustilanne on vielä haastava ja meidän täytyisi tietyksi tavallaan kaikkien yhdessä osallistua tämän taakan jakamiseen, ei ole oikeudenmukaista se, että kaikkein eniten siihen joutuvat osallistumaan suhteellisesti kaikkein pienituloisimmat.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Savio.

18.04 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys ensi vuoden tuloveroasteikoksi ja tuloverolain sisältää useita parannuksia nykytilanteeseen nähden.

Esimerkiksi työtulovähennyksen lapsikorotus nousee 105 euroon vuodessa, ja se on erittäin hyvä uutinen työssäkäyville lapsiperheille, koskeehan lapsikorotus molempia huoltajia ja heidän kohdallaan kaikkia perheen lapsia. Esimerkiksi kolmilapsisessa perheessä lapsikorotuksen tuoma nettohyöty on jatkossa 630 euroa vuodessa. Se on erittäin merkittävä kädenojennus lapsiperheille, varsinkin kun otetaan huomioon se, että tämän vaalikauden alussa lapsikorotusta ei sisällynyt lainkaan tuloverolakiin.

Arvoisa puhemies! Tämän tuloverolakesityksen ja yleisemminkin hallituksen veropolitiikan laaja kuva on se, että hallitus keventää työn ja yrittämisen verotusta ja vahvistaa palkansaajien ostovoimaa. Verotus kevenee peräti yli miljardilla eurolla, ja se tulee väistämättä näkymään tuntuvasti sekä ostovoimassa että työnteon kannustavuudessa.

Arvoisa puhemies! Hallitus pyrkii myös houkuttelemaan takaisin Suomeen täältä aiemmin muualle muuttaneita Suomen kansalaisia, joilla on työelämän tarpeisiin vastaavaa erityisosaamista. Näiden ihmisten on helppo kotiutua Suomeen ja sopeutua yhteiskuntaamme, ja heidän työpanoksensa tulee olemaan hyvin tärkeää talouskasvun luomisessa.

Arvoisa puhemies! Valtiovarainvaliokunta katsoo tarpeelliseksi laajentaa veropohjaa, yksinkertaistaa verojärjestelmää ja alentaa verokantoja. Tähän näkemykseen on erittäin helppo yhtyä. Veropohjan laajentamisen ja yhtenäistämisen tavoite on nähtävissä muissakin hallituksen esityksissä, muun muassa siinä, jolla puututaan eräiden listaamattomien yhtiöiden keinotekoisista holdingyhtiöjärjestelyistä aiheutuvaan hyvin matalan osinkoverotuksen ongelmaan. Tämä epäkohta on nyt korkea aika poistaa, ja vuodenvaihteessa näin myös tapahtuu hallituksen esityksen myötä.

Arvoisa puhemies! Tällä nyt käsittelyssä olevalla esityksellä vahvistetaan kotimaista kysyntää, kevennetään nykyistä erittäin korkeaa progressiota, joka kohdistuu muun muassa korkeasti koulutettuihin asiantuntijoihin, parannetaan työnteon kannustimia ja yksinkertaistetaan verojärjestelmää, helpotetaan lapsiperheiden arkea ja autetaan houkuttelemaan Suomeen täältä aiemmin pois muuttaneita erityisosaajia. Nämä kaikki ovat erittäin järkeviä tavoitteita.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kalli.

18.08 Eeva Kalli kesk: Arvoisa rouva puhemies! Suomen talous- ja työllisyystilanne on vaikea. Kasvu ei ole lähtenyt vetämään, vaikka sitä on hallituksen toimesta lupailtu jo ties miten pitkään.

Verotus on viisaasti käytettynä erinomainen väline kasvun vauhdittamiseen. Tässä vaikeassa julkisen talouden tilanteessa verotoimet on kuitenkin kohdennettava viisaasti ja kustannustehokkaasti, eli siten, että niiden vaikuttavuus on mahdollisimman suuri.

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

Hallituksen valinnat ovat tässä suhteessa valitettavasti osin hyvin huonosti harkittuja. Rahaa käytetään paljon, mutta vaikutukset jäävät kasvun näkökulmasta vaatimattomiksi. Kuten edustaja Lohi äsken kuvasi käydessään läpi vaikutuksia eri tuloluokkiin, on veronkevennysten vaikutus monien keskituloisten osalta tosiaan hyvin pieni, osan kohdalla vaikutus lompakkoon on jopa puhdas plus miinus nolla. Ja kun yhtälöön vielä lisätään hallituksen esittämät veronkiristykset, eli lukuisat vähennysten poistot tai heikennykset, kuten täällä jo moneen kertaan todetut etätyön, työsuhteepolkupyörän tai työmarkkinajärjestöjen jäsenyyteen liittyvät verovähennysten poistot tai jo aiemmin tehty kotitalousvähennyksen heikennys, tarkoittaa tämä useiden tavallisten keskituloisten palkansaajien osalta sitä, että verotus kiristyy, ei siis kevene, vaan kiristyy. Eli heille siis ei jää enempää rahaa käteen, vaan vähemmän rahaa käteen, ja siksi keskusta tekisi useita veropäätöksiä toisin, niin mitoituksen kuin kohdennuksen osalta.

Suurin ero keskustan ja hallituksen veropäätösten välillä on se, että keskusta kohdentaisi suurimmat veronkevennykset nimenomaan keskituloisille, ei siis suurituloisille, kuten hallitus esittää. Miksi keskituloisille? Koska tämä laaja, ahkera keskituloisten suomalaisien joukko on Suomessa se suurin veroja maksava joukko. Näin se on. Keskituloiset työntekijät ja yrittäjät tekevät valtavasti töitä, maksavat paljon veroja, mutta joutuvat silti jatkuvasti tinkimään kulutuksestaan, koska rahat eivät siltikään tunnu riittävän edes kaikkeen välttämättömään, saati tarpeelliseen ja arkea helpottavaan. Siksi veronkevennysten kohdistaminen nimenomaan tälle keskituloisten joukolle olisi myös kasvun ja työllisyyden näkökulmasta järkevää, sillä rahat menisivät suurelta osin suoraan kulutukseen ja siten talouden vauhdittamiseen.

Arvoisa rouva puhemies! Tästä syystä kannatan edustaja Lohen tekemää esitystä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kallio.

18.10 Vesa Kallio kesk: Arvoisa rouva puhemies! Täällä ovat edustajat Lohi ja Kalli pitäneet erinomaisia puheenvuoroja, mutta joitain nostoja vielä erikseen sieltä.

Hallitushan esittää, että tuloverolakia muutettaisiin siten, että omassa tai perheen käytössä olevan asunnon tai vapaa-ajan asunnon kustannukset eivät olisi jatkossa palkkatulon hankkimisesta johtuvia vähennyskelpoisia menoja. Hallituksen mukaan esimerkiksi asunto- tai osakesijoittamista harjoittava voisi saada vähennystä pääomatuloista, vaikka tavalinen palkansaaja ei saisikaan sitä työtuloistaan.

Tämän hallituksen tekemän muutoksen seurauksena verotus kiristyisi noin 360 000 palkansaajalta. Veroasteen keskimääräisen muutoksen arvioidaan olevan noin 0,2 prosenttiyksikköä ja keskimääräisen muutoksen noin 158 euroa vuodessa. Monelle meistä täällä salissa tuo summa varmaan tuntuu ja kuulostaa pieneltä, mutta monelle sillä on suuri merkitys.

Arvoisa puhemies! Keskusta ei hyväksy hallituksen aikomusta heikentää etätyön tekemisen taloudellista kannustinta ja kiristää tällä tavoin palkansaajien verotusta. Me säilyttäisimme työhuonevähennyksen nykyisellään. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Suhonen.

18.12 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tähän hallituksen esitykseen valiokuntaryhmä sosiaalidemokraateilta on tehnyt vastalauseen, jossa todetaan muun

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

muassa seuraavaa: ”Kannattavan työn vastaanottamisen saavuttamiseksi on hyvä, että työntekijä pystyy vähentämään kohtuullisen osan matkakuluistaan verotuksessa. Hallituksen esittämä polttoaineveron alennus on työmatkavähennystä kalliimpi ja huonommin kohdistuva keino vaikuttaa työmatkakustannuksiin. Kaupunkialueiden laidoilla suurin työmatkakustannuksia kompensoiva toimi on työmatkavähennyksen matala omavastuu, kun taas haja-asutusalueilla työmatkavähennyksen vuosittaisen katon maksimin saavuttamisen jälkeen työn vastaanottaminen muuttuu vähemmän kannattavaksi. Sosiaalidemokraatit esittävät korotetun työmatkavähennyksen tason jatkamista näistä syistä.”

Hallituksen esitys ammattiliittojen jäsenmaksun verovähennysoikeuden poistosta on myös peruttava, ja tätäkin myös sosiaalidemokraattinen valiokuntaryhmä on vastalauseessa esittänyt. Hallitus kehuu ostovoiman parantumisella, ja tosiasia on, että ostovoima on noussut isolta osin ammattiliittojen neuvottelemien palkankorotusten ansiosta. Hallitus siis tällä ammattiliittojen verovähennysoikeuden poistolla leikkaa duunarin ostovoimaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Furuholm.

18.13 Timo Furuholm vas: Arvoisa rouva puhemies! Tässä edellä pidettiin pari puheen-
vuoroa siitä, miten verotus ja syntyvyys ovat yhteydessä, ja vaikka nyt molemmat edustajat, ketkä tästä asiasta puhuivat, täältä jo poistuivatkin, niin ihan muutama oma ajatus tästä:

On totta, että tämä lapsivähennyksen korotus helpottaa niitä perheellisiä, jotka työelämässä ovat, varsinkin niitä yksinhuoltajia, joilla siellä kotona vaikka niitä hoidettavia on, mutta sitten samaan aikaanhan hallitus tekee valtavasti, ja on jo tehnyt, toimia, jotka lisäävät tätä epävarmuutta.

Uskoisin, että ihminen, joka jälkikasvua suunnittelee tai sellaisen tahtoisi, pohtii myös tätä laajempaa kuvaa. Hallitushan on heikentänyt valtavasti yhteiskunnan turvaverkkoja, jolloin jokainen lapsia suunnitteleva pohtii sitä, että jos ei ole siellä työelämässä, niin miten yhteiskunnan turvaverkot ottavat sinusta kopin silloin, kun sitä työtä ei ole tarjolla. Ja ehkä juuri näinä aikoina, kun työttömyys on valtavasti kasvanut, tämä pohdiskelu on enemmän ajankohtaista kuin tuossa muutama vuosi sitten.

Samaan aikaan, liittyen tähän työelämään, hallitus on heikentänyt näitä työelämän pelisääntöjä, ja heikentää yhä edelleen. Tulossa on potkulaki, joka helpottaa irtisanomisia, määräaikaisten työsopimusten tekemistä pyritään helpottamaan, ja on heikennetty jo muita työntekijän asemaan vaikuttavia ehtoja, joten sanoisin nyt näin tähän syntyvyyskeskusteluun, että ei se tällä yhdellä hallituksen esityksellä ja lapsivähennyksen korotuksella juurikaan muuksi muutu, ellei tämä iso kuva tässä pikkuhiljaa muutu. Eli hallitus samaan aikaan, kun se työelämässä oleville lapsiperheille tekee näitä veronalennuksia, se kohdistaa valtavaa painetta niille lapsiperheille, kaikista pienituloisimmille lapsiperheille, jotka siellä työelämässä eivät ole. Nämä arviot, kuten edustaja Mikkonen tässä edellä jo mainitsi, 31 000 uudesta lapsesta, jotka ajautuvat lapsiperheköyhyyteen, ovat sellaisia lukemia, että kyllä näitä ne ihmiset, jotka sitä jälkikasvun hankkimista suunnittelevat, pohdiskelevat. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Viitala.

18.16 Juha Viitala sd: Arvoisa rouva puhemies! Veroalennukset kaikkein varakkaimmille lisäävät yhteiskunnan polarisoitumista, ja verojärjestelmän tulee olla ennustettava, mut-

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

ta hallituksen veropolitiikka on aika poukkoilevaa, kuten ovat myös ne kasvutoimet, joista tänään puhuimme kyselytunnilla. Otan tässä pari asiaa esille ihan pointtina.

Muun muassa työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksujen verovähennysoikeuden poistaminen on virhe. Se on oikeastaan jatkumoa siihen politiikkaan, mitä hallitus on harjoittanut, eli palkansaajien aseman heikentämiseen ja myöskin ammattiliittojen aseman heikentämiseen. Pelkään tämän aiheuttavan sitä, että ammattiliittojen järjestäytyminen laskee ja sitä kautta suomalainen työelämä kärsii. Ihan esimerkkinä vaikka nämä työperäiset hyväksikäyttötapaukset, joita on tullut esille: muistuttaisin, että aika monesti ammattiliitot ovat juuri niitä, minkä kautta nämä asiat tulevat esille. Mikäli järjestäytyminen laskee, niin koko liiton toiminta tietenkin siinä kärsii.

Tarvitaan myös kannustavampaa verojärjestelmää esimerkiksi työssä käymiseen, ja autoilu on monesti se ainut keino pitkissä välimatkoissa. Muun muassa omassa kotimaakunnassani Satakunnassa monesti oman auton käyttö on välttämättömyys työssä käymiselle. Sillä tavalla myös tämä työn vastaanottamisen kannuste on tämä, että voidaan näitä kohtuullisia matkakuluja verotuksessa sitten vähentää.

Veropäätöksillä itse asiassa saadaan aika paljon tuettua sisämarkkinaa, joka nyt on saatu sakkaamaan tämän hallituksen aika lailla pelottelevalla retoriikalla, mitä pari vuotta on saatu kuulla. Muun muassa kotitalousvähennys on sellainen asia, millä saadaan kotimarkkinaa piristettyä, ja siihen selkeä tarve on. Esimerkiksi jos ulotettaisiin kotitalousvähennys nykyistä laajemmin kerrostalo- ja rivitaloasukkaiden käyttöön, niin sillä tavalla myös sitten saataisiin vähän siihen rakennusalaankin elpymistä.

Tässä muutama nosto tähän veroasiaan. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mikkonen, Krista.

18.18 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Halusin vielä nostaa tähän esille sen, mitä tuolta äsken pitkistä puheenvuorosta unohdin.

Täällä on monta kertaa tullut nyt hallituspuolueiden puolelta esille se, että tämä esitys sisältää myös työtulovähennyksen lapsikorotuksen, joka on minusta hieno asia. Minusta on ihan hieno asia, että me tuemme lapsiperheitä. Se on merkittävä ojennus lapsiperheille, ja se on hieno juttu. Samanaikaisesti hallituspuolueet eivät ole kertoneet sitä, että hallitus sen sijaan työttömien lasten osalta tekee täysin päinvastaista politiikkaa. Eli hallitushan on työttömyysturvan lapsikorotuksen poistanut. Tässäkin näkyy tavallaan se hallituksen ideologia siitä, että niillä, joilla menee jo hyvin, niissä perheissä, joissa vanhemmat ovat töissä, tätä työtulovähennystä kasvatetaan, mikä on, niin kuin sanoin, minusta ihan hyvä asia, mutta sitten näissä perheissä, joissa vanhempi tai vanhemmat ovat työttömiä, tuloja leikataan tai on leikattu tällä työttömyysturvan lapsikorotuksen poistamisella. Näin myös lapsiperheet entistä enemmän eriytyvät, lasten maailma entistä enemmän eriytyy, ja kuten todellakin arvio on sosiaali- ja terveysministeriöltä, nämä hallituksen päätökset kaiken kaikkiaan sysäävät 31 000 uutta lasta köyhyyteen.

Tällä viikolla Pelastakaa Lapset ry järjesti tässä talossa keskustelutilaisuuden kansanedustajille tai mahdollisuuden tulla keskustelemaan sellaisten nuorten kanssa, jotka itse elävät köyhässä perheessä. He kertoivat meille arjen kokemuksia siitä, mitä se on. Sehän ei ole pelkästään vain sitä, että et pysty hankkimaan jotakin sellaista tavaraa, mitä toisella on. Sillä on myös valtavat sosiaaliset vaikutukset: vaikutuksia kaverisuhteisiin, vaikutuksia mahdollisuuksiin harrastaa, vaikutuksia olla mukana yhdessä muiden kanssa, kun ei pysty

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

lähtemään, kun muut kaverit lähtevät leffaan, ei pysty lähtemään, koska ei ole rahaa. Tai nämä nuoret joutuvat ottamaan jo hyvin pienestä pitäen vastuuta perheestä, vanhemmistaan. He aistivat sen, miten vanhemmilla on huoli rahan puutteesta, ja koettavat itse tasapainottaa sitä tilannetta ja kantaa sellaista taakkaa ja huolta, mitä yhdenkään lapsen ja nuoren ei pitäisi joutua kantamaan. Nyt näillä päätöksillä, mitä hallitus on tehnyt, näitä nuoria ja lapsia tulee tässä maassa olemaan entistä enemmän.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Vähämäki.

18.21 Ville Vähämäki ps: Kunnioitettu puhemies! Pohdin talouskasvun osatekijöitä. Käytännössähän, kun yhteiskuntaan tehdään lisää työtunteja, se on yksi komponentti. Sitten myöskin käytössä oleva pääoma ja tuotannon tekijät ovat toisena osatekijänä. Kolmas on tietenkin tuottavuus, joka koostuu osaamisesta, teknologiasta, tutkimuksesta, kehityksestä ja innovaatioista.

Hallitushan on tehnyt tki-panostuksia ja tki-vähennyksen. Ne ovat yhteisiä, ja koko eduskunta on itse asiassa ollut tekemässä nämä tki-panostukset. Sitten hallituksen toimenä luvitus, yhden luukun malli: tällä saadaan kyllä tuottavuutta lisää.

Tässä hallituksen esityksessä kasvatetaan ostovoimaa, lisätään kannustimia ottaa lisää työtä vastaan. Se on tämän esityksen keskeinen tekijä, että tämän jälkeen kaikilla on hiukan kannattavampaa ottaa joka tuloluokassa enemmän töitä vastaan. Se lisää työtunteja yhteiskuntaan, eli tämä on käytännössä kasvutoimi.

Sitten kun katsotaan tätä käytössä olevaa pääomaa ja tuotannontekijöitä yhtenä talouskasvun osatekijänä, niin käytännössä hallitus on listautumiskynnystä laskenut ottamalla käyttöön tämän EU:n Listing Actin ja sen kansalliset joustot. Mutta sitten tänäänkin on keskusteltu siitä, miten pääoman saanti pankista on se ongelmallinen. Eli käytössä oleva pääoma meillä on tällä hetkellä se talouskasvua hillitsevä tekijä, joten tähän meidän täytyisi yhdessä pystyä keksimään joitakin keinoja, miten me saadaan entistä enemmän pankit luotottamaan hyviä ideoita tässä yhteiskunnassa. Siinä saadaan sitten talouskasvua myöhemmin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Polvinen.

18.23 Mikko Polvinen erk: Arvoisa rouva puhemies! Kuten varmaan tiedättekin, tulen tuolta vähävaraisten maakunnasta, Kainuusta. Vaikka meillä talous on kasvanut 10 vuotta putkeen maakunnassa, niin silti meillä on vähävaraista väkeä, ja olisi hienoa olla politiikan Robin Hood ja ottaa rikkailta ja antaa köyhille.

Edustaja Mikkonen toi tuossa esille, että ”verota vähemmän sitä, mitä haluat enemmän, ja verota sitä enemmän, mitä haluat vähemmän”, ja edustaja Viitala toi tämän polarisoinnin ongelman, jos rikkaat pääsevät vähemmällä. Totuus on nyt kuitenkin hieman toisella tavalla. Jos katsomme länteen ja Norjaan, niin vuonna 2022 Norjan vasemmistolainen hallitus kiristi varallisuusveroa. He saivat sitä vähemmän, mitä verottivat enemmän. Kymmenet miljonäärit, miljardöörit muuttivat Norjasta pois pääomineen, pääasiassa Sveitsiin. Kun vuonna 2022 nämä päätökset tehtiin, niin ennen kuin veron efektiivinen vaikutus vaikutti käytännössä heidän toimintaansa, eikä exit-vero ollut vielä voimassa, he lähtivät sieltä maasta pois. Eli he saivat vähemmän miljardöörien pääomia Norjaan. Kun tiedämme, että Norja on rikas maa ja rikkaita on siellä maassa paljon, niin kyllä Sveitsi mielellään

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

nämä rahat otti vastaan. Globalisaatio on tässä ”ottaa rikkailta, antaa köyhille” -kysymyksessä meille suomalaisille haaste, koska rikkaat pakenevat ulkomaille. Kun kaikki tiedämme sen Lafferin käyrän — verotetaan joko optimistisesti tai yli siitä, mikä on optimaalinen verosaanto — niin on hyvä pohtia sitä, verotetaanko jotakin yli.

En pidä millään lailla siitä, että rikkaat saisivat enemmän, ja haluaisin köyhille mieluummin enemmän kuin vähemmän, mutta tämä käytännön seikka globalisaatiossa on meidän edessä, että pääomat karkaavat ulkomaille ja esimerkiksi kalliitten autojen verotamisessa suomalaiset varakkaat rekisteröivät autojaan esimerkiksi Viroon sen takia, että saavat urheiluautonsa alle siellä.

Mutta pidän tässä esityksessä hyvänä sitä, että Suomi houkuttelee maassamme kasvatettuja ja koulutettuja takaisin Suomeen. Suomalaisen, joka on pienestä kasvanut täällä — ja me ollaan koulutettu, ja varusmiespalveluksetkin mahdollisesti suoritettu — ulkomaankokemus, minkä hän on saanut siltä pohjalta, on arvokasta saada meidän yhteiskuntamme käyttöön palvelemaan isänmaatamme. Minusta tämä on rohkea askel sitä kohti, että Suomi saa sitä osaamista, mitä varsinkin tulevaisuudessa ja tämän tekoälyn ja teknologian aikana tarvitsee.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kallio.

18.26 Vesa Kallio kesk: Arvoisa rouva puhemies! Yksi poiminta vielä tästä hallituksen esityksestä, mutta tuohon edelliseen puheenvuoroon sen verran, että hieman hämmentää se, että jos jollain on varaa ostaa vaikkapa 500 000 euron arvoinen auto, niin hänellä todennäköisesti on varaa ostaa myös 300 000 euron arvoinen auto. Kysehan on siitä, onko rahaa paljon vai vielä paljon, paljon enemmän. Mutta nämä ovat arvovalintoja, totta kai, ja kaikilla on oikeus erilaisiin näkemyksiin. Siitähän täällä meillä demokratiassa on kyse.

Hallitusohjelmassahan tavoitteena on lisätä meidän suomalaisten liikkumista, mutta tähän mennessä nämä toimet ovat olleet enempi toiseen suuntaan, kun liikuntapalveluiden arvonlisäveroa on korotettu, ja nyt heikennetään tosiaan näitä työmatkapyöräilyn kannustimia. Omassa maakunnassani Etelä-Savossa, ja Kaakkois-Suomessa, mistä tulen, työmatkapyöräilyn osuus ei varmaan kovin iso ole, mutta kuitenkin kaupunkiseuduilla sitä on käytetty paljon. Tilanne on se, että semmoisella, joka on nyt näillä pyörillä kulkenut, se toinen vaihtoehto olisi ollut todennäköisesti, että olisi liikuttu sitten omalla autolla. Tämä tarkoittaa sitä, että tämä verovapaus poistettaisiin siirtymäajan jälkeen, ja vaikutus on noin 115 000 verovelvolliseen. Tämähän on näkynyt pyörien myynnin romahtamisena. Sitaatti lokakuulta Ylen uutisesta eräältä pyöräkauppiaalta on: ”Pahimmillaan myydään kohtuullisen laadukkaita sähköpyöriä tonnilla. Ei ole järkeä, että maksat siitä, että joku ostaa. Tämä soppa on aivan sekaisin.”

Arvoisa puhemies! Keskusta säilyttäisi tämän työsuhdepolkupyörien veroedun ennallaan ja kannustaisi myös siltä osin meitä kaikkia suomalaisia liikkumaan. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Polvinen, vastauspuheenvuoro.

18.28 Mikko Polvinen erk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edellisen edustajan puheeseen haluan sanoa sen, että totta kai minä haluan, että Suomessa maksetaan sitä autoveroa eikä sitä tehdä tuolla Virossa, mutta valitettavasti minun hyvä tahto ei tässä asiassa yksin riitä. Pidän tietenkin moraalittomana sitä, että rikkaat tienaa Suomessa,

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

kasvavat Suomessa, koulutetaan Suomessa ja he pärjäävät yritysmaailmassa niillä opeilla, mitkä Suomesta saavat ja sitten siirtävät oman varallisuutensa ulkomaille ostaakseen enemmän, jolloin Suomessa verotetaan vähemmän. Yhteiskunnan pitää pyöriä näillä varoilla, ja siinä on moraali, että ne verot maksetaan Suomeen, mutta valitettavasti minun moraalipuheeni eivät riitä siihen, kun ihmiset lähtevät ulkomaille halvempien verojen perässä. Sen takia me ollaan tällaisessa todellisessa maailmassa, että meidän pitäisi miettiä, miten me tässä globaalissa kilpailussa pärjätään niin, että tänne niitä veroja maksetaan myös käytännössä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Suhonen.

18.29 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Kuten todettua, tähän hallituksen esitykseen sosiaalidemokraatit ovat valiokunnassa tehneet varsin erinomaisen vastalauseen. Tässä vastalauseessa huomioidaan myös se, että kotitalousvähennys ei nykyisessä muodossaan riittävästi edistä kotimaista yrittämistä. Hoiva- ja hoitopalveluista myönnettävän vähennyksen tulisi olla korkeampi, jopa 60 prosenttia. Muutoksella parannettaisiin hoiva- ja hoitotyön sekä ikääntyneiden kotiauton saatavuutta, ja näin mahdollistetaan arvokas elämä kotona mahdollisimman pitkään tukemalla kansalaisia laajamittaisesti.

Sosiaalidemokraatit esittävät kotitalousvähennyksen valmistelemista oikeudenmukaisemmaksi siten, että se ulotettaisiin nykyistä laajemmin kerrostalo- ja rivitaloasukkaisiin. Kotitalousvähennystä pitää voida saada asunto-osakeyhtiön osakkaan rahoitusvastuulla toteutettaviin remontteihin. Yksinkertainen malli perustuu siihen, että asunto-osakeyhtiö antaa todistuksen, että osakas on maksanut rahoitusvastuullaan olevan toteutuneen remontin, joten tervehdin kyllä itsekin ilolla sitä esitystä, että kotitalousvähennystä pitäisi laajentaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kosonen.

18.30 Hanna Kosonen kesk: Arvoisa puhemies! Keskustalla on myös erittäin hyvä vastalause tuolla tähän kohtaan, eli keskusta ei kiristäisi työssäkäyvän verotusta työhuonevähennystä poistamalla tai työsuhdepolkupyörän veroetua poistamalla tai ay-jäsenmaksun poistamalla. Eli nythän tilanne on se, että aika monella keskitulolisella ja pienitulolisella ei tämän niin kutsutun veroalen jälkeen jää mitään käteen, mutta tietenkin suurituloisilla jää todella paljon, isojakin summia. Tämä hallituksen veroale kohdistuu erityisesti suurituloisille, ja olen iloinen, että voin tällaista urheiluseuraa kuin keskusta edustaa ja meillä on erilainen linja. Me tekisimme yhteisöveron alentamisen sijaan nimenomaan keskitulolisille kohdistuvan, tuntevan tuloveroalennuksen, jotta tätä maata saataisiin paremmin liikkeelle, ja se liike olisi myös tämän pyöräedun kautta totta.

Toisena asiana keskusta on pitänyt hyvin paljon esillä tätä kotitalousvähennystä, ja toteuttaisimme tämän toisella tavalla kuin mitä hallitus on toteuttanut eli nostaisimme kotitalousvähennyksen takaisin kunnollisiin määriin. Nythän moni pieni yrittäjä on joutunut lopettamaan, koska suomalaisilla ei ole enää varaa ostaa niitä palveluita kotitalousvähennyksen vähennyttyä, sen veroedun vähennyttyä, ja sitten toki myös työttömyystilanne on niin raju, että senkin takia tulevaisuus näyttää vähän heikommalta.

Tässä kyselytunnilla puhuttiin aika paljon tästä tulevaisuuskosta, ja sitä tulevaisuuskosko meidän pitäisi täällä kaikkien olla eduskunnassa luomassa ja nimenomaan nuorille.

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

Se, että hallitus on päätöksillään ajanut 31 000 lasta köyhyyteen, ei kyllä kerro kovin edistyksellisestä veropolitiikasta tai muustakaan politiikasta.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain 4 §:n ja liitteen muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 95/2025 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 16/2025 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 16/2025 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Yleiskeskustelu alkaa. Edustaja Räsänen, Joonas.

Keskustelu

18.33 Joonas Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Niin kuin monena syksynä tässä salissa on tupannut käymään, kun valtio on rahapulassa, niin mistäs sitä lisäverotuloja saadaan, ja niihän saadaan sopivasti sitten täältä alkoholien verotusta kiristämällä. Niinhän tässä kokonaisuudessaan ollaan tekemässä, ja syyhän on puhtaan fiskaalinen. Tässä esityksessä on tietenkin myös isompi rakenteellinen muutos, jolla nyt alkoholijuomien verotus sidottaisiin seuraamaan hintakehitystä, jolloin tosiasiallisesti sitten verotus tarkistuisi joka vuosi tästä eteenpäin aina sen mukaisesti, miten talous ylipäättänsä menee ja mitkä nämä indeksitarkistukset tulevat olemaan. Elikkä se on ehkä tämä suurempi muutos, joka tässä kokonaisuudessa ollaan nyt tekemässä. Muutoin sitten kautta linjan alkoholiveroja ollaan tässä eri tuotteiden osalta kiristämässä, ja syy on todella fiskaalinen. Kun tässä keltaisessa kirjassa edelleenkin se ensi vuoden alijäämä on yli kymmenen miljardia euroa, niin tämän fiskaalisen tarpeen kyllä ymmärtää.

Arvoisa puhemies! Vaikka noin muutoin tätä hallituksen esitystä voi kannattaa, niin siinä on yksi epäkohta, joka liittyy siihen, että vaikka muissa alkoholituotteissa verorasitus kiristyy, niin edelleen siellä pohjiin jätetään tämä aikaisemmin tehty oluen verotuksen kevennys. Meistä sosiaalidemokraateista on perusteltua, että kun kaikkien alkoholijuomien verotusta kiristetään, niin myös oluen verotus seuraisi samaa linjaa kuin mitä muidenkin alkoholituotteiden osalta tässä ollaan tekemässä. Siksi esittäisimme, että oluen verotuksessa siirrytään samassa suhteessa kireämpään suuntaan. Tämä tarkoittaisi sitä, että tämä aikaisempi alennus sieltä kurottaisiin umpeen ja sitten korotus tehtäisiin samassa suhteessa kuin näihin muihin tuoteryhmiin ollaan tekemässä.

Tästä syystä olemme tähän vastalauseen esittäneet, ja esitätkin, arvoisa puhemies, että käsittelyn pohjaksi otetaan sosiaalidemokraattien vastalause ja siihen sisältyvät ehdotukset.

Arvoisa puhemies! On kuitenkin ehkä syytä pöytäkirjaan todeta, että varmasti on myös niin, että viinan ja alkoholin verottamisellakin on tässä maassa jotkut rajat, niin että emme voi ajatella, että tämä on aina sellainen sampo, joka kyllä fiskaalisesti valtiontalouden va-

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

jetta tulee kattamaan. On syytä huomioida kuitenkin se politiikka, mitä meidän ympärillä tapahtuu, mitä muissa maissa tapahtuu, koska on ihan aidosti kysymys myös siitä, että mikäli sitten muualla alkoholi on huomattavasti halvempaa kuin Suomessa, niin kyllähän siinä totta kai myös matkustajatuonti silloin lisääntyy. Tämä ei ole vähäpätöinen ongelma, ja tätä on syytä tarkkaan katsoa, vaikkakin tässä esityksessä nyt todella kautta linjan ollaan alkoholiveroja nostamassa. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hyrkkö poissa. — Edustaja Viitala.

18.36 Juha Viitala sd: Arvoisa rouva puhemies! Kannatan edustaja Räsäsen esitystä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mikkonen, Krista.

18.36 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Todellakin tämä hallituksen esitys sinänsä on varsin perusteltu, ja kuten tuossa todettiin, niin tähän on hyvin vahvasti tietysti fiskaalinen esitys, eliikkä saadaan lisää rahaa valtiontalouteen, mutta kyllä alkoholiverotuksen kiristäminen on myös kansanterveyden näkökulmasta ihan tervetullutta. Tuossa äsken puhuimme siitä, että kannattaa mieluumminkin verottaa niitä erilaisia haittoja kuin sitten työntekeä tai yrittämistä, ja tietysti tiedämme, että alkoholista terveyshaittoja aiheutuu, ja veron kiristäminen siinä mielessä on ihan perusteltua.

Hyvää tässä esityksessä on myös se, että alkoholin verotus sidottaisiin nyt sitten indeksiin jatkossa, jolloin se automaattisesti nousisi sitä mukaa kuin kuluttajaindeksikin kohoaa ja ei tarvitsisi aina erikseen tehdä näitä erinäisiä päätöksiä.

Olemme jättäneet tästä esityksestä kuitenkin vastalauseen, sillä tämä hallituksen veropolitiikka ei ole johdonmukaista. Hallitushan on aiemmin keventänyt hyvin vahvasti oluen verotusta, noin 25 miljoonalla, ja ehdotammekin, että tämä oluen verotus palautetaan sille tasolle, jolla se oli ennen vuoden 2024 talousarviota, ja lisäksi ehdotamme, että siihen tehdään yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin kehityksen mukainen veromuutos hallituksen esityksen tapaan.

Esitän, että käsittelyn pohjaksi otetaan vastalauseeseen 3 sisältyvät lakiehdotukset.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kalli.

18.38 Eeva Kalli kesk: Arvoisa puhemies! Keskusta keventäisi keskituloisten ansiotulojen verotusta selvästi reippaammin kuin mitä hallitus tekee, kuten äskeisen asiakohdan käsittelyssä kävi ilmi. Verotuksen painopisteen siirtämiseksi keskusta on valmis yhtenä toimenpiteenä korottamaan alkoholiveroa yhteensä noin sadalla miljoonalla eurolla, josta 25 miljoonaa euroa kertyisi perumalla hallituksen jo alkukaudesta päättämä olutveron alennus. Keskustan mielestä oli hallitukselta aikoinaan väärä arvovalinta esimerkiksi keventää oluen verotusta ja sitten myöhemmin vastaavalla summalla korottaa esimerkiksi liikunta- ja kirjojen arvonnalisäveroa.

Olutveron aiemman alennuksen kumoamisen lisäksi keskusta toteuttaisi 75 miljoonan euron korotuksen alkoholiveron verotaulukkoon kautta linjan hallituksen esittämään verrattuna. Tämä tarkoittaisi viiden prosentin korotusta alkoholiveron verotaulukon lukuihin hallituksen esitykseen verrattuna ja olutveron osalta viiden prosentin korotusta sen lisäksi, että aiempi veronalennus perutaan.

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

Arvoisa rouva puhemies! Tämän johdosta ehdotan, että käsittelyn pohjaksi otetaan vastalauseeseen 2 sisältyvät lakiehdotukset.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kallio.

18.39 Vesa Kallio kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kannatan edustaja Kallin erinomaista esitystä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kemppi.

18.39 Hilkka Kemppi kesk: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Kalli piti hyvän puheenvuoron keskustan linjasta. On ilmeistä, että tällä hetkellä tehtävä politiikka alkoholin käytön lisäämiseksi itse asiassa lisää myös kustannuksia valtion kassaan, ja tämän kaltaisilla teoilla, mitä nyt hallitus esittää eduskuntaan, tulee olemaan myös seurauksia. Sikäli myös esimerkiksi alkoholihaittoihin tehtävää työtä tulisi rahoittaa paremmin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Savio.

18.40 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys alkoholiveron pysyväksi sitomiseksi yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin toteutuneeseen kehitykseen pitää alkoholiverotuksen reaalitason ennallaan tulevina vuosina ilman erillisten lakimuutosten tarvetta. Esitys sisältää tämän lisäksi viinin ja muiden käymisteitse valmistettujen juomien valmisteveron keskimäärin noin yhdeksän prosentin korotuksen yli 2,8 tilavuusprosenttia alkoholia sisältävien juomien osalta.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys noudattaa hallituksen veropolitiikan yleistä linjaa, joka suuntaa verotuksen painopistettä työn ja yrittämisen veroista haittaverotukseen päin. Esityksellä on myös merkittävä valtiontaloudellinen vaikutus, ja sen myötä valtion verotulojen arvioidaan kasvavan noin 38 miljoonalla eurolla vuodessa.

Arvoisa puhemies! Kuten täällä on jo edellä todettu, valtiontalouden alijäämistä huolimatta tietenkään edes alkoholin verotusta ei voida nostaa loputtomiin. Mikäli näin tehtäisiin, kasvaisi nopeasti myös alkoholin matkustajatuonti. Tämä riski on tiedostettu myös valiokunnan mietinnössä, mutta nyt suunniteltu alkoholiveron korotus on kuitenkin kohtuullinen, ja sen osalta riskit ovat pieniä.

Arvoisa puhemies! Todettakoon myös, että jatkossa Verohallinto laskee ja vahvistaa alkoholijuomien verotasot yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin kehityksen mukaisesti eikä sille jää asiassa harkintavaltaa vaan Verohallinto toimii ainoastaan lain teknisenä toteuttajana. Tämä on tärkeä yksityiskohta muun muassa sen vuoksi, että verotuksen tulee jatkossakin perustua eduskunnan säätämiin lakeihin, ei viranomais tahojen harkintaan.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys on kokonaisuudessaan hyvä ja kannatettava, ja itse asiassa minusta vaikuttaa siltä, että oppositiokaan ei vastalauseistaan huolimatta löydä tästä esityksestä mitään erityisen moitittavaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Sarkkinen.

18.42 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Hallituksen tarina siitä, että rahat ovat niin lopussa, että kaikista köyhimmiltä suomalaisilta toimeentulotuen saajiltakin pitää lei-

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

kata, asettuu kyseenalaiseen valoon, kun muistelemme, että hallituksella oli aiemmin varaa keventää oluen verotusta. Välillä rahaa siis on ja välillä ei, toisille sitä on ja toisille sitä ei ole.

Arvoisa puhemies! Tämä nyt käsittelyssä oleva hallituksen esitys alkoholiveron muutoksiksi korottaa monien alkoholien verotusta, ja tämä on sinänsä perusteltu esitys. Kuitenkin olutveron aiemmin tehty alennus pidetään voimassa. Tämä on kummallinen valinta. Olutveron kevennys tulisi perua tässä samassa yhteydessä. Siksi kannatan edustaja Mikko-
sen tekemää esitystä.

Arvoisa puhemies! Joku keskustelua seuraava saattaa ihmetellä, että täällä on tehty useita eri vastalause-esityksiä, ja selvyiden vuoksi todettakoon, että tämä vasemmiston ja vihreiden yhteinen vastalause on mittakaavaltaan pieni veronkorotus ja SDP:n esitys tuottaa taas hieman enemmän valtiolle ja korottaa vähän enemmän veroa ja keskustan esitys taas korottaa eniten ja tuottaa myös eniten laskennallisesti. Tämä näin selvennyksenä todettakoon.

Arvoisa puhemies! Täällä on jo pohdiskeltukin sitä, että alkoholin verottaminen on toki perusteltu fiskaalisesti ja se on perusteltua myös kansanterveyden kannalta, koska alkoholi on Suomen käytetyin päihde, joka tuottaa myös suurimmat kansanterveydelliset ongelmat ja kustannukset, mutta mikään loputon rahasampo alkoholin verotus ei ole. Ei ole niin, että voidaan aina vain loputtomasti sieltä kerätä lisää veroja valtion kassaan, vaan jos-
sain vaiheessa tulee vastaan raja, jolloin veronkorotus ei enää välttämättä tuota lisätuloja vaan se joko siirtää kulutusta kasvavaan matkustajatuontiin tai sitten ylipäättään vähentää alkoholin kulutusta ja sitä kautta myös verotuloja. Tietenkin kansanterveyden näkökulmasta on hyvä, jos veronkorotukset päätyvät vähentämään alkoholin kokonaiskulutusta, vaikka se tarkoittaisikin pienempiä verotuloja, mutta taas tämä lisääntyvä matkustajatuonti ei ole erityisen toivottava vaihtoehto, ei verotulojen mutta ei myöskään kansanterveyden kannalta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kosonen.

18.45 Hanna Kosonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esitys on ihan linjassa sinänsä, kun he puhuvat haittaverotuksen lisäämisestä, ja tämä esitys on sinänsä perusteltu just kansanterveyden kannalta, mutta sitten jos mietitään, mitä muita tekoja hallitus tekee alkoholin suhteen, niin kansanterveydellisesti ajateltuna hallitus ei juuri niitä näkökulmia mieti ollenkaan. Eli juuri tämä kotikuljetuksen salliminen, ja nyt on täällä eduskunnassa mediatietojen mukaan puhetta siitäkin, että Alkot voisivat olla myös sunnuntaina auki — tätä saatavuuttahan tässä koko ajan ollaan helpottamassa.

Kuten tässä edellä edustaja Sarkkinen hyvin totesi, kulut alkoholin suhteen ovat meidän kansantaloudelle aivan todella suuret, niin taloudellisesti — sosiaali- ja terveyspalveluissa päivystykset ovat täynnä päihtyneitä potilaita — kuin myös inhimillisesti. Yhdenkään lapsen ei pitäisi elää perheessä, jossa alkoholia käytetään liikaa. Siitä juonteet johtuvat tosi pitkälle elämään. Niin että ei tässä hallituksella sillä tavalla linjaa ole olemassa.

Pidän hyvänä, että keskusta ehdottaa vielä korkeampaa alkoholiverotusta sillä tavalla, että saanti olisi sata miljoonaa euroa. Ihmettelen sitä, että oluen verotusta piti alentaa silloin aluksi 25 miljoonaa euroa. Sehän tarkoittaa neljä senttiä olutpullolliselta siellä kaupassa. Oliko se oikeasti tarpeen, jos sitten kuitenkin samaan aikaan esimerkiksi liikuntapalveluiden ja kirjojen arvonnalisäveron lisäys kymmenestä 14 prosenttiin tuottaa valtiolle saman

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

verran? Tämä on se sama 25 miljoonaa euroa. Täytyy vain ihmetellä, että oikeastiko hallitus haluaa vähemmän liikuntapalveluiden käyttöä ja kirjojen lukemista, ja sitten oluen lipitystä haluaa hallitus kuitenkin enemmän. Näinkö se menee? Keskustalla on hyvä esitys tässä vastalauseessa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Suhonen.

18.48 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Muistini mukaan tästä kaljaverosta en ole aiemmin sanaa täällä salissa sanonut, ja nyt käytän tilaisuuden hyväksi ja otan hieman kantaa tähän aiemmin toteutettuun olutveron alentamiseen: Se oli päätös, jota on vaikea perustella niin terveys- kuin talousnäkökulmasta. Kyse on tuotteesta, jonka aiheuttamat haitat niin kansanterveydelle, perheille kuin työelämälle ovat hyvin tiedossa. Alkoholin verotus ei ole pelkkä tulonlähde valtiolle. Se on myös keskeinen ohjauskeino, jolla voidaan vähentää alkoholista aiheutuvia sairauksia, tapaturmia ja sosiaalisia ongelmia. Kun veroa lasketaan, kustannukset eivät katoa. Ne siirtyvät sosiaali- ja terveydenhuollon, järjestyksenpidon ja työnantajien maksettavaksi. Siksi on perusteltua, että olutverotusta ei olisi kevennetty vaan se palautettaisiin vähintään entiselle tasolle. Terveys, talous ja yhteiskunnan kokonaisuus tukevat päätökset kulkevat tässäkin asiassa samaan suuntaan. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Polvinen.

18.49 Mikko Polvinen erk: Arvoisa rouva puhemies! Olen kuullut nyt olutvastaisia puheenvuoroja sosiaalidemokraattien ryhmästä, vihreitten ryhmästä, keskustan ryhmästä ja vasemmistoliiton ryhmästä ja ajatellut, että suomalaiset juovat suomalaista olutta mielellään. Olen ajatellut sitä, että jos tätä olutvihamielisyyttä ruvetaan kovin kovasti kylvämään, niin meidän pienpanimokulttuuri Suomessa voisi tästä kärsiä. Suomalainen maataloustuottaja usein tekee omaakin tuotettaan ja tarjoaa omia raaka-aineitaan suomalaisille pienpanimoille, ja minun mielestäni olut voi olla kunniassa Suomessa tulevaisuudessakin.

Aikaisempaan verokeskusteluun viitaten myöskin oluen veron korottaminen ja alkoholiveron korottaminen liiakseen voi lisätä Suomessa alkoholinkäyttöä, kun tilataan suurempia määriä kotiin ja otetaan niitä pumppukärryllä pihalle. Ne ovat isoja lasteja, mitä tilataan. Varsinkin väljään asutuilla seuduilla, kun matkat ovat pitkät ja saatavuus on huono, kotivarastoja rakennetaan, ja valitettavasti se saatavuus siinä vielä enemmänkin paranee, koska sitä on omassa autotallissa laatikkotolkulla. Joten tolkkua siinä alkoholien verotuksessa on hyvä olla, kuten tämä hyvä hallitus tekee. Mieluummin tiukkaa viinaa verottaa kuin olutta verottaa.

Haluaisin sanoa vielä, että matkustajatuonti kasvaa todellakin helposti sen jälkeen. On niin sanottuja superalkoja ja muita myymälöitä, joista suomalaisen laivamatkustajakulttuurin maahantuonti, matkustajatuonti, lisääntyy sen myötä tulevan ilmiön kautta, jos mahdollisesti liian korkeaksi verotetaan. Suomessa mitataan aivan liian epätarkasti sitä alkoholien määrää, mitä Suomeen postitse tilataan ja mikä menee meidän tilaston ohi.

On hyvä huomioda myöskin se, että muut päihteet ottavat tilaa alkoholien tieltä. Jos alkoholien hinta nousee liian ylös, niin siinä vaiheessa voi olla, että muut päihteet, peukut ynnä muut vielä vakavammat päihteet, astuvat peliin. Olen itse päihdevastainen, mutta

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

joka tapauksessa tiedämme, että kansakunta niitä käyttää, ja mieluummin se on suomalais-
ta olutta kuin huumausaineita tai tiukkaa viinaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kallio.

18.51 Vesa Kallio kesk: Arvoisa rouva puhemies! Täällä on hyvin tuotu erilaisia näke-
myksiä. Tässä on sekä puolesta että vastaan — eikä tämä oikeastaan ole puolesta tai vas-
taan, vaan se, että tässä on eri näkökulmia, mitkä pitää ottaa huomioon. On haittoja ja on
hyötyjä, on tämä verotulopuoli ja on sitten aiheutuvia kustannuksia. Jos tähän tämmöisen
anekdootin uskaltaa väliin sanoa, niin on laskettu, kuinka paljon suomalainen keskimäärin
vuodessa kävelee ja kuinka paljon hän juo alkoholipitoista olutta, ja meidän kulutuksem-
me on noin 5,3 litraa sadalle kilometrille. Elikkä se on tuommoinen aika pieniruokainen
auto. Itse kun en alkoholipitoista olutta juo, niin jollakin menee yli kymmenen litraa sitten
tällä matematiikalla.

Tässä ovat tosiaan myös nämä ongelmakohdat, jotka pitää ottaa vakavasti. Ymmärrän
myös tämän pienpanimoiden suhteen. Suurilla panimoilla ei ole hätää, ne tekevät aina tu-
lost. Pienpanimoiden myyntihän tietysti perustuu siihen, että volyymit eivät ole kovin
suuria ja yksikköhinta on korkeampi ja se on enempi ehkä tämmöinen nautiskelutuote kuin
että ostetaan se kassillinen kaljaa perjantaina tai viikonloppuna tai mikä päivä se nyt sitten
onkaan.

Samaan aikaan tosin hallituksella on menossa ja käsittelyssä valiokunnissa esityksiä,
jotka taas helpottavat alkoholin tuontia, mikä osaltaan sitten voi viedä toiseen suuntaan, ja
tämä tuontihan on kasvanut merkittävästi kaiken kaikkiaan. Sellaiselle henkilölle, joka ha-
luaa sitä alkoholia, se hinta ei ole este. Se on ikävä kyllä monasti vain niin, että se raha on
sitten pois jostain muusta välttämättömästä, lääkkeistä, ruuasta, lapsista ja monista muista
asioista.

Oikeastaan se, miksi tämän puheenvuoron pyysin: Tässä on tämän kauden aikana eri yh-
teyksissä alkoholista puhuttu ja erityisesti vaikutuksista nuoriin ja lapsiin, mutta se, mikä
on jäänyt vähän vähemmälle — enkä missään nimessä halua syyllistää ketään — on se, että
ihan tilastot näyttävät sen, että ikääntyvien alkoholinkäyttö kasvaa. Se kasvaa tietysti kah-
della tapaa: se kasvaa keskimäärin, mutta se kasvaa myös sen takia, että ikääntyvien määrä
kasvaa. Aika isossa osaa esimerkiksi erilaisista tapaturmista se on siellä taustalla. Se alko-
holinkäyttö ei välttämättä ole kovin suurta, mutta syystä tai toisesta sitä käytetään. Yksi tie-
tysti voi olla yksinäisyys, ja monet tämmöiset tekijät, ja niin kuin sanoin, tässä ei syyllis-
tämisen paikka missään tapauksessa ole, vaikka me suomalaiset aina välillä aika innokkai-
ta siihen ollaan.

Eli kokonaisuutta pitää tarkastella, ne negatiiviset ja positiiviset puolet, mitä näistä löy-
tyy, ja hakea sitten se semmoinen järkevä, hyvä tasapaino. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Kansaneläkelaitoksesta annetun lain, valtiontalo- uden tarkastusvirastosta annetun lain ja tulotietojärjestelmästä annetun lain muuttamises- ta

Hallituksen esitys HE 81/2025 vp
Valiokunnan mietintö StVM 19/2025 vp

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 19/2025 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Yleiskeskustelu alkaa. Edustaja Kallio, olkaa hyvä.

Keskustelu

18.54 **Vesa Kallio kesk:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Voimassa olevan Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 6 §:n 2 momentin mukaan hallituksen jäseniä määrättäessä on otettava huomioon sosiaaliturvan, johtamisen, hallinnon sekä talous- ja sijoitustoiminnan asiantuntemus — erittäin hyviä perusteita. Hallituksen jäsenistä yksi on sosiaali- ja terveysministeriön, yksi työnantajakeskusjärjestöjen, yksi palkansaajakeskusjärjestöjen ja yksi maa- ja metsätaloustuottajien keskusjärjestön edustaja, siis nykyisen lainsäädännön mukaan. Maa- ja metsätaloustuottajien keskusjärjestön edustaja on ollut nimettynä Kelan hallituksen jäsenenä kuten myös työnantajajärjestöjen ja työntekijäjärjestöjen edustajat. Tuottajajärjestö on rinnastettu yhteiskunnallisena toimijana työmarkkinajärjestöihin, ja vuodesta 1956 saakka on tämä järjestely ollut voimassa.

Arvoisa puhemies! On täysin selvää, että Kelan hallituksessa on turvattava riittävä asiantuntemus kaikilta eri toimialoilta sekä laaja asiakaskunnan tuntemus, ja tämä nykyinen lainsäädäntö toteuttaa tämän erinomaisella tavalla. Kelan hallituksen jäsenillä on välttämätöntä olla sellaista toisiaan täydentävää osaamista, joka varmistaa hallituksen asiantuntemuksen. MTK edustaa kattavasti maa- ja metsätalousyrittäjiä, jotka myös ovat osaltaan merkittävä Kelan asiakasryhmä. Siksi on vähintäänkin kummallista, että nyt ollaan poistamassa tätä MTK:n edustusta Kelan hallituksesta. Suomalaisen ruuantuottajan puolesta kuulee täällä salissakin ainakin ajoittain yleviä puheita, mutta tämä päätös ei kyllä tue niitä puheita. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rintamäki.

18.56 **Anne Rintamäki ps:** Arvoisa puhemies! Käsittelyssämme oleva hallituksen esitys ja siihen liittyvä sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö edustavat tärkeää askelta kohti selkeämpää, tehokkaampaa ja läpinäkyvämpää sosiaaliturvan hallintoa. Esityksessä ehdotetaan muutoksia kolmeen lakiin, Kansaneläkelaitoksesta annettuun lakiin, valtiontalouden tarkastusvirastosta annettuun lakiin sekä tulotietojärjestelmästä annettuun lakiin. Kelan hallintoa koskevat muutokset perustuvat parlamentaarisen työryhmän esityksiin. On tärkeää, että Kelan hallitus ja johto edustavat laajasti asiantuntemusta ja kansallista vastuuta. Siksi on perusteltua, että pääjohtajan ja johtajien nimittämisen edellytykseksi säädetään Suomen kansalaisuus. Tämä vahvistaa luottamusta Kelan toimintaan ja sen kansallisen sosiaaliturvan toteuttajan rooliin.

Kelan tiedonsaanti- ja käsittelyoikeuksien laajentaminen on välttämätöntä, jotta virasto voi hoitaa tehtävänsä tehokkaasti ja ajantasaisesti. Esityksessä mahdollistetaan myös rutini- ja luonteisten tukitehtävien siirtäminen yksityisille toimijoille, mikä vapauttaa Kelan resursseja ydintehtäviin. Samalla parannetaan päätösten sähköistä tiedoksiantoa ja lisätään velvoite ilmoittaa yhteystieto, josta kansalainen voi saada lisätietoa päätöksestä. Tämä on

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

konkreettinen parannus asiakaslähtöisyyteen. Lisäksi Valtiontalouden tarkastusviraston roolin laajentaminen Kelan toiminnan tarkastamiseen on tervetullut uudistus. Se lisää ulkopuolista valvontaa ja varmistaa, että Kelan toiminta on paitsi laillista myös tarkoituksenmukaista ja tuloksellista. Tulotietojärjestelmän lakiin tehtävät muutokset tukevat Kelan tutkimus- ja tilastointitehtäviä. On tärkeää, että päätöksenteko perustuu ajantasaiseen ja luotettavaan tietoon.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys toteuttaa hallitusohjelman linjauksia ja vahvistaa sosiaaliturvan hallinnon toimivuutta. Kannatan tätä esitystä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Nieminen.

18.58 Mira Nieminen ps: Arvoisa rouva puhemies! Kiitos tosiaan sosiaali- ja terveysvaliokunnalle tästä mietinnöstä ja asian pikaisesta käsittelystä — oli todellinen tarve saada tämä eteenpäin. Kiitos myös niistä huomioista sekä täsmennyksistä, joita tänne myöskin oli tehty. On ollut hyvä havaita, että valiokunta on ollut myönteinen. Tämähän on niin sanotusti Kelan kakkospaketti, mikä perustuu tähän parlamentaarisen ryhmän työskentelyyn. Siinä mielessä nämä muutokset ovat olleet tarpeellisia uudistuksia, joita on odotettu, ja ne nyt viedään sitten eteenpäin. Siellä oli myös muutama muu tähän aikaan ajankohtainen nosto, lakiesitys, joita sitten myös on viety tässä eteenpäin, ja nämäkin on siellä hyvin huomioitu.

Tiedonsaantioikeudet ovat tätä päivää, ja tämä edistää nyt sitten Kelan tutkimustoimintaa ja palvelee tosiaan kaikkia, koko yhteiskuntaa. Myöskin oikeus saada näitä tietoja laajasti eri tahoilta on tosiaan tervetullutta. Luovutuskieltoon oli tehty pieniä täsmennyksiä, ja ihan kohtuudella voidaan olettaa, että tällaisen hallinnollisen päätöksen ja vastaavien asioiden käsittely sinne lisätäänkin. Myöskin sähköinen tiedoksianto on tätä päivää, ja Kela on hyvin tässä digitaalisuudessa ja sähköisessä viestinnässä etulinjassa ja kyllä huolehtii varmasti tiedottamisesta näissä siirtymisen vaiheissa.

Sitten siellä oli myöskin yhteystiedoista ja näistä päätöksentekijöitten allekirjoituksista hyvät maininnat. Tosiaan tämmöisistä uhka- ja vaaratilanteista, henkilöstöön kohdistuvista, on oikein hyvä huomioida myöskin se, että siellä oli annettu viestiä siitä, että tämän asian suhteen pitää tehdä muutoksia, jotta henkilöstö pystyy sitten tekemään työtään jatkossa turvallisesti ja ei tarvitse kokea pelkoa sen suhteen — elikkä erittäin kannatettavaa.

Ja oli monia muitakin nostoja. Tämä Valtion tarkastusviraston tarkastusoikeus on hyvä, ja siitäkin on tosiaan, että tätä ei nyt uloteta Kelan valtuutettuihin, elikkä se katsottiin riittäväksi.

Hallituksen osaamisesta voin pitää vielä toisen puheenvuoron. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindén poissa. — Edustaja Hänninen.

19.01 Juha Hänninen erk: Kiitos, arvoisa puhemies! Kyseessä on harkittu ja tasapainoinen kokonaisuus, joka parantaa Kelan toimintaedellytyksiä ja samalla asiakkaiden asemaa. Esitys on valmisteltu huolella, ja sen tavoitteet, tehokkuus, luotettavuus ja asiakaslähtöisyys ovat juuri niitä, joita modernilta sosiaaliturvaviranomaiselta pitääkin edellyttää. On suomalaisten oikeus voida luottaa yhteiskuntamme huolenpitoon. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kallio.

19.02 **Vesa Kallio kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Käytin äsken niin sanotusti poliittisesti korrektin puheenvuoron, niin että ehkä hieman terävöitän tässä seuraavassa. Elikkä jatkan tästä MTK:n roolista Kelan hallituksessa. Tosiaan vuodesta 56 asti se on erittäin hyvin siellä toiminut. Kuten täällä tuotiin aiemmissa puheenvuoroissa esille, koko meidän Suomen eri toimialojen ja kaiken sen osaamisen siellä mukana on oltava laaja-alaista. Siksi on erikoista, että keskustaa lukuun ottamatta muut eduskuntapuolueet ovat halunneet pudottaa maatalousyrittäjien, suomalaisen ruuan tuottajien, maaseutuyrittäjien ja metsänomistajien edustuksen pois Kelan hallituksesta. Ja mitä olen kuullut näistä keskusteluista, niin ilmeisesti se, että tämä MTK:n paikka on leimattu jotenkin keskustalaiseksi paikaksi, olisi ollut tässä taustasyynä. Toivon mukaan ei sentään ihan näin, koska on vaikea ymmärtää, mistä tämä pelko meitä kohtaan johtaa — ilmeisen harhaiseksi se alkaa joissain tapauksissa, kuten tässä, jo käydä. Tämä Kelan pääjohtajan valintahan antoi jo niin kuin esimakua siitä, ja tämä näyttäytyy hieman samana siinä, miten epäonnistunut itse valintaprosessi sekä lopputulos olivat. Kun tänne Kelan hallitukseen jäävät nyt kokoomuslaisten ja vasemmistopuolueiden kiintiöpaikat työnantaja- ja työntekijäjärjestöjen kautta, niin tämä hallituksen ristiretki saa entistä kummallisempia piirteitä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Nieminen.

19.03 **Mira Nieminen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Kuten sanoin, jatkan siitä Kelan hallituksen paikkajaosta. Tosiaan siellä taustalla on myös tämä parlamentaarinen työryhmä. Se ei ollut yksimielinen, mutta siinä keskeisenä muutoksena oli se, että tämä MTK:n paikka sieltä sitten niin sanotusti... Se ei suoranaisesti jää pois, vaan korostus oli siinä asiantuntijuudessa, jota halutaan vahvistaa tässä Kelan hallituksessa. Siellä oli myös esityksiä siitä, että kaikki kiintiöpaikat STM:n paikkaa lukuun ottamatta tiputettaisiin pois, mutta myöskään tämä ei sitten menestynyt.

Mutta tällä esityksellä hallituksen esitys on nyt tullut, ja sehän ei tarkoita sitä, etteikö MTK:sta tai keskustapuolueesta tai ylipäätään muista puolueista voida sinne asettaa myöskin tämäntaustaista ihmistä, elikkä asiantuntijoita voidaan kyllä valita sitten omista taustajoukoista. Vaikka sinne nyt työnantaja- ja työntekijäpuolten edustustoista jää ihmisiä, niin hekin keskenään päättävät omista lähtökohdistaan, kuka se asiantuntija siellä sitten on. Elikkä näen, että kyllä siellä kokonaisuudesta pystytään hyvin huolta pitämään. Ja ehkä oma henkilökohtainen näkemykseni on, että ehkä näistä kiintiöpaikoista — tämä on semmoinen ensiaskel tässä — jossain vaiheessa sitten päästään pois. Mutta STM tietysti on omalla paikallaan tärkeä.

Mutta hyvä parannus on myös tämä kansalaisuusvaatimus siellä, elikkä näinä aikoina Kelan pääjohtajaan ja muihin johtajiin kohdistuva vaatimus — se, että on tämä Suomen kansalaisuus — oli äärettömän tärkeä lisäys. Hyvä lisäys oli sitten myös se, kun täällä oli myöskin tämä muutoksenhaku hallintotuomioistuimeen lisättynä valiokunnan toimesta. Nämä olivat hyviä lisäyksiä.

Ja tosiaan tässä ei hallitus ole millään ristiretkellä, eikä Kelan pääjohtajahaku mielestäni edes liity tähän keskusteluun. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rintamäki.

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

19.05 **Anne Rintamäki ps:** Kiitos, arvoisa puhemies! Minä innostuin painamaan nappia, kun edustaja Kallio äsken puhui tästä MTK:n jäsenen pudottamisesta tuolta Kelan hallituksesta. Nyt kun muistelen tarkemmin, meillä oli Kelan valtuutettujen kokous ja siellä kuulin tästä asiasta ensimmäisen kerran ja siitä edustaja Kurvinen piti hyvin ansioituneen puheenvuoron. Muistan jopa ääneen sitä ihmetelleeni, että voiko olla näin, että juuri maaseutuyrittäjien ja MTK:n porukka on se, mikä sieltä pitää pois saada, ja muut ammattiyhdistykset sinne jäävät. Muistan myös sen, että valtuutettujen puheenjohtaja Nieminen, kuten äsken tuossa kertoikin, toi kyllä esiin sen, että mitään kiintiöpaikkoja ei olisi mitään syytä sinne jättää muillekaan, että jos kerran lähdetään pudottelemaan jotain pois, niin mentäisiinkö sillä, mutta se ei sitten saanut tuulta alleen. Itse kyllä henkilökohtaisesti pidin aika erikoisena ratkaisuna tätä MTK:n pois pudottamista, ja halusin nyt vain tuoda sen esiin, niin että edustaja Kalliollekin menee tämä korviin, että kyllä siellä oli muitakin, jotka pitivät tätä vähän retkellisenä ratkaisuna, mutta tähän nyt sitten tultiin. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 81/2025 vp sisältyvien 1.—3. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

6. Krääsätalous kuriin – suomalaisyritysten ja kuluttajien oikeuksien puolesta

Kansalaisaloite KAA 7/2025 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 45 minuuttia. Jos puhujalistaa ei ehditä käydä loppuun asti, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Keskustelu alkaa. Edustaja Seppänen poissa. — Edustaja Hänninen.

Keskustelu

19.08 **Juha Hänninen erk:** Arvoisa puhemies! Tänään keskustelemme kansalaisaloitteesta, joka nostaa esiin tärkeän ja ajankohtaisen aiheen: halpatuonnin, ultrapikamuodin ja niin sanotun krääsätalouden kasvun. Tämä aloite ansaitsee kiitoksen, sillä se tuo näkyvästi esille sen, mistä meidän kaikkien pitäisi olla huolissaan. Meidän on kiinnitettävä enemmän huomiota kulutuskulttuuriin ja sen vastuullisuuteen, reiluun kilpailuun sekä ympäristön hyvinvointiin. Myös hallitus on tunnistanut nämä samat ongelmat. Työministeri Marttinen on asettanut työryhmän selvittämään halpatuonnin ja verkkokaupan sääntelyn kehittämistä niin Suomessa kuin EU-tasolla. Tavoitteena on, että myös EU:n ulkopuoliset verkkokaupat noudattavat samoja sääntöjä kuin kotimaiset toimijat. Tämä on oikeudenmukaista, turvaa kuluttajaa ja vahvistaa suomalaista yritystoimintaa. Reilu ja kestävä kilpailu on osa vahvaa markkinataloutta ja sen tulevaisuutta.

Arvoisa puhemies! Kyse ei kuitenkaan ole vain taloudesta, kyse on myös turvallisuudesta. Halpatuotteiden mukana voi tulla esineitä tai aineita, joiden alkuperä, turvallisuus ja valmistustapa ovat täysin valvonnan ulkopuolella. Kuluttajansuoja ja tuoteturvallisuus

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

ovat myös arjen turvallisuutta. Jokainen suomalainen ansaitsee tietää, mitä ostaa, onko tuotetta turvallista käyttää ja tapahtuuko sen valmistus rehellisin keinoin. Samalla meidän on muistettava ympäristön turvallisuus. Halpatuotanto, kertakäyttökulutus ja jätteiden kasvu eivät vie meitä kohti kestävästä yhteiskunnasta ja Suomea, jonka voimme jättää lastemme lapsille ylpeinä. Siksi hallitus edistää myös EU:n tasolla toimia, joilla puututaan halpatuotannon ympäristövaikutuksiin poistaen pienlähetyksen tullivapaus ja varmistaen, että kierrätyksen kustannuksia kantavat ne, jotka tuotteita markkinoille tuovat.

Arvoisa puhemies! Krääsätaloutta vastaan ei taistella kieltopolitiikalla vaan järjellä, reiludella ja vastuulla. Jokainen meistä voi vaikuttaa valinnoillaan. Meidän poliitikkojen tehtävä ei ole kertoa, miten kansalaiset voivat omaisuuttaan käyttää, vaan meidän tehtävämme on luoda puitteet, joissa vastuullinen toiminta on mahdollista ja kannattavaa.

Kiitän kansalaisaloitteen tekijöitä tärkeän keskustelun avaamisesta ja toivon, että tämä työ vastuullisen, turvallisen ja kestävästä kuluttamisesta puolesta jatkuu määrätietoisesti. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kallio.

19.12 Vesa Kallio kesk: Arvoisa rouva puhemies! Keskusta esitti vuoden 2025 budjettivaihtoehdossa seuraavaa toimenpidettä yhtenä kotimaisen tuotannon ja kulutuksen kasvun edistämiseksi:

Ultrapikamuoti ja halpatavarakrääsä verolle. Selvitetään pikamuodille ja Kiinan halpatavaratuotannolle ympäristöveroa. Tätä veroa voidaan kutsua krääsäveroksi tai Temu-veroksi. Vastaavasti kevennettäisiin uudelleen käytettävien tuotteiden verotusta, kuten vaatteiden ja kenkien korjauspalveluiden sekä käytettyjen tuotteiden arvonnalisäveroa. Tämän lisäksi kiellettäisiin ultrapikamuotiyritysten, kuten Sheinin ja Temun, mainonta verkossa. Tavoitteena on suojella suomalaista vaateteollisuutta ja edistää vastuullisempia kulutusvalintoja. Näillä toimenpiteillä pyritään rajoittamaan pikamuodin haitallisia vaikutuksia ympäristölle ja kotimaan taloudelle.

Arvoisa puhemies! Tässä kansalaisaloitteessa esitetään käytännössä samoja asioita kuin tässä keskustan esityksessä: toimenpiteisiin ryhtymistä ultrapikamuodin ja krääsäkaupan epäreilun kaupan rajoittamiseksi Suomessa, näiden toimijoiden mainonnan kieltämistä sekä verotuksellisten keinojen selvittämistä. Tällä perusteella on helppo tukea tätä aloitetta, jotta se käsitellään sille kuuluvalla vakavuudella ja tarkkuudella täällä eduskunnassa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Viitala.

19.13 Juha Viitala sd: Arvoisa rouva puhemies! Tervehdin ilolla lähete keskustelussa olevaa Krääsätalous kuriin -kansalaisaloitetta.

Niin sanottu ultrapikamuoti ja muu halpatavarakauppa netissä on suorastaan räjähtänyt käsiin viimeisten vuosien aikana. Aloitteen keskeinen sisältö tiivistää ongelman hyvin. Kiinalaiset krääsäverkkokaupat, kuten Temu ja Shein, ovat vieneet kertakäyttökulutuksen kestäättömyyden uudelle tasolle ja syövät suomalaisyritysten elinvoimaa sekä vaarantavat ympäristön, työntekijöiden oikeudet ja kuluttajien turvallisuuden. Temun ja Sheinin kaltaiset nettikaupat ovat monille taloudellisesti haastavina aikoina ymmärrettävästi houkuttelevia paikkoja ostaa vaatteita ja tavaroita, joihin heillä ei olisi muuten varaa. Tuottei-

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

den huonon laadun ja niissä käytettyjen kemikaalien aiheuttamien vaarojen takia ne eivät yleensä ole ostajalle hyväksi.

Halpatuonti EU:n ulkopuolisista maista tulee saada kuriin. Ennen EU-tason päätöksiä asian hillitsemiseksi on tehtävä kansallisia toimia, kuten vaikkapa postitoimijoiden keräämä Kiina-lähetysten käsittelymaksu Ruotsin ja Romanian malliin, ja esimerkkinä vielä, että Ranskassa voidaan rajoittaa mainontaa ja sulkea verkkosivuja. Tässä muutamia esimerkkejä. Kiinan halpakaupoista tilaaminen luo suurta kilpailuvääristymää ja vaikuttaa negatiivisesti eurooppalaisten yritysten liiketoimintaympäristöihin.

Arvoisa puhemies! Todistetuksi näiden yritysten tuotteiden valmistajien työolot ovat erittäin huonot ja palkka lähes olematon. Halpa hinta ei saa olla seurausta työntekijöiden kurjista oloista. Olen keskustellut useiden ihmisten kanssa tästä ongelmasta, ja tietoisuutta kyllä tuntuu olevan, mutta onko kyse enemmänkin välinpitämättömyydestä?

Toivon kaikkien kuluttajien pysähtyvän hetkeksi miettimään tämän kansalaisaloitteen merkitystä. Tämä kansalaisaloite on siis oikealla asialla, ja meidän tulee löytää keinoja niin sanotun krääsätalouden kuriin saamiseksi kotimaisten yritysten ja kuluttajien suojelemisen vuoksi.

Kiitos aloitteen tekijöille.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kivelä.

19.16 Mai Kivelä vas: Arvoisa puhemies! Tämä kansalaisaloite krääsätalouden hillitsemiseksi on erittäin tärkeä. Kiinasta EU:hun, mukaan lukien Suomeen, tilattujen pienten lähetysten määrä on viime vuosina räjähtänyt käsiin. Viime vuonna Suomeen tilattiin Tullin mukaan lähes 28 miljoonaa alle 150 euron arvoista lähetystä Kiinasta. Tänä vuonna tuon luvun arvioidaan kasvavan lähes 50 miljoonaan.

Pakettimäärän hurja kasvu johtuu kiinalaisten halpatavaraverkkokauppojen suosion kasvusta. Nämä kiinalaiset verkkokauppa-alustat harjoittavat aggressiivista ja täysin epäeettistä somemarkkinointia tavoittaakseen kuluttajia ja vaikuttaakseen heihin. Tämä markkinointi ei noudata mitään pelisääntöjä, eikä nykyinen lainsäädäntömme mahdollista siihen puuttumista. Seurauksena kuluttajia johdetaan harhaan, heidän ostopäätöksiään manipuloidaan ja heidän oikeuksiaan rikotaan.

Halpatavarakauppojen toiminta on ongelmallista paitsi kuluttajaturvallisuuden ja kuluttajien oikeuksien näkökulmasta myös suomalaisen elinkeinoelämän näkökulmasta. Tilanne on ajanut monet suomalaiset yritykset taloudelliseen ahdinkoon. Syynä on täysin epäreilu ja vinoutunut kilpailutilanne, jossa vastuullisuudella ja laadulla kilpailevat yritykset häviävät ja aggressiivista hintakilpailua harjoittavat, huonolaatuista ja usein vaarallistakin kertakäyttötavaraa myyvät yritykset voittavat. Vaikutukset näkyvät tavallisten suomalaisten työntekijöiden arjessa ja Suomen jo nyt surkeassa talous- ja työllisyystilanteessa. Kaupan liitto on laskenut, että jos kiinalaisista halpatavaraverkkokaupoista tehty ostokset olisi tehty kotimaisista kaupoista, verokertymä olisi voinut olla jopa yli 300 miljoonaa euroa.

Kaikille pitäisi olla myös itsestäänselvää, että tilanne on täysin kestämaton ympäristön näkökulmasta. Halpatavaran kulutuksen määrä ja mittakaava on niin suuri, että sitä on jopa vaikea hahmottaa — EU:n mittakaavassa puhutaan useista miljardeista paketeista vuodessa. Tämä tuottaa valtavia päästöjä ja tarkoittaa suunnatonta luonnonvarojen kulutusta. On selvää, että maapallon kantokyky ei tällaista kestä.

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

Arvoisa puhemies! Halpatavarakaupan räjähdysmäinen kasvu on ilmiö, joka aiheuttaa useita ongelmia ja myötävaikuttaa niihin samanaikaisesti. Nykylainsäädäntömme ei ole varautunut tällaiseen tilanteeseen, ja nyt meidän tulee ottaa nopeasti askelia kuluttajien, vastuullisen elinkeinoelämän ja ympäristön suojelemiseksi.

Mainonta on tietenkin liiketoiminnan ytimessä, ja siksi halpatavara-alustojen mainonnan ja markkinoinnin kieltäminen on tärkeä osa ongelmaan puuttumista ennen kuin muutokset EU:n yhteiseen tullipolitiikkaan saadaan astumaan voimaan, eivätkä ne sielläkään puolella ole riittäviä. Haitallisen markkinoinnin rajoittamisestahan on jo ennakkotapauksia maailmalla.

Kulutusta on ohjattava kertakäyttö- ja halpatavarataloudesta kotimaisten, kestävien, vastuullisesti tuotettujen tuotteiden kulutukseen. Suomen ja koko globaalin yhteisön on nyt lyhyessä ajassa siirryttävä hiilineutraaliin kiertotalouteen, ja tämä tulee vaatimaan tiukkaa puuttumista halpatavarakauppaan, ja on myös sanottava, että se vaatii myös puuttumista ylikulutukseen laajemminkin.

Lopuksi myös minä haluan kiittää tämän kansalaisaloitteen tekijöitä ja kaikkia sen allekirjoittajia. On todella hienoa, että tähän tärkeään ja akuuttiin kysymykseen on herätty ja me saamme tämän asian nyt tämän kansalaisaloitteen kautta eduskuntaan. On myös hienoa, että tämän aloitteen tavoitteet ovat selkeästi saaneet laajasti kannatusta eri eduskuntaryhmissä, ja toivonkin, että tämä kannatus ja tuen osoitukset näkyvät sitten myös tämän kansalaisaloitteen käsittelyn myöhemmissä vaiheissa. — Kiitos. [Mikko Polvinen pyytää vastauspuheenvuoroa]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Polvinen, vastauspuheenvuoro.

19.21 Mikko Polvinen erk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitos tästä mahdollisuudesta antaa vastauspuheenvuoro vasemmistoliiton edustajan puheenvuoron jälkeen, koska he pitävät usein pienen ihmisen ja köyhän ihmisen asiaa.

Toistan sen, että tässä on epätoivottu ilmiö. Tässä on epätoivottu markkina. Tämä ilmiö on tullut suomalaisten kotiin. En puolusta tätä epätoivottua ilmiötä, mutta haluan tuoda terveisiä vähävaraisilta. Osalle heistä halpatilastuotteissa on ollut ainut mahdollisuus yleensäkin saada kulutustavaraa, riskillä mutta kuitenkin. Kaikilla ei ole ollut varaa ostaa paikallista. Kyse ei ole ollut halusta valita vaan pakosta valita. Lapsiperheissä voi olla nuorten ja lasten kesken kilpailua siitä, kellä on ja mitäkin, ja valitettavasti tämä ilmiö on tavallaan demokratisoinut ja tuonut kuluttajatuotteisiin niitä mahdollisuuksia, joita muutoin suomalaisilta markkinoilta ei olisi ollut. Toivoisin tämän aloitteen hengessä, että kävisi niin, että tarkasteltaisiin toimitusketjuja ja luotaisiin sellaisia markkinoita Eurooppaan, joissa saadaan turvallista tuotetta täällä tuotettuna kilpailemaan näiden kiinalaisten halpatuonti-tuotteiden kanssa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Otetaan tässä vaiheessa lyhyt keskustelu, koska täällä tuli monia puheenvuoropyyntöjä ja meillä on rajattu aika nyt tässä vaiheessa tämän asian käsittelyyn. Elikkä pyydän niitä, jotka haluavat käyttää vastauspuheenvuoron, painamaan V-painiketta ja nousemaan seisomaan. — Edustaja Kalli.

19.22 Eeva Kalli kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä aloite on valtavan tärkeä, ja kiitän todellakin tämän aloitteen tekijöitä.

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

Tässä aloitteessahan siis vaaditaan toimia ultrapikamuodin ja krääsäkaupan suitsimiseen esimerkiksi verotuksen keinoin ja kieltämällä niiden mainonta. Tarve tälle on todellakin akuutti, ja tämä tilannehan on mennyt koko ajan vain vaikeammaksi ja vaikeammaksi. Tähän linkittyy siis useanlaisia ongelmia. Tähän liittyy työpaikkojen ja verotulojen vähenemistä, jopa yritysten konkurssia ja ajautumista vaikeuksiin, pääkonttoreiden siirtymistä pois Suomesta, monenlaisia haittoja alihankintaketjuille, jopa vaaratilanteita, siis todellakin terveyttä ja henkeä uhkaavia vaaratilanteita ja terveysongelmia tähän puutteelliseen tuoteturvallisuuteen liittyen. Nämä kyllä koskettavat laajasti meitä kaikkia suomalaisia, ja siksi toivon, että me voisimme nyt hyvässä yhteishengessä, laajasti yli puoluerajojen, viedä näitä asioita eteenpäin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Tynkkynen.

19.24 Oras Tynkkynen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Polvinen edellä puhui vähävaraisista ihmisistä ja heidän tarpeestaan saada myös hankittua erilaisia tavaroita. Itse ajattelen kuitenkin niin, että myös tämän maan pienituloisilla on oikeus hankkia tavaransa ilman pelkoa huijauksesta tai allergisesta reaktiosta tai tulipalon syttymisestä, jotka kaikki ovat riskejä, joita liittyvät kiinalaiseen krääsäkauppaan. Ymmärän, edustaja Polvinen, että te ette enää edusta täällä hallituspuolueen eduskuntaryhmää, mutta vielä vähän aikaa sitten niin teitte, ja te olitte silloin hyväksymässä kaikkia niitä mitavia sosiaaliturvaleikkauksia, jotka ovat muun muassa sysänneet tässä maassa lapsiperheköyhyysen 31 000 lasta ja heikentäneet monen pienituloisen ihmisen asemaa. Jos kannetaan huolta pienituloisista, vähävaraista ihmisistä, niin kuin itse kannan ja me vihreissä kannamme, niin silloin tärkeintä on sosiaalipolitiikan keinoin, työllistämisen keinoin, talouden vahvistamisen keinoin mahdollistaa se, että kaikilla on varaa tehdä tarvittavat hankinnat.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Päivärinta.

19.25 Susanne Päivärinta kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Myös itse haluan kiittää lämpimästi Krääsätalous kuriin -kansalaisaloitteen tekijöitä.

Siis tämä niin sanottu temutushan on suorastaan räjäyttänyt vuodessa pakettirallin. Suomeen tuli EU:n ulkopuolelta viime vuonna yli 28 miljoonaa pakettia, kun vuotta aiemmin määrä oli 3,6 miljoonaa lähetystä. Tämä ei ole enää mikään kasvu, vaan tämä on todella krääsätsunami, jonka alkuperä on noin 98-prosenttisesti Kiinasta. Me puhumme krääsästä, jonka turvallisuudesta ei ole mitään takeita, jonka ympäristöjalanjälki on valtava ja joka on tuotettu olosuhteissa, joihin yhdelläkään suomalaisella kuluttajalla ei ole näkyvyyttä. Näitten kiinalaisverkkokauppojen välittämiä tuotteita ei ole valmistettu samojen turvallisuus-, terveys-, ympäristö- ja energiatehokkuusvaatimusten mukaan kuin Euroopassa toimivien yritysten tuotteilta vaaditaan. Tätä ei voi enää katsoa sivusta, eikä hallitus niin tule tekemään. Eikä tämä ole pelkästään talouskysymys. Erityisesti meidän on suojeltava meidän lapsia ja nuoria, jotka ovat tämän krääsätalouden etulinjassa, ja heille tätä krääsää suunnataan. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Furuholm.

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

19.26 Timo Furuholm vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vastaan myös edustaja Polviselle, että itse ainakin pyrin pienituloisten ostovoimaa tässä yhteiskunnassa parantamaan muilla keinoilla kuin mahdollistamalla kestävämpään pakettirallin Kiinasta. Itse asiassa tätä samaa olemme toivoneet hallitukselta pitkin tätä kautta, mutta suunta on ollut päinvastainen. Eli ei ole ihme, että moni on siinä tilanteessa, että joutuu sitten etsimään sen halvimman mahdollisen vaihtoehdon, joka ei tosissaan ole kestävin.

Mutta tosissaan on täysin kestävämpiä, että vuodessa tulee 50 miljoonaa yksittäistä pakettia Kiinasta. Knoppitietona, että pelkkiä lakkeja tilataan 2,2 miljoonan paketin verran. On meidän poliitikkojen tehtävä tietenkin puuttua tähän. Tässä pitää toimia EU-kontekstissa. Kuten edustaja Kivelä mainitsi, tulliuudistus on välttämätön, mutta kuten tämän hienon aloitteen tekijät ja allekirjoittajat vaativat, myös kansallisesti on etsittävä mahdollisimman paljon keinoja, että tämä kestävämpi ralli saadaan päätökseen. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Pitko.

19.27 Jenni Pitko vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tosi hienoa, että tämä kysymys saa kannatusta laajasti. Me todellakin tarvitsemme konkreettisia keinoja suitsia tätä, sanoisin, jopa järkyttävää ilmiötä: 50 miljoonaa pikkupakettia Suomeen pääosin Kiinasta tänä vuonna, tuotteita verkkoalustoilta, joilla ei ole vastuuta ympäristövaikutuksista, vastuuta terveysvaikutuksista, mitkä kohdistuvat ihmisiin, ei vastuuta siitä, että nämä tuotteet kestäisivät tai olisivat edes sitä, mitä on luvattu myydä, eikä vastuuta turvallisuudesta. Tämä on merkittävä turvallisuusriski, mutta se myös vääristää epäreilulla tavalla kilpailua, sillä EU:n alueella toimivat verkkokaupat, maahantuojat ja tuottajat joutuvat toimimaan ja tietenkin myös yleensä haluavat toimia vastuullisesti noudattaen näitä yhteisiä pelisääntöjä. On aivan välttämätöntä, että me ulotamme näiden pelisääntöjen noudattamisen myös ulkomaisille verkkoalustoille. Tarvitaan konkreettisia toimia, ja tässä kansalaisaloitteessa on esitetty muutama, ja niihin kannattaa tarttua.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ingo.

19.29 Christoffer Ingo r (vastauspuheenvuoro): Ärade fru talman! Antalet paket som kommer från EU har mångdubblats på några år, och i år förväntas upp till 50 miljoner paket anlända. Vi pratar om billiga varor, kläder, elektronik från Kina.

Då det kommer till batteriindustrin behöver vi Kina, men då det kommer till billigt strunt som produceras på sådana sätt som aldrig skulle ha klarat av europeiska standarder, klarar vi oss faktiskt utan. Vi har helt enkelt inte råd att tillåta orättvis konkurrens på orättvisa villkor. Företag som Wish, Temu och Shein tar inget ansvar i Europa och betalar ingen skatt till Finland.

Arvoisa puhemies! Suomalainen design on maailmallaakin tunnettu. Meidän yrityksemme käyttävät valtavasti resursseja tuotekehitykseen, ja on valtion tehtävä suojata omaa muotoilumme. Temun kaltaiset toimijat käyttävät erittäin aggressiivista markkinointia vetääkseen puoleensa kuluttajia, tarjoavat kestävämpiä tuotteita pilkkahintaan ja rikkovat immateriaalisia oikeuksia päivästä toiseen. Kannatan tämän kansalaisaloitteen ideaa krääsäkaupan rajoittamisesta ja toivon sen arvokasta käsittelyä täällä eduskunnassa.

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Sillanpää.

19.30 **Pia Sillanpää ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun puhumme näistä kiinakaupoista, puhumme yleensä halvoista vaatteista, meikeistä tai tavaroista, mutta kyse ei ole enää edes harmittomasta krääsästä, mitä nuoriso tilaa kotiin muutamilla euroilla.

Viime viikolla saimme järkyttävän esimerkin, kun Shein-verkkokaupan valikoimasta löytyi lapsenkasvoisia ja lapsenvartaloisia seksinukkeja. Sen lisäksi myynnissä on ollut myös aseita, kuten nyrkkirautoja. Näitä voi siis kuka tahansa tilata netistä, eikä meillä ole mitään mahdollisuuksia valvoa tätä toimintaa tällä hetkellä.

Meidän on pakko löytää ratkaisuja tähän, oli se sitten verotuksen, tullimaksujen tai muiden toimien kautta. Ei voida enää jatkaa tilanteessa, jossa kuka tahansa voi klikkauksen päästä ostaa laitonta tai moraalisesti täysin kestäväntöntä tavaraa. Suomalaisen kuluttajan ja ennen kaikkea lasten suojeleminen on meidän vastuullamme. Siksi tarvitsemme toimia nyt eikä sitten, kun näiden ostosten myötä tapahtuu jotain vakavaa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kemppi.

19.31 **Hilkka Kemppi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitän erittäin lämpimästi tämän kansalaisaloitteen laatijoita ja allekirjoittaneita, nimittäin vihdoin saamme krääsäasiat eduskunnan suuren salin keskusteluun.

Krääsäkauppa on todellakin laitettava kuriin. Se on riski terveydelle, turvallisuudelle ja taloudelle, sillä se vääristää myös kilpailua rajulla tavalla. Tänä vuonna Tulli arvioi, että 50 miljoonaa pakettia tulee Suomeen. Näiden pakettien keskihinta on vain piirun verran yli viisi euroa. Sen kaltaista on krääsäralli, ja me siedämme sitä, olemme sietäneet sitä jo aivan liian pitkään. Se on riski meidän lapsille ja meille suomalaisille.

Tulli arvioi karusti, että Kiinasta virtaavan verkkokauppalähetysten määrä ei ole enää hallussa, mutta rohkenen kuitenkin kannustaa meitä siihen, että me voimme laittaa sen haltuun. On ratkaisuja, kuten tuoteturvallisuuden noudattamisen valvonta, alustojen vastuun korostaminen tai esimerkiksi etäkaupan tullittomuudesta luopuminen, tai sitten voisimme etsiä eurooppalaisia vaihtoehtoja, jotta yhdessä puutumme tähän ongelmaan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mikkonen Krista.

19.32 **Krista Mikkonen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä krääsäkauppa on esimerkki siitä, kuinka halpa maksaa kalliisti. Se maksaa kalliisti meidän yhteiskunnalle, me menetetään valtavasti verotuloja, meidän omat yritykset eivät pärjää, se maksaa valtavan kalliisti tälle maapallolle, globaalisti tulee aivan turhaa luonnonvarojen kulu-tusta, ja se maksaa kalliisti myös yksilölle, sillä vaikka ihmiset kuvittelevat, että he tilaavat sitä samaa tavaraa edullisesti sieltä Kiinasta, mitä he ostaisivat Suomessa, niin todellisuudessa se ei ole samaa tavaraa.

Pohjoismaiden ministerineuvosto teki selvityksen, missä todettiin, että 70 prosenttia näistä tilauksista ei täytä tuoteturvallisuusvaatimuksia. Ne ovat riski ihmisen terveydelle, siellä on vaarallisia aineita, siellä ei ole sähkölaitteiden tuoteturvallisuus kunnossa, ne ovat sytyttäneet tulipaloja. Ne ovat todellakin aivan toista tavaraa, ne ovat sitä krääsää.

Minusta on tosi hienoa ollut kuulla, miten hyvin yksimielisesti tässä salissa on nähty se tarve, että meidän täytyy rajoittaa tätä pakettirallia, tätä krääsärallia. Siihen onneksi on kei-

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

noja, niihin täytyy nyt tarttua, ja meidän pitää tehdä tämä Suomea myös itse eikä odotella EU:n päätöksiä myöhemmin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rintamäki.

19.34 Anne Rintamäki ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kannatan lämpimästi tätä kansalaisaloitteen tavoitetta rajoittaa ultrapikamuodin ja krääsäkaupan mainontaakin. Lisäksi verotukselliset keinot, kuten pakettikohtainen tullimaksu tai ympäristöperusteinen lisämaksu, ovat kyllä harkinnan arvoisia. On aika palauttaa reiluus ja vastuu markkinoille.

Tämä ei ole vain taloudellinen kysymys. Tämä on kulttuurinen ja arvopohjainen kysymys, haluammeko yhteiskunnan, jossa kertakäyttöisyys ja halpa tuotanto ohittavat laadun, kotimaisuuden ja vastuullisuuden.

Tyttäreni oli pari vuotta takaperin tilannut jotakin Kiinasta. Laatikko oli ilmestynyt eteeseen. Vein sen oitis ulos pakkaseen, ja siellä sitä pidettiin vuorokauden verran. Ajattelin, että kaikki kissiä pienemmät kurkoset kuolevat paketin sisältä.

Myös perikuntani on sittemmin viisastunut, ja nyt voidaan jo sanoa yhdessä, että ei kiitos krääsätaloudelle, kyllä kiitos suomalaiselle työlle ja yrittäjyydelle.

Kiitän kansalaisaloitteen tekijöitä, ja toivon, että tämä keskustelu johtaa johonkin. Mahdolliset jatkotoimenpiteet ovat todellakin tarpeellisia. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kosonen.

19.35 Hanna Kosonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minäkin kiitän Krääsätalous kuriin -kansalaisaloitteen tekijöitä. Erinomainen aloite, ja hieno nähdä todella, että täällä eduskunnassa tämä on meidän yhteinen asiamme.

Tässä mainonta on laitettava heti kuriin, se on ihan selvä asia, mutta toivomme todella keskustassa myös, että tässä otetaan myös nämä verotukselliset keinot mahdollisimman nopeasti käyttöön, vaikka EU:ssakin on tulossa nyt tämä käsittelymaksu ja tullivapaus poistuu alle 150 euron tuotteilta.

On monia syitä. Täällä on näitä jo lueteltu, mutta minä jatkan tätä luettelemista. Eli tässä on kysymys suomalaisten yritysten kilpailukyvyistä, elinvoimasta ja siitä, että täällä hetkellä kilpailu on erittäin epäreilua. Samat säännöt pitää olla kaikilla. Sitten yleensä ympäristötuho, luonnonvarojen tuhlaaminen — sitähän tämä krääsäkauppa on. Ja kuten täällä todettu, myrkyllisyys näissä tuotteissa. Terveys pitää olla myös välttämättömyys, ihan mistä tahansa me näitä tuotteita tilaamme. Samat säännöt siis pitää olla kaikille.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Elo.

19.36 Tiina Elo vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan myös alkuun kiittää tämän kansalaisaloitteen tekijöitä ja kaikkia allekirjoittajia krääsäkauppaongelman nostamisesta tänne eduskunnan käsittelyyn.

Tämä tilanne, jossa me olemme, on kestävätkö. Samaan aikaan, kun meidän pitäisi nyt kaikin keinoin ponnistella luonnonvarojen kulutuksen vähentämiseksi ja kiertotalouden edistämiseksi, meillä on käsissä tällainen räjähtänyt pakettiralli kiinalaisista verkkokaupoista, joka tuo tänne laadutonta ja kierrätyskelvotonta tavaraa hirvittäviä määriä.

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

Kuten täällä on useampi edustaja todennut, niin nämä krääsäverkkokaupat saavat todella epäilemättä kilpailuetua sillä, että ne eivät noudata mitään tuoteturvallisuuteen, tuottajavastuuseen, kuluttajansuojaan tai tietosuojaan liittyviä eurooppalaisia vaatimuksia, eivät myöskään kunnioita immateriaalioikeuksia. Tämä on tosi iso ongelma vastuullisille yrityksille täällä Suomessa.

Meillä tosiaan on monenlaisia keinoja, joilla tätä krääsätaloutta ja krääsäkauppaa voidaan hillitä, ja todella toivon nyt koko eduskunnalta rohkeutta siihen, että näitä keinoja pikaisesti otetaan käyttöön.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kivelä.

19.37 Mai Kivelä vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Debatti alkoi sillä, että peräänkuulutettiin sitä, että vasemmistoliitto puolustaa pienituloisia. Näinhän se juuri on, mutta siihen kuuluu muutama näkökulma, joista ensimmäinen on se, että me ajatellaan, että myös pienituloisilla, köyhillä ihmisillä on oikeus terveellisiin ja turvallisiin tuotteisiin ja on oikeus olla tulematta huijatuksi mainonnan kautta ja näin pois päin. Sen lisäksi on myös globaali näkökulma. Me tiedämme, että ekologinen kriisi on mitä suurimmassa määrin ihmisoikeusloukkaus ja ongelma ja tappaa köyhiä ihmisiä ympäri Maan, jolloin myös tämä ekologinen näkökulma palautuu myös pienituloisten ihmisten puolustamiseen. Sen lisäksi me olemme työntekijöiden puolue ja puolustamme sitä, että työpaikat pysyvät yrityksissä, jotka toimivat täällä vastuullisesti. Eli näitä kaikkiahan tämä aloite myös edistää, eli tämän ei myöskään tarvitse olla pelkästään vasemmistoliiton asia vaan laajasti meidän kaikkien asia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Holopainen.

19.39 Hanna Holopainen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Halpatuotanto, lyhytikäiset tavarat ja kiinalaisten verkkokauppojen villi toiminta huolestuttavat laajasti, niin kuin täältä keskustelustakin huomaamme.

Kiitos kansalaisaloitteen tekijöille ja allekirjoittajille. Epäilen, että läheskään kaikki krääsän tilaajat eivät tiedosta riskejä, ja siksikin tällainen laaja ja avoin keskustelu on tärkeää. Kuluttajan on hyvä muistaa, että EU:n kuluttajansuoja ei toteudu ulkomaisista verkkokaupoista ostetuissa tuotteissa. Tuotteet voivat olla viallisia, vaarallisia ja ilman käyttöohjeita. On ilmennyt, että näistä tuotteista, joita Suomeen tulee, suuri osa ei täytä EU:n tuoteturvallisuusvaatimuksia ja osa sisältää jopa kiellettyjä aineita tai vaarallisia esineitä. Tullin tarkastukset, jotka tämän ovat osoittaneet, kattavat kuitenkin vain murto-osan meille saapuvista paketeista, ja kotitalouksissa on siis tälläkin hetkellä näitä tuotteita.

On aika laittaa krääsätalous kuriin ja puolustaa myöskin suomalaista laatua, kuluttajaa ja yrittäjyyttä. Täällä on tullut monissa puheenvuoroissa näitä ratkaisuehdotuksia. Tarvitaan sekä yhteistä EU-tason säätelyä että kansallisia toimia, tiukempaa valvontaa muun muassa. [Puhemies koputtaa] On myös ehdotettu, että veloitettaisiin tuomaan tavarat ensin EU-varastoihin eikä suoraan kuluttajalle, [Puhemies koputtaa] jotta laatua ja turvallisuutta voitaisiin varmentaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Vielä edustaja Polvinen, ja sen jälkeen menemme puhujalistaan.

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

19.40 Mikko Polvinen erk (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Haluan itsekkin kiittää aloitteen tekijöitä ja aloitteen sisälle kirjattuja hyviä nostoja siitä epätoivotusta ilmiöstä — minkä aikaisemmin mainitsinkin, että kyseessä on todella epätoivotu ilmiö.

En tiedä, mistä oli tilattu se kommentti, että ikään kuin minä olisin ollut tämän temutuksen puolella ja tämän halpakrääsätilauksen puolella. Toin vain esille sen näkökulman, että köyhissä perheissä tämä on ollut tasavertaistavaa, että he ovat saaneet tuotteita omilla riskeillään, ja se on väärin, että ne täytyy sillä tavalla hankkia. Edellisen puheenvuoron lopussa sanoinkin siitä, että olisi hyvä Eurooppaan laatia sellaisia markkinoita ja sellaista tuotantoa, jossa voidaan tuottaa näitä tuotteita niin, että köyhemmilläkin perheillä olisi tulevaisuudessakin varaa. Markkinaa näyttää olevan.

Olen kyllä mielelläni yhteisessä rintamassa tässä, mitä aikaisemmin täällä salissa ja monessa hyvässä puheenvuorossa on nostettu esiin, että tällaisesta ilmiöstä, mikä on käsillä, mikä on syntynyt, pitää kerrassaan päästä eroon turvallisuuden vuoksi, että tästä itätuonnista pitää päästä suomalaisen työn ja eurooppalaisen työn vuoksi eroon. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Elo.

19.41 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Olemme todella täällä tänään tärkeän asian äärellä, ja haluan nyt tässä vaiheessa kiittää kaikkia edustajakollegoita, jotka tämän kansalaisaloitteen puolella ovat. Tilanne on tosiaan se, että tällä hetkellä aivan liian moni suomalainen ja eurooppalainen tilaa lentorahdilla maailman toiselta puolelta tarpeetonta krääsää, joka ei täytä EU:n tuote-, turvallisuus- tai ympäristövaatimuksia ja on jopa käyttökelvoton, hajoaa heti ja on mahdollisesti valmistettu lapsi- ja pakkotyöllä. Tässä tilanteessa ei ole mitään järkeä.

Kuten täällä on todettu, alle 150 euron tilauksia saapui Suomeen viime vuonna yli 75 000 pakettia päivässä. Tänä vuonna vastaava luku on Tullin arvion mukaan 137 000 pakettia päivässä. Nämä ovat jotenkin aivan absurdeja lukuja, ja tällainen pakettiralli on aivan irvokas osoitus meidän kestävämmästä elämäntavasta tällä hetkellä. Temun ja Sheinin kaltaisilla ultrapikamuodin ja krääsän verkkokaupoilla on kuluttaminen tehty helpoksi, halvaksi ja aggressiivisen markkinoinnin ja mainonnan kautta koukuttavaksi. Meitä siis houkutellaan ja manipuloidaan ostamaan tarpeetonta krääsää, vaikka maapallo ei kestä nykyistä kulutustahtia. Nämä ylikulutuksen haitat yleisesti ottaen näkyvät jo konkreettisesti: yhdeksästä planetaarisesta rajasta olemme ylittäneet kuusi, ja seitsemäs on menossa rikki. Meidän on ihmiskuntana kyettävä tekemään valtava kestävyysmurros niin omassa ajattelussamme kuin talouden rakenteissa, ja se ei onnistu ilman kunnianhimoista politiikkaa ja rohkeutta tehdä perustavanlaatuisia muutoksia siihen tapaan, miten me kulutetaan rajallisia luonnonvaroja.

Arvoisa puhemies! Sen lisäksi, että ylikulutus tuhoaa planeettaa, krääsäverkkokaupat aiheuttavat ihmisille vaaraa myös suoremmin. Pistokokeissa on todettu, että iso osa Temun ja vastaavien krääsäverkkokauppojen tuotteista ei täytä EU:n ympäristö-, terveys- ja turvallisuuskriteerejä. Tuotteista, jopa leluista, on löytynyt myös laittomia määriä kiellettyjä ja vaarallisia kemikaaleja, kuten ftalaatteja, klooriparafiineja, lyijyä ja kadmiumia, siis aineita, jotka ovat syöpävaarallisia, vahingoittavat sisäelimiä ja voivat heikentää kognitiivista kehitystä tai lisääntymiskykyä. Näille me altistamme itseämme ja lapsiamme näistä

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

verkkokaupoista tilaamalla. Yksikään viranomainen ei voi valvoa suoraan ulkomailta tilattujen tuotteiden turvallisuutta. Leikitään siis ihmisten terveydellä.

Arvoisa puhemies! Krääsäverkkokaupat eivät myöskään juuri tuo Suomeen verotuloja, saati työllistä suomalaisia. Vuonna 2024 Suomi sai EU:n ulkopuolelta tehdyistä alle 150 euron arvoisista verkko-ostoksista verotuloja hieman alle 30 miljoonaa euroa. Jos edes kolmasosa näistä ostoksista olisi tehty kotimaassa, verokertymä olisi ollut 97 miljoonaa eli yli kolminkertainen. Ja kuten totesin, ongelma on myös se, että nämä krääsäverkkokaupat markkinoivat tuotteita aggressiivisesti. Ne kopioivat surutta tunnettuja brändejä ja muiden suunnittelema tuotteita eivätkä noudata mitään laatustandardeja, eivät myöskään vastaa tuotteidensa jätehuollosta ja kierrätyksestä ja sen kustannuksista. Näistä kaikista syistä ne saavat epäreilua kilpailuetua suhteessa kaikkiin niihin yrityksiin, jotka toimivat vastuullisesti ja noudattavat yhteisiä pelisääntöjä.

On yksiselitteisesti väärin, että krääsäverkkokauppa voi jättää piittaamatta tuoteturvallisuudesta, rikkoo immateriaalioikeuksia ja mainostaa tuotteitaan harhaanjohtavasti ilman, että siihen pystytään kunnolla puuttumaan. Meidän järjestelmässä ja lainsäädännössä on tässä kohtaa selvästi ammottava aukko, joka täytyy nyt pystyä korjaamaan. Sama ongelma on, että tämä krääsä, jota tänne tulee, tukkii meidän kierrätetyn tavaran kaupan kanavat ja vaikeuttaa kiertotalouteen perustuvaa liiketoimintaa. Huonolaatuiset tuotteet eivät kestä uudelleenkäyttöä ja päätyvät nopeasti jätteeksi. Esimerkiksi 87 prosenttia pikamuotiteksiileistä päättyy kaatopaikalle tai polttoon alle vuodessa ostamisesta.

Arvoisa puhemies! Vielä kerran haluan kiittää tämän kansalaisaloitteen tekijöitä ja kaikkia sen allekirjoittajia siitä, että me täällä nyt pääsemme käsittelemään tätä akuuttia ja paljon myös mediassa ollutta ongelmaa. Kannatan lämpimästi tämän aloitteen tavoitteita, ja vihreät ryhmänä ovat tehneet paljon töitä krääsäverkkokaupan ja krääsäkaupan kieltämiseksi. Todella toivon, että hallitukselta löytyy nyt rohkeutta ottaa tämä kysymys vakavasti ja kääntää kaikki kivet tämän haitallisen krääsäverkkokaupan rajoittamiseksi. Keinoja kyllä löytyy, kun on tahtoa.

Vaikka tosiaan tänään saatiin uutisia EU-tasolta, että ollaan poistamassa tullivapaus pieniltä paketeilta, niin kansallisia keinoja ehdottomasti tarvitaan nyt pikaisesti, että saadaan tämä ongelma hallintaan. Siksi toivon, että tämä aloite käsitellään nyt viipymättä mutta huolellisesti täällä eduskunnassa ja päästään sitten toivottavasti se myös hyväksymään.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Furuholm.

19.47 Timo Furuholm vas: Arvoisa rouva puhemies! Haluan itsekkin aloittaa kiitoksilla tämän kansalaisaloitteen tekijöille ja sen allekirjoittaneille. Tämä kansalaisaloite on hyvä demokratiatyökalu, jota meidän pitää hyödyntää, vaikka ei oltaisi aina samaa mieltä sitten sisällöstäkään.

Tuossa kun joku päivä internetin syövereissä olin, niin tuli tällainen mainos, että ostele kuin miljonääri. Kyse on juuri näistä kiinalaisista nettikaupoista, joista me täällä keskustellaan. En tiedä, kuinka moni on ostellut kuin miljonääri, mutta joku sieltä on ostellut, kun tänne tulee Suomeen arviolta 50 miljoonaa pakettia vuodessa ja Euroopan tasolla puhutaan 4,5 miljardista paketista. On aivan selvää, että kun tällainen määrä paketteja Kiinasta lennätetään tänne ja tulleilla ei ole mitään mahdollisuutta niitä tarkastaa, niin se tuoteturvallisuus ei tule toteutumaan Euroopan kontekstissa, ei Suomen kontekstissa. Tietenkin sitten syntyy vielä valtavasti tällaisista ilmastokuormaa, kun näitä paketteja lennätel-

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

lään, ja sitten nämä tuotteet, joiden alkuperästä me emme tiedä, kuormittavat ympäristöä. Siinä on myös tällainen ulottuvuus, että tavallaan näitä tuotteita valuu sitten myyntiin kirpputoreille, markkinoille, eli ne tavallaan altistavat sellaisetkin ihmiset, jotka eivät alun perin ole mitään tilanneet Temusta tai Sheinistä, mitä näitä kauppvoja nyt on.

Täällä on myös se kulma, mikä on noussut tässä hyvässä keskustelussa esiin: suomalaisen työllisyys. On ihan selvää, että kun lähikauppa on siellä Kiinassa ja sieltä saadaan samaa tavaraa, mitä ennen on ostettu Suomesta, niin se vaikuttaa siihen, miten meidän yrityksillä menee ja miten ne kykenevät työllistämään. Tässä on tullut jo valtava määrä hyviä ehdotuksia ja ajatuksia siitä, mitä voidaan tehdä EU-tasolla, mitä voidaan tehdä kotimaan tasolla. Minun mielestäni oleellista on se, kun tämä keskustelukin on ollut nyt näin yhtenäistä, että tämä kansalaisaloite otetaan siellä valiokunnassa tarkkaan käsittelyyn, käydään läpi, yhdessä pohditaan niitä ratkaisuja, jotta tämä asia etenisi. Tätä on nyt jo jonkin aikaa päivitelty, ja se ongelma vain uhkaa kiihtyä.

Tosissaan lisään nyt vielä sen, että ymmärrän sen, että kun tulot ovat tiukoilla ja talous kovilla, niin sitten entisestään halu tilata halpaa muualta kasvaa. Mutta vasemmistoliiton puolesta tietenkin voin vakuuttaa, että meidän tavoite on aina ihmisten ostovoimaa ja taloudellista tilannetta kohentaa muilla keinoilla kuin sillä, että tarvitsee ne ostokset tehdä Kiinasta ja vaikuttaa sitä kautta negatiivisesti myös meidän kotimaiseen talouteen. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ehdimme ottaa vielä yhden puheenvuoron ennen kuin tähän aiheeseen varattu aika tässä vaiheessa päättyy. — Edustaja Rintamäki.

19.50 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies! Suomeen saapuu päivittäin kymmeniätuhansia pikkupaketteja Kiinasta halpaa krääsää, joka kiertää tullimaksut, ohittaa turvallisuusvaatimukset ja saastuttaa ympäristöä.

Kansalaisaloite nostaa esiin tärkeän ongelman: ultrapikamuodin ja krääsäkaupan epäreilun aseman suomalaisilla markkinoilla. Tämä ei ole vain kuluttajansuoja- tai ympäristökysymys, tämä on kansallinen kilpailukyky- ja turvallisuuskysymys. Eilen illalla uutislähetyksessä kerrottiin tästä aiheesta, ja täytyy sanoa, että toivottavasti se avasi silmiä. Meillä on Suomessa yrityksiä, jotka noudattavat lakeja, maksavat veronsa ja kantavat vastuunsa työntekijöistä ja ympäristöstä. Samaan aikaan kiinalaiset verkkokaupat, kuten Temu ja Shein, myyvät tuotteita, jotka ovat usein laadultaan heikkoja, jopa vaarallisia, ja joiden markkinointi perustuu manipulaatioon, tekaistuihin alennuksiin, ostokiireeseen ja pelillistämiseen. Tämä ei ole reilua kilpailua. Tämä on epäterve globalisaation ilmentymä, jossa suomalainen yrittäjä jää jalkoihin.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset ovat jo pitkään varoittaneet siitä, miten EU:n ja kansainvälisen kaupan sääntely jättää suomalaiset yritykset altavastaajiksi. Nyt näemme sen konkreettisesti. Krääsätalous syö kotimaisen kaupan elinvoimaa, vie työpaikkoja ja lisää ympäristökuormaa. On täysin kohtuutonta, että suomalainen yritys joutuu kilpailemaan toimijan kanssa, joka ei noudata samoja pelisääntöjä.

Arvoisa puhemies! Kansalaisaloitteet kertovat meille, mistä ruohonjuuritasolla yhteiskunnassa ollaan huolissaan. Tämä aloite on selkeä viesti siitä, että kansalaiset haluavat reilua kilpailua, vastuullista kuluttamista ja toimivaa suomalaisyritysten toimintaympäristöä.

Lämmin kiitos tämän aloitteen alullepanijoille ja kaikille sen allekirjoittajille. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä täysistunnossa muiden asiakohtien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 19.53.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 20.32.

Puhemies Jussi Halla-aho: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 6 käsittelyä. — Edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

20.32 Oras Tynkkynen vihr: Kiitos, puhemies! Aika harvassa ovat asiat, jotka ovat niin johdonmukaisen pielessä niin monella eri tavalla kuin krääsätalous. Krääsätalous on haitallista ihmisille, ympäristölle ja taloudelle lukuisilla eri tavoilla: terveydelle ja turvallisuudelle, niin kuin aiemmassa keskustelussa hyvin kuultiin, kuluttajien oikeuksille, ympäristölle ja ilmastolle, teollisille ja tekijänoikeuksille, yksityisyydensuojalle, työntekijöiden oikeuksille, verotuloille ja reilulle kilpailulle ja kotimaisten yritysten mahdollisuuksille menestyä. Sen takia krääsätalous pitää saada pikimmiten kuriin, ja sen takia itse kannatan tätä kansalaisaloitetta ja me vihreät koko porukalla tätä kannatamme.

Haluan myös kiittää siitä ihailtavasta yksimielisyydestä, jolla edeltävässä keskustelussa eduskunta tämän kansalaisaloitteen otti vastaan. Me kuulumme erinomaisia puheenvuoroja muun muassa edustajilta Sillanpää, Päivärinta, Kemppi, Kivelä, Elo, Viitala, Ingo ja monilta muilta. Tämä antaa meille hyvän pohjan käsitellä kansalaisaloitetta valiokunnassa.

Krääsäkauppaa perustellaan välillä myös sillä, että se antaa mahdollisuuden pienituloisille ihmisille tehdä välttämättömiä hankintoja. Vaikka olen ilman muuta samaa mieltä siitä, että pienituloisten asemaa pitää parantaa ja pitää varmistaa se, että myös pienituloisilla ihmisillä tässä maassa on mahdollisuus tehdä ne tarvittavat hankinnat, niin pidän krääsäkauppaa siihen huonoimpana mahdollisena ratkaisuyrityksenä monestakin syystä.

Ensinnäkin iso osa krääsästä menee nykyisellään ihan muille kuin kaikkein pienituloisimmille — krääsää hankitaan paljon myös sellaisille ihmisille, sellaisiin koteihin, joissa kyllä olisi varaa tehdä vastuullisempia valintoja — ja krääsäkaupoista myös hankitaan tilastojen perusteella paljon aivan muita kuin välttämättömiä tai edes kauhean hyödyllisiä tarvikkeita.

Mutta krääsäkaupan heikkous pienituloisten ystävänä on vielä ehkä pykälää perustavanlaatuisempikin asia ainakin kahdessa suhteessa.

Ensinnäkin krääsäkauppa on vain yksinkertaisesti äärettömän huonoa sosiaalipolitiikkaa. Itse ajattelen niin, että pienituloisten asemaa tässä yhteiskunnassa pitää parantaa, mutta siihen meillä ovat sosiaalipolitiikan, veropolitiikan ja muun muassa työllisyyspolitiikan keinot paljon parempia ja tehokkaampia ja paremmin kohdentuvia.

Toiseksi, niin kuin tuossa edeltävässä debatissakin mainitsin, ajattelen myös, että myös pienituloisilla pitää olla oikeus tehdä hankintansa ilman pelkoa ja riskiä siitä, että se hankittu tuote aiheuttaa vaikka allergisen reaktion tai jonkun terveystuon tai että se perustuu täysin huijaukseen ja pienituloinen menettää ne vähäisetkin rahansa, kun ei saa sitä, mitä on yrittänyt tilata, tai vaikka pahimmassa kuviteltavissa olevassa tapauksessa menettää talonsa, koska turvaton tuote sytyttää tulipalon.

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

Pienituloisilla ihmisillä pitää olla lain tarjoama suojaa kaikilta niiltä krääsäkaupan haitoilta ja riskeiltä, joita siihen nykyisellään liittyy.

Keskustelussa jo edellä sivuttiin hyvin monia erilaisia keinoja, joita sekä Suomella kansallisesti että EU:lla on tартtua tähän krääsäkaupan muodostamaan ongelmaan. Kansalaisaloitteessa puhutaan niistä kahdesta eli mainonnan kiellosta ja verotuksen soveltamisesta. Niitä kannattaa ilman muuta soveltaa, mutta paljon muuta voidaan ja paljon muuta pitää tehdä. EU-tasolla aiemmin mainittu tullivapauden poisto on kiireellinen toimenpide. Valitettavasti tällä hetkellä komission suunnitelmat ovat hyvin verkkaisia, ja tästä tullivapauden poistosta voitaisiin saada apu vasta useamman vuoden päästä. Meillä ei ole varaa antaa krääsäkaupan tulvan pyyhkiä kotimaisten yrittäjien yli enää useiden vuosien ajan. EU:n olisi mahdollista edellyttää krääsäkaupan alustoilta suurempaa vastuuta niillä myytävistä tuotteista, ja jos näin toimittaisiin, niin varmasti myös nämä alustat joutuisivat miettimään kahdesti, mitä kaikkea siellä oikein myydään. On esitetty myös ajatus siitä, että näiltä krääsäkaupan alustoilta edellytettäisiin välivarastoja, jotka olisi sijoitettu EU-maihin. Sekin taisi näitä kilpailun punnuksia nykyisestä.

Kansallisesti avainasemassa ovat meidän viranomaisten voimavarat. Viranomaisilla sinänsä on toimivaltaa nykyiselläänkin puuttua moniin krääsäkaupan ongelmiin, mutta voimavarat eivät riitä vaikkapa tehdä tarkastuksia näihin tuhansiin ja jopa miljooniin pikkupaketteihin, joita rajojen yli meille vyöryy.

Puhemies! Haluaisin loppuun vielä nostaa muutaman ajankohtaisen, ikään kuin krääsäkaupan suitsimisen rinnalla tarvittavan toimenpiteen, joilla voimme ottaa askelia kohti kiertotaloutta. Yksi on parhaillaan nimiä keräävä kansalaisaloite korjauspalveluiden arvonalisäveron alentamisesta. Toivon, että se saadaan myös tänne eduskunnan käsittelyyn aikanaan. Toinen on ajatus siitä, että käytettyjen tuotteiden kaupassa pitäisi luopua arvonalisäveron perimisestä moneen kertaan. Siis jos käytetty tuote myydään useaan kertaan, niin joka vaiheessa siihen ei pitäisi enää lisätä uutta arvonalisäveroa sen vanhan päälle. Nämä ovat vain pari esimerkkiä toimenpiteistä, joilla voitaisiin krääsäkaupan torppaamisen ohella ottaa askelia kohti kiertotaloutta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Pitko, olkaa hyvä.

20.39 Jenni Pitko vihr: Arvoisa puhemies! Haluan vielä kiittää aloitteen tekijöitä tämän tarpeellisen aloitteen tuomisesta ja saamisesta tänne eduskunnan täysistuntoon, ja toivon sille myönteistä käsittelyä valiokunnassa.

Törmäsin itse ensimmäistä kertaa isosti kiinalaiseen krääsäkauppaan, kun noin vuosi sitten etsin jouluaskartelua varten huopia ostettavaksi verkkokaupasta ja kaikki ensisijainen sisältö hakukoneessa oli kiinalaisten verkkoalustojen sponsoroituja hakutuloksia — siis kaikki kuvalliset hakutulokset, joita sain tässä hakukoneessa, olivat kiinalaisten verkkokauppojen sponsoroituja askarteluhuopia. Havahduin tässä myös siihen kysymykseen, että ei ollut varmastikaan sattumaa, että ne olivat juuri askartelutuotteita, koska niitähän käyttävät paljon lapset ja nuoret, ja he ovatkin yksi keskeisimmistä kohderyhmistä, joille näitä tuotteita markkinoidaan. En myöskään ihmettele, että näitä tuotteita on päätynyt jopa päiväkoteihin, koska mainonta juuri näiden tuotteiden osalta näyttää olevan erityisen aggressiivista. Se, että näitä kiinakrääsätuotteita päättyy päiväkoteihin, on tietenkin huolestuttavaa, koska näiden tuotteiden kemikaalikuormasta ja turvallisuudesta ei ole takeita ja lapset eivät pysty tekemään itse sitä valintaa, altistuvatko he niille vai eivät.

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

Olen törmännyt kiinalaisten verkkokauppojen mainoksiin myös, kun olen etsinyt tarvikkeita vauvalle. Se oli toinen tilanne, kun törmäsin minulle suunnattuun markkinointiin näiden kiinakauppojen toimesta — monenlaisia vauvatuotteita erittäin edulliseen hintaan. Osa näistä vauvatuotteista myyvistä verkkokaupoista oli myös naamioitu suomalaisiksi verkkokaupoiksi. Piti käyttää aika paljon tutkimustaitoa, jotta pystyi selvittämään, että kyse on kiinalaisesta verkkokaupasta. Moni myös menee tietämättään ostamaan tällaisia tuotteita, missä ei ole takeita turvallisuudesta ja terveellisyydestä. Pidän kyllä erittäin moitittavana sitä, että näitä kauppvoja myös suunnataan erityisesti vauvoille ja lapsiperheille.

Kiinakrääsä uhkaa myös hyvin Suomessakin käyntiin lähtenyt secondhand-markkinnaa, sillä pelko siitä, että tulet vahingossa ostaneeksi tätä kautta kiinakrääsä, voi myös viedä luottamuksen kuluttajilta kirpputoreja ja secondhand-markkinnaa kohtaan. Tätä pidän erityisen harmillisena, koska juurikin kiertotalouteen ja tuotteiden uudelleenkäyttöön meidän pitäisi pystyä panostamaan.

No, tätä kiinakrääsän tilaamista on katsottu pitkään sivusta ja ehkä oletettu, että tämä ilmiö ei kasva näin suureksi. Mutta valitettavasti näyttää siltä, että edes me suomalaiset, jotka olemme aika valveutuneita kuluttajia, emme tunnista tämän kiinakrääsän riskejä. Ja kuten alussa sanoin, niin erityisesti lasten ja nuorten puolesta meidän päättäjien onkin kannettava vastuuta, koska he eivät todellakaan pysty näitä riskejä aina edes tunnistamaan.

Arvoisa puhemies! Tänä päivänä, kun me seuraamme planetaaristen riskirajojen lähestymistä ja jopa jo niiden ylittymistä, ajatus siitä, että maailmalla rahti kuljettaa mantereiden välillä miljoonia, kymmeniä miljoonia, satoja miljoonia pikkupaketteja, joiden sisälön laatu on niin huono, että ne päätyvät nopeasti kaatopaikalle, on kerrassaan karkea. Meidän pitää pystyä vähentämään luonnonvarojen kulutusta — tämä ilmiö on täysin päinvastainen — ja siirtymään kohti kiertotaloutta, jota tämä ilmiö myös vaikeuttaa. Me tarvitsemme vastuulliset pelisäännöt, jotka koskevat kaikkia verkkoalustoja ja maahantuojia.

Arvoisa puhemies! Karkeaa on myös se, mitä tämä ilmiö tekee suomalaiselle verkkokaupalle ja yrittäjyydelle. Viimeisen vuoden aikana olemme kuulleet useiden kotimaisten vastuullisten ja jopa rakastettujen vaatemerkkien ja kauppojen lopettamisesta. Erityisesti suomalaiseen vaateteollisuuteen tämä kiinakrääsä on osunut erityisen kovasti. Suomi menettääkin krääsätalouden myötä jopa satojen miljoonien verotulot, ja tämä tarkoittaa myös menetettyjä työpaikkoja. Tämän työn tekee jatkossa mahdollisesti lapsityöntekijä kiinalaisessa tehtaassa vaarantaen oman terveytensä.

Arvoisa puhemies! Meillä on siis velvollisuus laittaa krääsäkaupalle stoppi ympäristön, kuluttajansuojan ja suomalaisen yrittäjyyden puolesta. Ja kuten täällä on tänään sanottukin, myös pienituloisen oikeudesta luottaa siihen, että ostettu tuote on sitä, mitä myyjä lupaa, ja että se on terveellinen ja turvallinen, on meillä vastuu pitää kiinni. Toivon tälle kansalaisaloitteelle suotuisaa käsittelyä valiokunnassa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rasinkangas poissa, edustaja Päivärinta poissa. — Edustaja Kemppi, olkaa hyvä.

20.45 Hilikka Kemppi kesk: Arvoisa herra puhemies! Krääsäkauppa on, toden totta, lähtenyt lapasesta. Se on tämän ajan ruma ilmiö, jonka todelliset kasvot eivät vielä ole tulleet edes näkyviksi. Me olemme tänään jo keskustelleet salissa siitä, miten Tulli arvioi karusti, ettei Kiinasta virtaavien verkkokauppalähetysten määrä ole enää edes hallittavissa. Meillä

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

ei ole keinoja valvoa, ei puuttua eikä rajoittaa kauppaa, joka vahingoittaa suomalaisia, taloutta, turvallisuutta ja ihmisiä.

Kun katsomme näitä pakettituontien määriä, tänä vuonna Tulli arvioi, että Suomeen tuodaan 50 miljoonaa pakettia pelkästään Kiinasta. Tämä tarkoittaa noin 137 000:ta pakettia päivässä, ja se on pikkuisen vähemmän kuin Kanta-Hämeen asukasluku, että jos Kanta-Hämeessä kaikki tilaavat paketin päivässä vuoden jokaisena päivänä, sellainen on tämä pakettien meri. Ilmiö ei ole mikään pieni, ja se on jo nykyisellään syönyt kotimaista kauppaa. Tällä krääsätuonnin kasvulla on suhde Suomen kaupan hiipumiseen ja tyhjiin liiketiloihin monien kaupunkien ja kylien keskustoissa. Reilut markkinat ovat vähintään, mitä voimme eduskunnassa vaatia, ja siksi tervehdin tätä kansalaisaloitetta erittäin ilolla täällä eduskunnassa. Haluan, että kotimaisilla kaupoilla on reilut kilpailuolosuhteet, ja olen varma, että me pystymme ne myös turvaamaan.

Hyvät ystävät! Yhdysvaltojen Kiinalle asettamien tuontitullien seurauksena on tullut näkyväksi, miten Kiinan ylituotanto ohjautuu yhä kasvavissa määrin Euroopan markkinoille ja Suomeen verkkoalustojen kautta. Tullin kuukausikohtaisten tilastojen valossa tämä uhakuva on totta.

Mistä tämä kilpailuvääristymä sitten muodostuu? No, tietenkin tuoteturvallisuudesta aiheutuvista kustannuksista. Suomalaiset kaupanalan yritykset maksavat 35 prosenttia kalliimpaa hintaa EU-standardit täyttävistä tuotteista sisältäen myös yrityksen omavalvonnan ja ulkopuolisilta ostettavan auditoinnin kustannukset. Toisaalta nämä standardit takaavat sen, että tuotteet eivät syty tuleen tai ole vahingoksi meidän terveydellemme, ja sellaiset standardit pitäisi olla kaikilla tuotteilla, mitkä Suomeen tulevat. Myös kierrätyskustannuksia väistetään. Käytännössä kaikkien, myös EU:n ulkopuolelta tilattujen, tuotteiden jätehuollon ja kierrätyksen kustannukset jäävät Suomessa toimivien yritysten harteille. Hyväksymmekö me tämän? Tuottajavastuun ansiosta me voimme kierrättää meidän käyttämämme tuotteet, kuten paristot, akut, sähkö- ja elektroniikkalaitteet sekä pakkaukset, makсутta. EU:n ulkopuoliset toimijat ovat usein tuottajavastuun vapaamatkustajia, eli ne jättävät nämä rekisteröinnit tekemättä ja hyötykäyttömaksut maksamatta. Tämä vaarantaa myös kiertotalouden ja sitä kautta materiaalikierron. Pahimmillaan näissä tuotteissa on myös sellaisia aineita, jotka estävät kierrätyksen ja materiaalikierron ja sikäli myös vaurioittavat suomalaista ja eurooppalaista kiertotaloutta. Kuluttajansuojaa ei noudateta. Kuluttajaviranomaisten verkosto epäilee esimerkiksi Temun rikkovan kuluttajien laillisia oikeuksia muun muassa valheellisilla tarjouksilla, painostuksella ostamiseen, pakotetulla pelillistämällä, puuttuvilla ja harhaanjohtavilla tiedoilla, väärennetyillä arvosteluilla ja piilotetuilla yhteystiedoilla.

On arvioitu, että esimerkiksi yhden tällaisen alustan kautta Kiina myy noin 300:lta eri alustalta tuotteita Suomeen. On mahdoton valvoa tällaista massaa, ellemme kykene löytämään ratkaisua, jolla voimme systemaattisesti estää krääsän ja halpatavaran tuonnin.

Myös tämä etäkaupan tullittomuus 150 euroon saakka on tullut tiensä päähän. Tulliuudistus on parhaillaan EU-instituutioiden käsiteltävänä, mutta sitä pitäisi kiirehtiä, nimitäin ei voi olla niin, että Suomeen tulee tullivapaita tuotteita ja tällaisia pieniä paketteja lähetetään päivästä toiseen massoittain. Myös meidän postimyyntihinnoittelu on johtanut siihen, että käytännössä Kiinasta on halvempi lähettää tuotteita kotiin kuin oman kunnan keskustasta. Tämä vääristää kilpailua ja on härskiä.

Yhteiskunnalliset vaikutukset ovat suuret. Suomen saama verokertymä EU:n ulkopuolelta tehdyistä alle 150 euron verkko-ostoksista oli viime vuonna 29,4 miljoonaa euroa. Jos

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

nämä ostokset olisivat korvautuneet 100-prosenttisesti Suomesta tehdyillä ostoksilla, niin kotimaahan jäänyt verokertymä olisi ollut 324 miljoonaa euroa eli 11-kertainen. Kun ottaa huomioon sen vaikutukset työllisyyteen ja suomalaisten hyvinvointiin ja toisaalta myös ihmisten tuoteturvallisuuteen, niin sanoisin, että jos me emme nyt kykene puuttumaan halpatuontiin, krääsään ja sen massasaapumiseen Suomeen, niin me olemme pahasti ajasta jäljessä.

Lopuksi ehdotan, että etäkaupan tullittomuudesta luovuttaisiin. Käsitykseni mukaan myös direktiivi mahdollistaisi käsittelymaksujen luomisen, jotka olisivat vähintä, mitä pitäisi nyt tehdä, ja sitten tämä tuoteturvallisuuden noudattaminen pitäisi säätää voimakkaasti alustojen vastuulle. Jos EU-käsittely on hidasta, niin meidän tulisi edetä kansallisin toimin nopeasti. Tarvitsemme myös eurooppalaisia vaihtoehtoja, jotka noudattavat tuoteturvallisuutta ja Euroopan ehtoja, ja siksi tällaisille nettialustoille ja nettikaupalle tulee luoda [Puhemies koputtaa] myös kotimaisia ja eurooppalaisia vaihtoehtoja.

Tervehdin tätä Krääsäätalous kuriin -aloitetta iloisesti [Puhemies koputtaa] ja toivon, että se saa lämpimän vastaanoton myös talousvaliokunnassa eduskunnassa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Sillanpää, olkaa hyvä.

20.53 Pia Sillanpää ps: Arvoisa puhemies! Krääsäätalous kuriin -kansalaisaloite on enemmän kuin ajankohtainen. Aloitteessa esitetään, että hallitus ryhtyisi lainvalmisteluun, jonka tavoitteena olisi kieltää ultrapikamuodin mainonta sekä hillitä krääsäkauppaa esimerkiksi verotuksellisin keinoin.

EU:n ulkopuolelta tilattujen lähetysten määrät Suomeen ovat kasvaneet kahdessa vuodessa 35-kertaisesti. EU-alueelle paketteja tuli viime vuonna yli neljä miljardia, joista Suomeen noin 28 miljoonaa pakettia. 98 prosenttia näistä paketeista oli peräisin Kiinasta. Jokainen meistä on varmasti kuullut Sheinistä ja Temusta, näistä kiinalaisista verkkokaupoista. Nämä kiinalaiset verkkokaupat ovat erityisesti nuorten suosiossa. Tuotteiden mainonta on hyökkäävää, hinnat halpoja, tuotteet eivät välttämättä ole sitä, mitä tuotekuvissa, ja palauttaminen saattaa olla mahdotonta. Tuotteita tilaavat harvoin kuitenkaan tietävät, mitä Kiinasta tulevat tavarat ja vaatteet oikeasti sisältävät. Suurin osa näistä paketeista menee Tullin läpi ilman tarkastusta, ja nähtäväksi jää, mitä paketista loppujen lopuksi löytyikään.

Sen lisäksi, että Kiinasta tilataan erityisen paljon päähineitä ja erilaisia naisten vaatteita, vuonna 2024 kauneudenhoito-, meikki- ja ihonhoitovalmisteiksi merkittyjä paketteja tilattiin Suomeen yli 600 000 kappaletta. Kuka haluaa levittää iholleen tuotteita, joiden alkuperästä tai sisällöstä ei ole mitään takeita? Ilmeisesti aika moni, ainakin tilattujen pakettien määrästä päätellen.

Arvoisa puhemies! Kiinatuotteiden laatu- ja turvallisuuspuutteet eivät ole tuulesta temmattuja. Olemme lukeneet uutisista useita esimerkkejä leluista, repuista ja jopa kondo-meista, jotka sisältävät terveydelle vaarallisia aineita. Kun tällaiset tuotteet päätyvät kuluttajalle, emme tiedä, mitä kaikkea ne voivat aiheuttaa. Allergisten reaktioiden lisäksi on vaarana, että ne aiheuttavat pitkällä aikavälillä seurauksia, joiden kanssa painimme kymmenien vuosien kuluttua. Yhtenä riskinä mainitsen kemikaalit ja hormonihäiriköt — mitä nämä tekevätään nuorten naisten lisääntymisterveydelle ja hedelmällisyydelle, sitä voimme vain arvailla. On myös hyvä pohtia ääneen, minkälaisia lisärasitteita nämä tuotteet aiheuttavat suomalaiselle terveydenhuoltojärjestelmälle, joka on jo nyt paikoin kovilla.

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

Terveydenhuolto ei ole ainoa, mikä pitää ottaa huomioon kiinakaupoista puhuttaessa. Meidän täytyy nähdä myös turvallisuuspuoli. On selvää, ettei krääsäkauppojen tuotteita ole turvallisuustestattu. Kuka vastaa siitä, jos kiinakaupasta ostettu sähkölaite tai akku syttyy palamaan? Kuka vastaa siitä, jos näiden tuotteiden myötä ihmisille aiheutuu vammoja tai pahimmassa tapauksessa menetämme ihmishenkiä? Siinä voi miettiä, kannattiko tilata muutaman euron tuote, kun halvalla sai, vaikka lopputulema voi tulla kalliiksi.

Krääsäkauppojen villi länsi on saanut liian suuren jalansijan markkinoilla. Suomalaiset yritykset, kuten monet vähittäiskauppaketjut, huolehtivat laadunvalvonnasta, tuoteturvallisuudesta sekä veroista. Sen sijaan krääsäkaupat voivat toimia ilman vastaavia velvoitteita. Se luo epäreilun kilpailuasetelman, jossa vastuullisesti toimiva kotimainen yritys on lähtökohtaisesti aina alakynnessä krääsäkauppoihin verrattuna, ja tämän kehityksen jatkuessa siitä kärsivät kotimainen kauppa ja yrittäjä, ympäristö sekä jokainen suomalainen.

Arvoisa puhemies! Mitä tälle asialle voisi tehdä? Kuluttajaliitto on yhdessä muiden pohjoismaisten järjestöjen kanssa esittänyt, että verkkokauppa-alustojen vastuuta on lisättävä koko EU-tasolla. Suurten alustojen tulisi vastata tuotteidensa turvallisuudesta ja kuluttajansuojaa koskevien sääntöjen noudattamisesta, aivan kuten kotimaiset toimijat nyt tekevät. Suomen tulisi tukea tätä linjaa entistä suuremmin Euroopan unionissa. Tiedämme kuitenkin hyvin sen, että EU:ssa suhtautuminen on ollut varovaista. Esimerkiksi kun Yhdysvallat on nostanut tullimaksunsa 100 dollarin tasolle, EU keskustelee kahden euron pikku-paketin lisämaksusta. Tämä kertoo paljon siitä, mikä on todellinen tahtotila puuttua tähän asiaan EU:ssa. Siksi valiokuntakäsittelyssä on tärkeää pohtia, miten voimme kansallisella tasolla vaikuttaa tähän asiaan.

Arvoisa puhemies! Itse kannatan lämpimästi tämän aloitteen tavoitteita. Krääsäkauppa on saavuttanut tällä hetkellä sellaiset mittasuhteet, että sen vaikutukset ulottuvat jo yhteiskunnan jokaiseen tasoon lähtien taloudesta terveyteen.

Meidän on tärkeää miettiä lainsäädännöllisiä keinoja puuttua krääsäkauppatilauksiin, mutta haluan samalla peräänkuuluttaa suomalaisten omaa vastuuta. Vanhempien tulisi puuttua siihen, jos lapset ja nuoret tilaavat krääsäkaupoista, ja täysi-ikäisten tulisi vakavasti miettiä sitä, haluavatko he pahimmassa tapauksessa pilata terveytensä tai aiheuttaa onnettomuuden kiinatuotteiden takia. Kaikkein emme voi puuttua lakimuutoksilla, vaan tarvitsemme yhteistä tahtotilaa asioiden muuttamiseksi yksilötasolta lähtien.

Lopuksi haluan kiittää lämpimästi tämän aloitteen tekijöitä. Kiitos siitä, että olette tuoneet tämän aiheen julkiseen keskusteluun ja että olette omalla työllänne muistuttaneet meitä kaikkia vastuullisesta kuluttamisesta. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Asell, olkaa hyvä.

20.58 Marko Asell sd: Kiitos. Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on kansalaisaloite Krääsä-talous kuriin. Kiitos jo tässä vaiheessa aloitteen tekijöille. Aloite on saanut poikkeuksellisen laajan ja perustellun tuen suomalaisilta. Aloite Krääsä-talous kuriin ei ole vain yksittäinen vetoamus verkkokaupan rajoittamisesta. Se on hyvä kannanotto siihen, millaista tulevaisuutta me haluamme rakentaa: kestävä, oikeudenmukaista ja kotimaista työtä arvostavaa.

Tiedämme, että ultra-, pikamuoti- ja halpatavarakauppa ovat vieneet kertakäyttökulutuksen kestäättömyyden aivan uudelle tasolle. Verkkokauppajätit, kuten Temu, Shein ja Wish, myyvät tuotteita, jotka usein eivät täytä edes EU:n turvallisuusvaatimuksia. Ne ohit-

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

tavat reilun kilpailun säännöt, maksavat minimaalisesti veroja ja aiheuttavat samalla valtavaa painetta suomalaisille yrityksille, jotka noudattavat lakeja, maksavat verot ja työllistävät täällä Suomessa. Kaupan liiton arvioiden mukaan niin sanotun kiinakrääsän tuonnista kertyy veroja alle 30 miljoonaa euroa. Jos samat ostokset tehtäisiin Suomessa, verotuloja kertyisi jopa yli 300 miljoonaa. Tämä on valtava menetys yhteiskunnallemme, rahaa, joka voitaisiin käyttää koulutukseen, hoivaan ja ympäristötoimiin.

Arvoisa puhemies! Krääsäkauppa on tietysti ja isosti myös ympäristökysymys. Pika-muodin globaali tuotanto synnyttää vuosittain lähes sata miljoonaa tonnia tekstiilijätteitä, jotka päätyvät usein globaaliin etelään köyhien maiden jätevuoriksi. Se on ympäristön kannalta kestävämpiä ja moraalisesti kestävämpiä. Samaan aikaan alle 150 euron arvoisten tullittomien lähetysten määrä EU:n ulkopuolelta on monikymmenkertaistunut muutamassa vuodessa. Tämä on suora tulonsiirto vastuuttomasta tuotannosta hyötyville yrityksille ja kustannus niille, jotka yrittävät toimia vastuullisesti.

Tämä on siis hyvä kansalaisaloite, joka ei vastusta kauppaa vaan puolustaa reilua kauppaa. Aloite ei vastusta kuluttamista vaan kannustaa kestävästi kuluttamiseen. Meidän on luotava säännöt, jotka tekevät kestävästä valinnoista helpompia ja vastuuttomista valinnoista kalliimpia. Siksi tulisi rajoittaa vastuuttomien verkkokauppojen mainontaa, uudistaa tullisääntöjä, jotka nyt antavat epäreilun kilpailuedun EU:n ulkopuolisille toimijoille, tulisi laskea kierrätettyjen tuotteiden ja korjauspalveluiden verotusta sekä vaatia yritysvas-tuulainsäädäntöä, joka ulottuu myös kansainvälisiin verkkokauppoihin. Suomi voi olla tässä edelläkävijä, aivan kuten olemme olleet ympäristölainsäädännössä ja koulutuksessa. Me voimme näyttää, että vastuullinen markkinatalous on mahdollista.

Arvoisa puhemies! Emme voi jatkaa näin. Emme voi sulkea silmiämme siltä, että kerta-käyttöinen kulutuskulttuuri syö paitsi luonnonvarojamme myös kotimaisia työpaikkoja ja kuluttajien turvallisuutta. Hallituksen tulisikin säätää lait, jotka tekevät markkinoista reilut ympäristölle, työntekijöille ja suomalaisille yrityksille.

Siksi tuen lämpimästi kansalaisaloitetta Krääsätalous kuriin ja toivon, että tämä sali, eduskunta ja valiokunta ja hallitus ottavat aloitteen vakavasti, ei vain iskulauseena vaan konkreettisina askeleina kohti vastuullisempaa tulevaisuutta. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Krista Mikkonen, olkaa hyvä.

21.02 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Ensin tosiaan suuret kiitokset tämän aloitteen tekijöille. Tämä osuu hyvin vahvasti ajan hermoon, ja tästä keskustelusta, mikä tänään täällä salissa on kuultu, se kyllä tulee hyvin näkyväksi. Jo silloin tietysti, kun aloitetta tehtiin, se 50 000 allekirjoitusta tuli nopeasti täyteen, ja minä luulen, että nyt tämä on oikeastaan vielä ajankohtaisempi, koska tämä ilmiö vain paisuu ja paisuu. On ihan selvää, että meidän täytyy tähän puuttua.

Silloin kun tämä kiinalainen verkkokauppa rupesi vähän niin kuin yleistymään Suomessa, niin en ole varmaan ainoa, joka ihmetteli, miten on mahdollista, että toiselta puolelta maailmaa voi käytännössä mitättömällä hinnalla saada sellaisia tuotteita, jotka näyttivät ihan samantyyppisiltä tuotteilta, mitä meillä täällä Suomessakin myydään. Ja todellakin, eihän se olekaan mahdollista, sillä kyllä tässä halpa maksaa kalliisti. Se maksaa kalliisti niin ihmisten turvallisuudelle, Suomen taloudelle kuin ympäristön kantokyvyille. Näissä edellisissä puheenvuoroissa minun mielestäni on todella hyvin ja laajasti tuotu esiin niitä erilaisia näkemyksiä, mitä tähän haitalliseen ilmiöön liittyy, niin verotuloihin, niin koti-

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

maisten yritysten menestykseen, niin turvallisuuteen, niin luonnonvarojen ylikäyttöön kuin muihin. Sen takia on tosi ilahduttavaa, että tämä kansalaisaloite on täällä meillä käsittelyssä, ja todellakin minä ajattelen, että tässä krääsäkaupassa on niin paljon sellaista, mikä on pielessä, että tämä antaa jokaiselle perusteen puuttua tähän toimintaan.

Minä olen tosi iloinen siitä, että tämä on todellakin saanut kannatusta yli puoluerajojen, ja minä olen iloinen siitä, että ministeri Marttinen kertoi tällä viikolla, että on asettanut työryhmän etsimään keinoja kiinalaisten verkkokauppojen ongelmiin ja on luvannut, että helmikuussa tulisi sitten tuloksia, että mitä konkreettisia keinoja on, miten tähän voidaan puuttua — koska tähän voidaan puuttua. Ja näinhän on jo tehty, Romaniassa ja Ranskassa esimerkiksi. Minä olen myös iloinen siitä, että kun nyt tuli ehdotus EU-tulleista näille pienille paketeille, jotka alkaisivat vasta vuonna 28, niin EU:n valtiovarainministeriöt itse ottivat esille sen, että tämä pitäisi saada aiemmin voimaan, ja etsivät tällaisia keinoja, miten voitaisiin jo ennen sitä saada esimerkiksi tämä tulliasia kuntoon. Myös valtiovarainministeri Purra on tälle antanut tukensa. Minusta tämä on tosi hyvä lähtökohta sille, että tässä eduskunnassa voitaisiin tämän kansalaisaloitteen nostamaan ongelmaan nyt oikeasti ja aidosti etsiä niitä ratkaisuja, sellaisia ratkaisuja, jotka me saadaan käytäntöön jo varsin pian, jo tämän hallituskauden aikana, koska tällä todellakin on niin laaja tuki.

Tosiaan ihmisethän luulevat usein, kun he tilaavat näistä krääsäkaupoista, että he tilaavat sitä samaa tavaraa, mikä on meillä kaupoissa myynnissä, mutta se ei ole samaa tavaraa, se ei ole tuoteturvallisuudeltaan samanlaista tavaraa, se ei ole materiaaliltaan samanlaista tavaraa. Se on hyvin heikkolaatuista tavaraa. Ne ovat tuotteita, joita ei ole edes tehty kestämään, vaan päinvastoin ne on tehty niin, että ne hajoavat varsin nopeasti, ja näin ne tietysti kuluttavat aivan turhaan luonnonvaroja. Jos me mietitään, että ultrapikamuodista sanotaan, että se aiheuttaa viisi, jopa kymmenen prosenttia globaaleista päästöistä tai että elektroniikkateollisuus aiheuttaa viisi prosenttia päästöistä, ja näistä krääsäkaupoista tilataan hyvin paljon tämmöistä kestäväntä ultrapikamuotia, joka ei siis edes käytössä kestä, ja tällaista elektroniikkaa, joka hajoaa varsin nopeasti, niin siinä me hukataan ihan valtavasti raaka-aineita, esimerkiksi niitä arvokkaita maamineraaleja, joita tarvittaisiin tämän yhteiskunnan sähköistämiseen.

Myös haluan ehkä nostaa sen, mitä ei ole niin paljon tuotu esiin näissä aiemmissa erinomaisissa puheenvuoroissa, mitä täällä on käytetty, eli tämän koukuttavan ja aggressiivisen markkinoinnin. Sehän on täysin vastuutonta. Tietysti tässä kansalaisaloitteessahan on myös, että se voisi olla yksi keino tähän puuttua. On ihan totta, että vaatii vähän semmoista ajattelua ja miettimistä, mitkä ovat ne konkreettiset keinot, miten tähän ongelmaan voidaan puuttua, koska sinänsä tietysti meillä on avoimet markkinat ja me kannatamme kansainvälistä kauppaa, mutta tähän onneksi on näitä keinoja ja niitä pitää nyt vain pystyä, osata hyödyntää.

Minusta tosiaan on ollut ilahduttavaa tänään kuulla, miten suuri tuki tälle aloitteelle on. Ehkä minä ihan viimeiseksi vielä nostan yhden semmoisen näkökulman, mikä tässä ei ole ollut niin esillä: se on Tullin resurssit ja käytännössä Tullin voimattomuus tämän valtavan pakettisunamin edessä. Ei olekaan ihme, että Tullin pääjohtaja on myös penännyt stoppia tälle verkkokauppatsunamille ja toivoo todella, että me täällä eduskunnassa löydetään nyt niitä konkreettisia ratkaisuja, millä me tämä krääsätalous saadaan kuriin.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu poissa. — Edustaja Virta, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

21.09 **Sofia Virta vihr:** Arvoisa puhemies! On ollut hienoa kuunnella, miten yksimielisiä puheenvuoroja täällä on tänään pidetty tämän kansalaisaloitteen puolesta ja sen puolesta, että aivan järjetön temuralli saataisiin kuriin.

Kiinalaisen halpatavaran massiivinen ja suoraan sanottuna räjähdysmäisesti kasvanut tuonti on mittava riski niin turvallisuudelle, ympäristölle kuin taloudellekin monellakin eri tapaa. Siinä missä vielä kolme vuotta sitten Suomeen tuli EU:n ulkopuolelta noin alle miljoona lähetystä, vastaava luku on tänä vuonna arvioiden mukaan jopa 50 miljoonaa lähetystä. Näistä 98 prosenttia tulee Kiinasta. Se on aika sairas luku. Se on sellainen luku, jossa suomalaisilla viranomaisilla, kuten Tullilla, ei ole mitään mahdollisuutta pysyä enää perässä.

Kyllä minä ymmärrän, että monella suomalaisella on arjessa tiukkaa. Moni miettii, mistä voi hankkia tavaraa edullisesti tarpeeseen, mutta en malta olla toteamatta, että ei tämä viiden miljoonan kansa varmasti tarvitse kahta miljoonaa temuhattua vuodessa tai miljoonaa epäaitoa korua, kuten 2024 Suomeen tilattiin. Ja kuten edelläkin ansiokkaasti kuultiin, niin valitettavasti kuluttaja harvoin saa sitä, mitä hän luulee näistä halpakaupoista tilaavansa. Sen sijaan hän saattaa saada tuotteita, joissa on mittavat turvallisuus- tai terveysriskit, ja tuotteita, joita ei koskaan ole tehtykään kestäviksi.

Temutus tuhoaa todella ympäristöä. Se vie maapalloa ylikulutuksen suuntaan, kuten Tullin ylijohtajakin on osuvasti todennut. Siihen ei varmasti ole varaa tilanteessa, jossa tämä pallo uhkaa nyt jo hukkua jätteisiin. Se myös kurittaa vastuullisesti toimivia yrityksiä, niitä yrityksiä, jotka haluaisivat toimia reilusti ja vastuullisesti ympäristön, terveyden, tuoteturvallisuuden ja kuluttajan oikeudet huomioiden. Tämä epäreilu kilpailukenttä ei ole sitä, minkälaiset markkinat me haluamme: reilut ja reiluun säännöin kilpaillut. On myös melko selvää, että varmasti ne olot, joissa tätä — suoraan sanottuna — krääsää, jätettä Kiinassa valmistetaan ja tuotetaan, eivät varmasti ole kovinkaan reiluja niitä tuottaville aikuisille saati lapsille.

Tulli haluaisi kieltää tuotteiden suoran toimittamisen kolmansista maista kuluttajille, ja mielestäni tämä olisi erittäin tärkeä toimi. Silloin Temun tai Temun kaltaisten markkinapaikkojen pitäisi rakentaa EU-alueelle maahantuonti ja varasto. Tällöin taas viranomaiset kykenisivät valvomaan tuoteturvallisuutta. Toki todettakoon, että siltikään en ajattele, että tätä määrää tämänkaltaista krääsää tarvitsisi tuottaa myöskään EU-alueen sisällä.

Sen takia haluan kiittää erittäin lämpimästi näitä kansalaisaloitteen tekijöitä, toimijoita, kaikkia allekirjoittaneita sekä täällä tänään tukensa aloitteelle antaneita. On äärettömän tärkeää, että ultrapikamuodin ja krääsäkaupan mainonnan kiellot saataisiin voimaan ja verotukselliset toimet käyttöön. Ne säästäisivät luontoa ja ympäristöä, mutta myös turvaisivat ja vahvistaisivat suomalaista taloutta, pitäisivät ne meidän omat kotimaiset, vastuulliset yritykset pystyssä ja toisivat veroeuroja valtion kipeästi niitä tarvitsevaan kassaan.

Me vihreät olemme jo aiemmin esittäneet krääsäveroa. Me olemme esittäneet myös kierrätettyjen tuotteiden sekä korjauspalveluiden alvin laskemista, jotta suomalaisilla ei olisi aina tarve ostaa kaikkea uutena, vaan korjaaminen tai käytettyjen tavaroiden ostaminen olisi aina kannattavampaa. Me voimme yhdessä valita tehdä toimia, jotka sekä lisäävät sitä tilannetta, että suomalaisilla on riittävä toimeentulo hankkia laadukkaasti tuotettuja tuotteita tarpeeseen, mutta myös varmistavat, että suomalaiset rohkeat yrittäjät voivat saada toiminnallaan toimeentulon. Me voimme tehdä toimia ylikulutuksen vähentämiseksi, emme sen lisäämiseksi.

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

Haluan myös kiittää tässä kohtaa suomalaista Tullia, joka tekee tämän asian äärellä kovaa työtä ja on ansiokkaasti myös pitänyt ääntä tämän krääsäkaupan karsimisen ja vähentämisen puolesta.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.

7. Lakialoite laeiksi työsopimuslain 4 luvun ja sairausvakuutuslain muuttamisesta

Lakialoite LA 25/2025 vp Oras Tynkkynen vihr ym.

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 45 minuuttia. Jos puhujalistaa ei ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Keskustelu alkaa. Edustaja Tynkkynen, olkaa hyvä.

Keskustelu

19.53 Oras Tynkkynen vihr (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Neljän eduskuntakauteni aikana olen pitänyt tähän mennessä yhteensä 816 puheenvuoroa. Tämä on kaikista niistä henkilökohtaisin.

1. joulukuuta 2023 aamuyöllä kello 3.05 äitini kuoli. Kun hän veti viimeisen kerran henkeä, silittelin hänen hentoa harmaata tukkaansa, joka oli alkanut kasvaa uudelleen syöpähoitojen lopettamisen jälkeen. Edeltävät kolme viikkoa olin viettänyt äitini seurassa Kylön sairaalan palliatiivisella osastolla. Alkuun olin sairaalassa vain päivät, loppua kohti vuorokauden ympäri ja nukuin osastolla äitini huoneen sohvalla. Nuo sairaalassa viettämäni viikot olivat elämäni ylivoimaisesti raskaimpia, mutta ne olivat samalla myös elämäni ylivoimaisesti merkityksellisimpiä. Äitini saattaminen hänen viimeisinä viikkoinaan oli kunniatehtävä.

Läheskään kaikille tämä ei kuitenkaan ole nykyään mahdollista. Ei ole itsestään selvää, että työnantaja antaa luvan jäädä pois töistä, ja vaikka luvan saisikin, kaikilla ei ole varaa pitää pitkiä palkattomia vapaita.

Tämä lakialoite pyrkii korjaamaan ongelman. Aloitteella kaikille tulisi oikeus ja myös tosiasiallinen mahdollisuus jäädä tukemaan saattohoidossa olevaa läheistä. Aloitteessa siis ehdotetaan työsopimuslain ja sairausvakuutuslain muuttamista niin, että työssäkäyville taattaisiin oikeus vapaaseen läheisen saattohoidon ajan. Vapaasta maksettaisiin korvausta enintään 20 päivän ajan. Työntekijällä olisi siis lähtökohtaisesti aina oikeus vapaaseen hänen läheisensä saattohoidon ajan, ja se oikeus päätisi riippumatta siitä, tapahtuuko saattohoito läheisen omassa kodissa vai vaikka sairaalassa tai muussa hoitolaitoksessa. Tämä oikeus lakialoitteen mukaan jatkuisi vielä kaksi päivää läheisen kuoleman jälkeen. Läheinen tässä aloitteessa määritellään samalla tavalla kuin voimassa olevassa työsopimuslaissa.

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

Laissa puhutaan työntekijän perheenjäsenestä tai muusta hänelle läheisestä henkilöstä. Käytännössä kyse voisi olla puolisoista, vanhemmasta tai vaikka lapsesta.

Tätä oikeutta saattohoitovapaaseen voisi jaksottaa työ- ja elämäntilanteen mukaan. Vapaata voisi ottaa vaikka päivän viikossa tai sen voisi pitää puolipäiväisenä, ja sen voisi myös jakaa useamman ihmisen kesken, vaikkapa jos sisarukset haluavat olla saattohoidossa olevan vanhempansa tukena. Saattohoitoraha vastaisi tasoltaan sairausvakuutuslain erityishoitorahaa ja vanhempainrahaa, ja näiden rahojen taso määrittyy aika monimutkaisella tavalla, mutta tiivistäen voi sanoa niin, että pienituloisilla korvauksen suuruus olisi 70 prosenttia ansiotuloista, ja mitä suuremmiksi vuotuiset tulot kasvavat, sitä pienempi se korvausprosentti olisi. Tämän korvauksen maksamisesta vastaisi Kela.

Läheisten osallistumista saattohoitoon tuetaan ihan merkittävästi laajemmin käytännössä kaikissa muissa Pohjoismaissa. Esimerkiksi Norjassa parantumattomasti sairaan ihmisen läheinen voi saada tukea 60 päivän ajan. Ruotsissa läheisellä on oikeus enintään 100 päivän vapaaseen, ja tältä vapaalta voi saada korvausta, joka voi olla jopa 80 prosenttia normaaleista ansiotuloista. Tanskassa saattohoitovapaalle ja siitä maksettavalle korvaukselle ei ole laissa asetettu minkäänlaista aikarajaa, ja korvauskin on puolitoistakertainen verrattuna tavalliseen sairauspäivärahaan.

Tässä lakialoitteessa on lähdetty alkuun maltillisesti korvauksen maksamisesta enintään 20 päivän ajalta, ja ajatuksena on se, että kun kokemukset karttuvat ja nähdään, miten järjestelmä toimii, voidaan tätä korvauksen enimmäiskestoa pidentää vaiheittain lähemmäs näitä meidän pohjoismaisia verrokkeja.

Keskeinen syy tähän varovaisuuteen aloitteessa on toki talouden vaikea tilanne Suomessa. Tällaisina aikoina julkisten menojen lisäämiseen on syytä suhtautua aika harkiten. Aloitteessa kuitenkin arvioimme, että saattohoitokorvauksen kustannus voisi jäädä aika vaatimattomaksi. Ruotsin kokemusten perusteella päädyimme sellaiseen arvioon, että bruttokustannus tästä vapaasta ja siitä maksettavasta korvauksesta voisi valtiolle olla suuruusluokkaa 4–6 miljoonaa euroa vuodessa, eikä sitä oikein voi pitää kohtuuttomana summana näin perustavanlaatuisen oikeuden turvaamisesta ihmisille.

Toisaalta hyödytkin yhteiskunnalle voisivat olla ihan merkittäviä tästä satsauksesta. Saattohoitovapaa voisi auttaa vähentämään potilaan sairaudesta ja kuolemasta johtuvia läheisten sairauslomia, joita monet joutuvat nyt ottamaan. Se voisi tukea myös pitemmällä aikavälillä läheisten työssäjaksamista ja vähentää erilaisia mielenterveyden haasteisiin liittyviä sairauspoissaoloja.

Lisäksi on ajateltavissa, että tämänkaltainen vapaa voisi osaltaan keventää myös hoitajien työkuormaa saattohoidossa, ei tietenkään välttämättä siinä varsinaisessa hoidossa, mutta vaikka sellaisissa arkisissa asioissa kuin potilaan syöttämisessä tai ihan vain seuran pitämisessä hänelle. Ehkä ainakin joissakin tilanteissa vapaa voisi myös mahdollistaa kotisaattohoidon. Tiedämme kyselystäkin, että useimmat meistä haluaisivat viettää viimeiset päivänsä omassa kodissa, jos se tilanne vain sen sallii. Tämä kotisaattohoito olisi ennen kaikkea tietysti inhimillinen ratkaisu, se, mitä monet meistä toivovat, mutta samalla se voisi tuoda myös kustannussäästöjä.

Aloitteessa esitetään, että omaisella olisi oikeus korvaukseen myös muissa sitovan hoidon tilanteissa kuin saattohoidossa. Tässä on ajateltu sitä, että tällainen omaishoitoraha voisi täydentää meidän nykyisen järjestelmämme ominaisuuksia, kuten sopimusomaishoitajille maksettavia hoitopalkkioita. Tätä erillistä korvausta voisi saada enimmillään yhden työviikon verran vuodessa. Aloitteemme on saanut ilahduttavan laajan tuen. Sen allekir-

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

joitti selvä enemmistö eduskunnasta, yhteensä 107 kansanedustajaa, ja mukana on edustajia kaikista kymmenestä eduskuntaryhmästä, yhtä lailla hallitus- kuin oppositiopuolueista. Haluankin kiittää kaikkia tätä aloitetta eri tavoin tukeneita. Kiitos ensinnäkin Omaishoitajaliitolle, joka asiantuntemuksellaan auttoi aloitteen sisällön ja lakipykälien luonnostelamisessa. Kiitos tämän aloitteen ensimmäisille allekirjoittajille kaikista kymmenestä eduskuntaryhmästä, siis edustajille Väyrynen, Juvonen, Lindén, Kalli, Sarkkinen, Wickström, Räsänen Päivi, Harkimo ja Vornanen. Ja kiitos tietysti kaikille 106 kollegalle, jotka aloitteen allekirjoittivat.

Hyvinvointiyhteiskunnassa jokaiselle kuuluu mahdollisuus olla läheisensä rinnalla elämän loppusuoralla. Kuolevan ihmisen tulee saada lohtua ja tukea läheisiltään viimeisinä hetkinä, kun se tarvekin on kaikkein suurin. Itselleni se oli onneksi mahdollista, ja jos tämä lakialoite hyväksytään, se on tulevaisuudessa mahdollista kaikille.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

20.01 Juha Hänninen erk: Arvoisa puhemies! Hyvät sisaret ja veljet! Ollaan vakavan asian äärellä, ja myös itselläni tässä tämän syksyn aikana on ollut hetkiä, jolloin olen saanut viettää viimeistä iltahuutoa kuolevan ihmisen kanssa, ja ne ovat todellakin arvokkaita ja mieleen jääviä tapahtumia. Käsitlemme nyt lakialoitetta, joka on ennen kaikkea inhimillinen ja sydämellinen. Aloitteessa ehdotetaan, että työntekijällä olisi oikeus vapaaseen läheisensä saattohoidon ajaksi sekä mahdollisuus saada siltä ajalta korvaus. Tämä tarkoittaisi, että työntekijä voisi olla läheisensä rinnalla tukemassa elämän vaikeimmalla hetkellä ilman, että taloudellinen tilanne muodostuu esteeksi.

Arvoisa puhemies! On selvää, että tämän aloitteen ydin on lähimmäisenrakkaudessa ja perheen turvassa. Se tunnustaa sen, että yhteiskunta ei toimi vain talouden ja lakien varassa vaan myös välittämisen ja ihmisyyden varassa. Lähimmäisenrakkaus on sen kantava voima. Läheisen rinnalla oleminen, kädestä kiinni pitäminen ja arjen tukeminen ovat tekoja, jotka antavat elämälle tarkoituksen ja merkityksen. Ne myös tuovat arjen turvallisuutta elämän vaikeiden aikojen keskellä. Tällä lakialoitteella on tavoite tehdä niistä mahdollisia myös heille, joilla työ ja toimeentulo eivät muuten antaisi siihen mahdollisuutta. Kun ihminen saa hoitaa lähimmäistään ilman pelkoa toimeentulon menetyksestä, syntyy yhteiskunta, joka kantaa ei vain yksilöä vaan meitä kaikkia, yhteiskunta, jossa voimme yhdessä kantaa vastuuta lähimmäisistämme.

Arvoisa puhemies! Vaikka lakialoitteen henki on syvästi suomalainen, se korostaa vastuunkantoa, välittämistä ja turvaa. Tähän tärkeään aloitteeseen on suhtauduttava suurella vakavuudella. Elämme Suomessa, jossa kasvua ei ole ollut aikoihin, Suomessa, joka taistelee velkaantumista vastaan. Siksi on oikein kysyä, kuka tai mikä taho maksaa aloitteessa esitetyn lyhytaikaisen omaishoitorahan — äsken se selvisi kyllä edellisestä puheenvuorosta, että Kela olisi se taho. Meidän tehtävämme päättäjinä on varmistaa, että saamme hyvisiä aloitteista talteen kaiken hyvän, mutta on myös uskallettava suhtautua niihin analyytisesti. Siksi toivon tälle aloitteelle valiokunnassa lämmintä, kokonaisvaltaista ja rakentavaa käsittelyä, jossa sen perimmäinen viesti ihmisen jakamattomasta arvosta ja perheen merkityksestä saa ansaitsemansa huomion. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Sarkkinen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

20.05 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin haluan kiittää edustaja Oras Tynkkystä tärkeästä aloitteesta ja myös koskettavasta puheenvuorosta.

Kuten aloitteessa todetaan, saattohoito on palliatiivisen hoidon viimeinen vaihe, kun kuolema lähenee. Valtaosa suomalaisista kuolee nykyisellään sairaalassa, kuitenkin 70 prosenttia haluaisi kuolla kotonaan. Mikäli omaiset voisivat olla enemmän ja useammin läsnä saattohoidossa, voisi kenties yhä useampi kuolla toiveiden mukaisesti kotona. Mutta tapahtui kuolema sitten kotona tai sairaalassa, läheisten tuki ja läsnäolo elämän loppusuoralla tuo saattohoitopotilaalle turvaa ja parantaa viimeisten hetkien elämänlaatua. Mahdollisuus tukea saattohoidossa voi myös auttaa läheisiä selviämään raskaasta elämänvaiheesta, ja läheisten osallistuminen voi osaltaan keventää hoitohenkilökunnan työmäärää.

Ihmisten edellytykset tukea saattohoidossa olevia läheisiään kuitenkin vaihtelevat esimerkiksi työtilanteen tai taloustilanteen mukaan. Työntekijä ei välttämättä saa vapaata saattohoitoa varten, tai hänellä ei ole varaa pitää palkatonta vapaata. Olisikin tärkeää kehittää työn ja saattohoidon yhteensovittamisen mahdollisuuksia yhteiskunnassamme.

Arvoisa puhemies! Selvityshenkilö Seppo Koskinen piti raportissaan vuonna 2022 saattohoitoon osallistumisen ajalta maksettavaa etuutta tarpeellisena. Läheisten osallistumista saattohoitoon tuetaan muissa Pohjoismaissa merkittävästi Suomea enemmän, ja tällä lakialoitteella halutaan varmistaa ihmisten mahdollisuus osallistua, niin halutessaan, läheistensä saattohoitoon.

Aloitteessa työssäkäyvän läheisen osallistuessa läheisensä saattohoitoon taattaisiin hänelle oikeus olla poissa ansiotyöstään. Toiseksi läheisensä saattohoitoon osallistuvalla korvattaisiin poissaolosta aiheutuvia ansionmenetyksiä. Aloitteen mukaisen saattohoitovapaan ja saattohoitorahan kustannukset katettaisiin yhteisvastuullisesti työnantajien, palkansaajien ja valtion kesken sairausvakuutuslain mukaisesti. Esityksen nettokustannukset jäisivät todennäköisesti hyvin vaatimattomiksi, eli rahasta tämän ei pitäisi lopulta jäädä kiinni, jos tahtoa löytyy. Nettovaikutukset työntekijöiden poissaoloihin olisivat myös todennäköisesti maltilliset, sillä saattohoitovapaan pituus olisi melko lyhyt, saattohoitotilanteita ei tule yleensä kovin usein ihmiselämässä eteen ja jo nyt saattohoitoa ja omaishoidon tilanteita kohtaavat läheiset ovat usein poissa töistä erilaisin perustein.

Arvoisa puhemies! Yleensä erilaiset poliittiset aloitteet eivät etene täytäntöön ja päätöksentekoon ilman, että asioita olisi saatu hallitusohjelman kautta eteenpäin. Tietenkään mikään ei estä jo nykyistä eduskuntaa päättämästä tästä asiasta, ja toivon, että se näin tekee — ottaen huomioon, että niin moni kansanedustaja on aloitteen allekirjoittanut. Mikäli aloite ei kuitenkaan etenisi täytäntöön tällä vaalikaudella, niin toivon, että muistamme tämän seuraavissa hallitusohjelmaneuvotteluissa, joissa asiasta tulisi viimeistään päättää.

Arvoisa puhemies! Kiitos vielä edustaja Tynkkyselle aloitteellisuudesta tärkeässä asiassa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kallio, olkaa hyvä.

20.09 Vesa Kallio kesk: Arvoisa herra puhemies! Jokaisella ihmisellä on oikeus parhaaseen mahdolliseen hoitoon elämän viime hetkillä. Kansanedustaja on harvoin monenkaan asian todellinen asiantuntija. Itse ainakaan en sellaiseksi itseäni koe. Onneksi Suomessa luotettavaa tietoa on hyvin saatavilla ja se on avoimesti käytettävissä. Minulla sattuu lisäksi olemaan kotona puoliso, joka työskentelee palliatiivisella osastolla. Hän tekee useita

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

saattohoitopäätöksiä joka viikko. Meillä kotona puhutaan kuolemasta poikkeuksellisen paljon.

Vielä joitain vuosia sitten en itsekään tiennyt, mitä palliatiivinen hoito on tai mitä saattohoito tarkalleen ottaen tarkoittaa. Palliatiivinen hoito ja saattohoito liittyvät kiinteästi toisiinsa. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos määrittelee ne seuraavasti:

”Palliatiivinen hoito on parantumaton, etenevää sairautta sairastavan potilaan aktiivista kokonaisvaltaista hoitoa. Sen tavoitteena on vähentää kärsimystä ja vaalia elämänlaatua” — vähentää kärsimystä ja vaalia elämänlaatua. ”Läheisten huomioiminen ja tukeminen kuuluvat palliatiiviseen hoitoon. Palliatiivinen hoito voi kestää vuosia.

Saattohoito on palliatiivisen hoidon viimeinen vaihe. Sen aika on viimeisinä elinviikkoina tai -päivinä. Saattohoitopäätöksen tekee lääkäri.

Palliatiivisessa hoidossa ja saattohoidossa keskeistä on kivun ja muiden oireiden lievitys sekä fyysisiin, psyykkisiin, sosiaalisiin ja henkisiin sekä hengellisiin tarpeisiin vastaaminen. Hoito on moniammatillista, ja siinä korostuu vuorovaikutus.

Palliatiivinen hoito kuuluu kaikille iästä ja diagnoosista riippumatta.”

Arvoisa puhemies! Koska tästä aiheesta ei ole mahdollista päästä täällä salissa muuten puhumaan, käytän tämän tilaisuuden hyväksi. Siitä kiitos edustaja Tynkkyselle tämän lakialoitteen myötä. Samalla kiitos laajalle joukolle kansanedustajia, jotka ovat tämän aloitteen allekirjoittaneet.

Tällä hetkellä palliatiivinen hoito ei ole lääkäreiden erikoisala. Se on Lääkäriliiton myöntämä erityispätevyys. Palliatiivinen hoito ansaitsee erikoisalan aseman, koska sen myötä sen kehitysmahdollisuudet olisivat merkittävästi nykyistä paremmat. Työ vakavasti sairaiden ja kuolevien ihmisten ja heidän omaistensa parissa eroaa merkittävästi kaikesta muusta erikoissairaanhoidon tai perusterveydenhuollon osastoilla tai vastaanotoilla tehtävästä työstä. Sen vuoksi palliatiivista hoitoa ei tule siirtää esimerkiksi jonkun muun osaston yhteyteen, vaan sille tulee aina olla oma, siihen erikoistunut osastonsa ja henkilökuntansa.

Tällä hetkellä palliatiivinen hoito toteutuu hyvin monenlaisilla osastoilla eri puolilla Suomea. Tämän seurauksena hoitoa tarjoavat lääkärit ja hoitajat tulevat hyvin monenlaisista kokemus- ja koulutustaustoista sekä -tasoilta. Monissa yliopistosairaaloissa palliatiivinen hoito on onkologian yksikön yhteydessä, vaikka palliatiivista hoitoa tarvitsevat myös monet ei-syöpäsairautta sairastavat. Näitä ovat esimerkiksi vaikeat keuhkosairaudet, vaikeaa sydämen vajaatoimintaa sairastavat, vaikeaa munuaisten vajaatoimintaa sairastavat sekä etenevää neurologista sairautta sairastavat, joista erikseen on syytä mainita ALS:ää sairastavat. Kaikissa sairaaloissa eikä edes yliopistollisissa sairaaloissa ole palliatiivista osastoa.

Palliatiivisen hoidon erikoisalan asema turvaisi resursseja ja asianmukaisen koulutuksen ja koulutusohjelman sekä hoidon laadun, minkä myötä hoidon taso saataisiin yhtenäisemmäksi ja Suomeen saataisiin päteviä lääkäreitä tähän tärkeään ja merkitykselliseen työhön. Tällöin myös omaisten asema pystyttäisiin huomioimaan paremmin.

Arvoisa puhemies! Kuolemaan johtava sairaus on yleensä aina myös perheen ja läheisten sairaus, mikä on otettava myös hoitotilanteessa huomioon. Lääkäri ei hoida vain potilasta ja hänen sairauttaan. Lääkäri ei joudu lievittämään vain potilaan kipuja ja ahdistusta, vaan hän kohtaa myös potilaan läheiset. Tämä edellyttää lääkäriltä ja muulta hoitohenkilökunnalta osaamista ja kykyä kohdata myös heidät ja saada heidät ymmärtämään, mitä potilas tässä tapauksessa, esimerkiksi keuhkosyövän loppuvaiheessa, joutuu kohtaamaan. Jo-

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

kaisella potilaalla on oikeus parhaaseen mahdolliseen hoitoon ja arvokkaaseen kuolemaan. Jokaisella läheisellä on oltava oikeus olla läsnä läheisensä viime hetkillä. Se ei saa estyä taloudellisista eikä mistään muistakaan syistä.

Arvoisa puhemies! Konkreettinen arvioitava kohta tässä lakiesityksessä on se, kuka kirjoittaa lääkärintodistuksen omaiselle, koska saattohoitopäätöksen tekevä lääkäri ei ole omaista hoitava lääkäri eikä voi mennä hänen potilastietoihinsa. Tämä ei kuitenkaan varmasti missään tapauksessa ole ylitsepääsemätön asia ratkaistavaksi. Toivon menestystä tälle lakialoitteelle. Ja kiitos vielä kertaalleen edustaja Tynkkyselle.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Krista Mikkonen, olkaa hyvä.

20.15 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! On oikeastaan aika hienoa, että tässä on nyt peräkkäin kaksi semmoista käsittelykohtaa, missä tämä sali on varsin yksimielinen. Haluan kiittää edustaja Oras Tynkkystä tästä lakialoitteesta, ja haluan kiittää myös edustaja Kalliota siitä, kun avasit meille laajemminkin, mitä palliatiivinen hoito on ja miten se on erityistä. Kiitän myös edustaja Tynkkystä siitä, että hän hyvin henkilökohtaisella tasolla avasi, mitä se on, kun läheinen kuolee ja siinä viimeisiä hetkiä hänen rinnallaan voi viettää.

Todellakin tämän aloitteen on allekirjoittanut 107 kansanedustajaa yli puoluerajojen, yli hallitus—oppositio-rajoiden, ja tämä on hyvin tärkeä asia ja hyvin arvokas asia. Pitäisin erittäin tärkeänä ja perusteltuna, että tämä lakialoite konkretisoituisi laiksi. Todellakin, niin kuin tässä on tullut hyvin esille, kaikilla ei ole mahdollista olla läheisen tukena niinä viimeisinä hetkinä, vaikka haluaisi näin tehdä ja vaikka se olisi niin elämänsä päättävälle kuin läheiselle hyvin tärkeitä, että voisi niitä viimeisiä hetkiä yhdessä viettää.

Tämä lakialoite nyt mahdollistaisi sen, että halutessaan ihmisellä olisi tähän mahdollisuus niin, että se olisi työssäkäyville oikeus vapaaseen silloin, kun läheisen saattohoitoaika on, ja toisaalta siitä saisi myös sen korvauksen, niin että se olisi yhä useammalle myös taloudellisesti mahdollista.

Niin kuin tässä keskustelussa on käynyt ilmi, tämä on todella yhteisesti jaettu, tärkeä aloite, ja sen kertoo myös tuo valtavan suuri edustajien allekirjoitusmäärä. Vaikka ei ole kovin tavallista, että asiat, jotka eivät ole hallitusohjelmassa ja jotka tuodaan eduskunnan käsittelyyn sitten tämmöisellä lakialoitteella, laiksi asti päätyisivät, niin toivon todella, että hallitus ja eduskunta pystyisivät tämän lakiin viemään, kun se tahto tässä on näin yhteinen ja tarve tämän asian kuntoon saattamiselle on aivan ilmeinen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kalli, olkaa hyvä.

20.17 Eeva Kalli kesk: Arvoisa puhemies! Tässä lakialoitteessa on kyse inhimillisyyden ja ihmisarvon toteutumisesta. Tämä koskee elämänvaihetta, joka on eittämättä yksi ihmiselämän raskaimmista. Jokaisella tulee olla oikeus olla läheisensä rinnalla elämän viimeisinä hetkinä. Kenenkään ei pitäisi joutua valitsemaan työn ja kuolevan läheisen tukena olemisen välillä. Tässä on kyse sekä kuolevan läheisen että omaisten tarpeiden ja toiveiden toteutumisesta.

Saattohoitovapaa todella tukisi perheiden jaksamista henkisesti raskaassa elämäntilanteessa. Kuten voimme kuvitella, osa meistä omien kokemustensa kanssa tietää sen henkilökohtaisesti. Kaikki eivät ehkä henkilökohtaisesti sitä ole itse kokeneet, mutta saattohoidossa olevan läheisen tukeminen on eittämättä henkisesti äärimmäisen raskasta. Samalla

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

kuitenkin se mahdollisuus olla mukana saattohoidossa olevan ihmisen elämän loppusuoralla niissä viimeisissäkin viikoissa ja päivissä auttaisi omaisia selviämään surusta ja palaamaan arkeen ja työelämäänkin aikanaan jaksavampina. Näin siis ehkäistäisiin myös uupumista, masennusta ja pitkiä sairauspoissaoloja.

Nykyisellään viiden päivän palkaton omaishoitovapaa ei riitä eikä ole monelle myöskään taloudellisesti mahdollinen. Moni ei tosiaan voi jäädä pois työstä, vaikka henkisen kuormituksen vuoksi pitäisi, ja siksi tämä nykyinen lainsäädäntö on kehittämisen tarpeessa. Tämä lakialoite edetessään ja toteutuessaan tekisi oikeudesta siis todellisen ja mahdollisen myös pienituloisille ja myös yksinhuoltajille.

Ajattelen niin, että inhimillisempi saattohoito on arvovalinta, joka myös hyödyttää koko yhteiskuntaa. Kun läheinen voi olla mukana saattohoidossa, niin se auttaisi monella tapaa niin hoidettavaa kuin hänen läheisiään. Kuten edustaja Tynkkysen puheenvuorosta kuullimme, saattohoitovapaa voi tosiaan mahdollistaa myös kotisaattohoidon, mikä on usein myös edullisempaa ja varsin usein potilaan omien toiveiden mukaista.

Arvoisa puhemies! Kiitän lämpimästi aloitteen ensimmäistä allekirjoittajaa, edustaja Tynkkystä, tästä äärimmäisen tärkeästä aloitteesta ja myös äskeisestä henkilökohtaisesta, erittäin koskettavasta puheenvuorosta, jossa myös konkreettisella tavalla avattiin tämän aloitteen tarve ja merkitys. Kiitän osaltani myös Omaishoitajaliittoa, joka tosiaan on taustalla auttanut asiantuntemuksellaan asian edistämistä, ja aivan jokaista tämän tärkeän aloitteen allekirjoittanutta edustajaa. Annan tälle aloitteelle täyden tukeni, ja viedään tätä yhdessä eteenpäin. Tämä on valtavan tärkeä asia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kemppi, olkaa hyvä.

20.21 Hilikka Kemppi kesk: Arvoisa herra puhemies! Minäkin muistan, kun vaari nukui pois ja olin vierellä sairaalassa vuodeosastolla. Nämä hetket ovat ihmisen elämässä sellaisia, jotka jäävät mieleen, ja ne ovat merkityksellisiä. Niissä läsnä oleminen on kunnia-tehtävä.

Lämmin kiitos tämän lakialoitteen laatijalle, edustaja Oras Tynkkyselle kokemusasiantuntijapuheenvuorosta ja toisaalta tätä asiaa konkreettisesti kuvaavasta elämäntilanteesta. Ehkä myös tämän aloitteen allekirjoittajien määrä osaltaan kuvaa sitä, miten tärkeästi tämä on nostettu esiin myös eduskunnassa. Yli sadan kansanedustajan allekirjoituksen kerääminen ei ole helppo tehtävä, ja ajattelen, että osa siitä on varmasti tullut edustaja Tynkkysen henkilökohtaisesta tarinasta ja myös kyvystä antaa tälle aloitteelle.

20 päivää hoitovapaata läheisen saattohoidon ajan ei ole mahdoton pyyntö. Inhimillinen saattohoito on edellytys turvalliseen ikääntymiseen. Tuen tätä aloitetta sen vuoksi mielelläni.

Suomalaiset pelkäävät kuolemaa. Me voisimme tehdä enemmän sen inhimillistämiseksi. Läheisten läsnäoloa ei kannata aliarvioida. Sillä on suuri merkitys ihmisen kokemuksen, tunnesiteen ja jopa hoidon tarpeen kannalta.

Olemme siirtyneet epäinhimillisempään suuntaan perheen hoivan huomioimisessa. Kun esimerkiksi vuorotteluvapaa poistui, niin mahdollisuudet läsnäoloon ja vastuunkantoon erilaisissa perheen tarpeissa vähenivät.

Siksi ajattelen, että avaukset erilaisten perhetilanteiden turvan, hoivan ja läsnäolon mahdollistamiseksi ovat tarpeen, ja erityisesti tässä saattohoitotilanteessa on suoraan sanoen ihme, miten Suomi ei ole vielä pohjoismaisella linjalla. Norjan ja Tanskan mallit ovat kiin-

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

nostavia esimerkkejä, ja tämä edustaja Tynkkysen esille nostama kustannusarvio 4—6 miljoonan euron kustannuksista ei ole mahdoton kantaa. Ajattelen, että tämä aloite ansaitsee sille kuuluvan arvokkuuden, ja toivon, että tämä saa laajan kannatuksen myös valiokunnassa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Holopainen, olkaa hyvä.

20.25 Hanna Holopainen vihr: Arvoisa puhemies! Kannatan lämpimästi tätä edustaja Tynkkysen tekemää lakialoitetta, joka koskee mahdollisuutta osallistua läheisen saattohoitoon. Tunnistamme hyvin, että elämän viimeiset hetket ovat aikaa, jolloin ihminen tarvitsee läheisiä tuekseen enemmän kuin koskaan. Meidän tulee varmistaa, että kukaan ei kuole yksin ja että läheisillä on todellinen mahdollisuus olla läsnä ilman pelkoa toimeentulon menetyksestä, aivan kuten tässä lakialoitteessa esitetään.

Arvoisa puhemies! Tämä aloite on erittäin huolellisesti valmisteltu, ja sillä on poikkeuksellisen laajaa kannatusta kansanedustajien keskuudessa, mistä kertoo suuri allekirjoitaneiden määrä. Toivon, että tämä arvokas aloite etenisi toteutukseen mahdollisimman ripeästi, jos ei kuluvalle kaudella, niin viimeistään sitä kautta, että seuraava hallitus ottaa sen osaksi hallitusohjelmaansa. Kiitos edustaja Tynkkyselle tästä aloitteesta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Pitko, olkaa hyvä.

20.26 Jenni Pitko vihr: Arvoisa puhemies! Olen kuunnellut myötätunnolla ja ilolla täällä pidettyjä kauniita ja arvokkaita puheita. Ajattelen niin, että me puhumme politiikassa nykyään aika useinkin niistä elämän viimeisistä hetkistä: minkälaista hoitoa tai minkälaista kohtelua ihminen ansaitsee. Tämä keskustelu on tuonut konkreettisesti esille sen, että jos johonkin ihmisellä pitäisi olla viimeisellä hetkellä oikeus, niin se on oikeus läheisen läsnäoloon, yhtä lailla kuin läheisellä perheenjäsenellä on oltava oikeus olla läsnä siellä — mutta erityisesti niin päin, että kuoleva ihminen saa asianmukaisen hoidon lisäksi myös olla läheisen ollessa läsnä.

Kannatan lämpimästi tätä lakialoitetta ja kiitan tästä arvokkaasta keskustelusta ja edustaja Tynkkystä aloitteen liikkeellepanosta.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

8. Lakialoite laiksi Suomen perustuslain 28 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 16/2025 vp Markku Eestilä kok ym.

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään perustuslakivaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohien jälkeen. — Edustaja Eestilä on poissa. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

Keskustelu

20.28 **Juha Hänninen erk:** Arvoisa puhemies! Tämä lakialoite koskee kysymystä, joka on noussut toistuvasti esiin niin kansan kuin päätöksentekijöiden keskuudessa, kysymystä, josta olemme tänä vuonna, erityisesti keväällä, käyneet laajamittaista keskustelua. Kysymys on siitä, voiko sama ihminen hoitaa useaa vaativaa luottamustehtävää täysipainoisesti. Nyt käsiteltävänä oleva aloite esittää, että kansanedustaja ei voisi toimia samanaikaisesti eduskunnassa ja kunnan tai hyvinvointialueen valtuustossa. Sen tavoitteena on vahvistaa demokratiaa, päätöksenteon laatua ja kansalaisten luottamusta siihen, että edustaja keskittyy koko sydämellään niihin tehtäviin, joihin hänet on valittu.

Arvoisa puhemies! Olen usein huomannut, että hallituksen kansanedustajien enemmistöstä huolimatta olen tässä salissa vähemmistössä. Täysistunnot eivät ole kansanedustajien ainoaa työtä mutta merkittävä osa siitä. Tämä lakialoite muistuttaa meitä siitä, että myös vallankäytön rakenteet on pidettävä terveinä ja ajassa kiinni. Yhden ihmisen ei tule olla samanaikaisesti päättämässä valtion, kunnan ja alueen asioista, sillä silloin vastuu hämärtyy ja keskittyminen herpaantuu.

Kansanedustajan tehtävä on palvella kansaa ja Suomea ja tuoda tänne moniäänisyyttä siltä alueelta, josta hänet on tehtävänsä valittu. Kansanedustajan on oltava valmis sitoutumaan työhönsä 100-prosenttisesti. Tämä ei ole moite heitä kohtaan, jotka palvelevat useissa tehtävissä, vaan pikemminkin tunnustus siitä, että nykymaailman haasteet ja moninaisuus, kuten turvallisuus, talous ja kansainväliset suhteet, edellyttävät täyttä keskittymistä. Meidän on osoitettava, että olemme valmiita uudistamaan myös itseämme silloin, kun se on kansakunnan parhaaksi.

Arvoisa puhemies! Tämä aloite selkeyttää päätöksenteon rooleja ja lisää työn laatua. Se on teko vastuullisemman politiikan, paremman työnjaon ja terveen demokratian puolesta. Tässä salissa enemmistö päättää, mutta kansa seuraa tarkasti, kuka keskittyy olennaiseen.

Toivon tälle aloitteelle huolellista ja rehellistä keskustelua ja käsittelyä valiokunnassa, sillä se koskee meitä aivan kaikkia. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rasinkangas on poissa.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin perustuslakivaliokuntaan.

9. Lakialoite laiksi riistahallintolain 31 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 24/2025 vp Markku Eestilä kok ym.

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

10. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on perjantaina 14.11.2025 klo 13.00. Täysistunto lopetettiin klo 21.14.

Pöytäkirja PTK 109/2025 vp

Pöytäkirjan vakuudeksi: